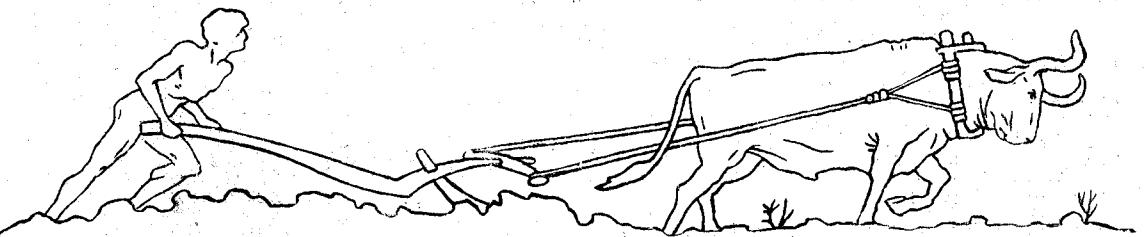

Η Α. Μ. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ Ε' 30 Α-
ΠΡΙΛΙΟΥ 1905

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ

Η το διλιβερδός 'Απρίλιος του 1897, αἱ ἡμέραι κατὰ τὰς διποίας μᾶς ἥρχετο εἰς δόσεις μεγάλας καὶ ἀλλεπαλλήλους ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀπογοήτευσις. Μία πυκνὴ συνοδεία τραυματῶν εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Μασσαλίας εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, καὶ ἐσπεύδαμεν δῆλοι πρὸς τὰ ἐκεῖ νὰ ἰδωμεν τοὺς καλοὺς στρατιώτας, οἱ διποίοι ἐγύρισαν δπίσω μὲ μίαν ἔντιμον πληγήν. Εἶναι ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖον πλήθυς πολὺ εἶχε σύναθροισθή, καὶ ἀνέμενεν ἀγωνιωδῶς τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀμαξῶν, διότι δυστύχως παρουσιάζοντο τότε καὶ αὐταὶ αἱ δυσάρεστοι ἐπλήξεις, νὰ ἀνακαλύπτουν οἱ θεαταὶ μεταξὺ τῶν τραυματῶν συγγενεῖς των ὅταν ἀκριβῶς δὲν τοὺς ἀνέμεναν.

Ο γράφων τὰς γραμμὰς αὐτάς, ἔως νὰ ἔλθῃ συνοδεία τῶν τραυματῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον δπού ἐνοσηλεύοντο ἥδη ἐκατὸν καὶ πλέον ἀνδρες. Η ἐπίσκεψις βεβαίως δὲν ἦτο εὐχάριστος, ἀλλὰ τὸ καθῆκον δὲν ἐπιβάλλει πάντοτε ὑποχρεώσεις εὐχαρίστους.

Ἐξαφνα μία κίνησις ἔκτακτος ἔγινεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. 'Απὸ αἰθουσῆς εἰς αἰθουσαν κάτι εὑφιθυρίζετο, καὶ οἱ τραυματίαι κάτι ἔξαπέστελλαν ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην, μὲ τὴν συμπάθειαν ζωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπον. Κάποιος συνάδελφός των ἀπέθανεν ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ήτο ἔνας καλὸς ἐθελοντής ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν, διόποιος ἥρπασε μίαν σφαῖραν εἰς τὸν λαιμὸν εἰς τὴν μάχην τοῦ Γρυπόβουν. Επὶ ἡμέρας ἀρκετὰς εἶχε παλαίσει μὲ θάρρος πρὸς τὸν θάνατον, δπως ἐπάλαισε μὲ θάρρος πρὸς τὸν ἔχθρον. 'Αλλὰ διθάνατος δὲν εἶναι ἔχθρος διόποιος καταβάλλεται καὶ διθέλοντής ὑπέκυψε.

Απὸ δῆλας τὰς αἰθουσας τώρα ἔτρεξαν οἱ

νοσοκόμοι πρὸς τὸν νεκρὸν στρατιώτην, καὶ παρεσκευάσθη γρήγορα διὰ νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅταν ἐτοιμάσθη, εὐρέθημεν ἔκτὸς τῆς ὑπηρεσίας, διὸ πουσόργος τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἀλ. Σκουζές καὶ διὸ γράφων τὰς γραμμὰς αὐτάς καὶ ἡ μικρὰ πένθιμος συνοδεία ἔξεκίνησε μὲ βῆμα βραδὸν καὶ ἐπίσημον διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν διαδρόμων, διευθυνομένη πρὸς τὴν αὐλήν, διπόθεν μία ἀμάξα στρατιωτικὴ θὰ παρελάμβανε τὸν νεκρόν.

Η συνοδεία εἶχε κάτι τὸ σπαρακτικόν. 'Από τοὺς διαδρόμους τῶν σχολῶν τῆς γλυπτικῆς τὰ γύψινα προπλάσματα τῶν μαθητῶν μᾶς παρετίθουν μὲ συμπάθειαν, καὶ ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ παράθυρα φαιὸν τὸ φῶς τῆς ἑαρινῆς ἡμέρας ἔρριπτε κάπως πένθιμον ἀνταύγειαν εἰς τὸ πελιδνὸν πρόσωπον τοῦ νεκροῦ.

Ἐξαφνα μία κίνησις ἔκτακτος ἔγινεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. 'Απὸ αἰθουσῆς εἰς αἰθουσαν κάτι εὑφιθυρίζετο, καὶ οἱ τραυματίαι κάτι ἔξαπέστελλαν ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην, μὲ τὴν συμπάθειαν ζωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπον. Κάποιος συνάδελφός των ἀπέθανεν ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ήτο ἔνας καλὸς ἐθελοντής ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν, διόποιος ἥρπασε μίαν σφαῖραν εἰς τὸν λαιμὸν εἰς τὴν μάχην τοῦ Γρυπόβουν. Επὶ ἡμέρας ἀρκετὰς εἶχε παλαίσει μὲ θάρρος πρὸς τὸν θάνατον, δπως ἐπάλαισε μὲ θάρρος πρὸς τὸν ἔχθρον. 'Αλλὰ διθάνατος δὲν εἶναι ἔχθρος διόποιος καταβάλλεται καὶ διθέλοντής ὑπέκυψε.

Οι νοσοκόμοι οἱ σηκώνοντες τὸν νεκρὸν δὲν ἤσαν, φαίνεται, ἀσυνεύθιστοι εἰς αὐτὴν τὴν ἐμφάνισιν. 'Ενας ἀπὸ αὐτοὺς ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας καὶ ἐψιθύρισε:

— 'Η Βασίλισσα!

Η συνοδεία ἔηχολούθησε τὸν δρόμον της μὲ τὸ ἴδιον ἐπίσημον βῆμα, σπεύδουσα ν' ἀπο-

δώση τὸν νεκρὸν εἰς τὴν μητέρα γῆν. Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ διαδόμου ἐστράφημεν διὰ νὰ ἔδωμεν τὶ ἀπέγινεν ή βασίλισσα, ἀλλ' ή σκιὰ εἶχεν ἔξαφανισθή πλέον. Ἡ βασίλισσα ἔχαμη εἰς τὸν διάδομον ἀθόρυβως καὶ ἀνεπισήμως ὅπως εἶχεν ἔλθει, χωρὶς κανὸν νὰ ἔξελθῃ ἀπὸ τὴν σκιάν, εἰς τὴν δοπίαν ἔμεινε διὰ νὰ παρακολουθήσῃ διερχόμενον τὸν πόνον.

Αὐτὴ ή εἰκὼν τῆς ἐμφανίσεως τῆς βασιλίσσης Ὀλγας εἰς τὸν δρόμον ποῦ ἔσκιάζεν διάνατος, μοῦ φαίνεται διτὶ συμβολίζει διόλκηρον τὸν βίον καὶ τὴν ψυχὴν τῆς Ἐλληνίδος ἀνάσσης.

Ἡ βασίλισσα Ὀλγα δὲν ἡθέλησε ποτὲ νὰ ἔξελθῃ ἀπὸ τὸ ἥμιφως τὸ δοπίον ἐκράτησαν δι' εαυτὰς πάντοτε αἱ ἀληθιναὶ σύζυγοι τῶν καθημένων εἰς τὸν θρόνους καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὴν προκάτοχόν της Ἀμαλίαν, ἡ βασίλισσα Ὀλγα δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ μίαν σελίδα πολιτικῆς δράσεως. Ἡ φήμη τῶν μεγάλων βασιλισσῶν δὲν παρεδόθη ἀμόλυντος εἰς τὸν μεταγενεστέρους, καὶ διὰ νὰ ἐπιδεῖξῃ ἡ ἴστορία μίαν Αἰκατερίνην Β'. καὶ μίαν Μαργαρίταν τοῦ Βαλονᾶ καὶ μίαν Σεμιράμιδα, ἔχοντας τὴν σωρευθόν καὶ θρῦλοι οἱ δοπίοι τινάσσουν τὴν γυναικαῖα δχι μόνον ὑψηλότερα τῆς θέσεως της ἀλλὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν θέσιν της.

Ἡ βασίλισσα Ὀλγα δὲν αἰσθάνεται καμμίαν συμπάθειαν πρὸς τὴν πολιτικήν, καὶ καμμίαν ἔξιν πρὸς τὰν δημόσιον βίον· καὶ ἀνέλειπαν αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ θρόνου, εἶναι βέβαιον διτὶ δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἵσως ὀλιγώτερον φιλόκοσμος ἀνθρώπος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τὴν Ἀνασσαν τῆς Ἐλλάδος.

Ἡλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας νεωτάτη καὶ ὡραία, πρώτη βασίλισσα ὁρόδοξος. Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν, Ρωσίς παρ' ὅλιγον νὰ εἴναι καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Ὀθωνος καὶ μάλιστα ἡ Μ. Δουκισσα Ὀλγα, ἀλλ' ὁ γάμος ἔκεινος ἀπέτυχε καὶ ὁ Ὀθων ἐνυμφεύθη τὴν Ἀμαλίαν. Ὅταν δὲ βασιλεὺς Γεώργιος ἀνήγγειλε τοὺς γάμους του μὲ τὴν Μ. Δουκισσαν Ὀλγαν Κωνσταντινόβναν, πολλοὶ ἐνυμφήθησαν τὴν σύμπτωσιν καὶ τὴν ἔχαρακτήρισαν ὡς καλὸν οἰωνόν.

Καὶ πραγματικῶς εἰς τὸν θρόνον τὸν κλονισθέντα ἀπὸ τὴν ζωηρὰν πολιτικὴν δραστηριότητα καὶ πολυπραγμοσύνην τῆς Ἀμαλίας, ἡ βασίλισσα Ὀλγα ἔφερε τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἥρεμίαν τῆς γυναικὸς τῆς ἀφοσιωμένης εἰς τὸν

οἶκον της, εἰς τὸν πονοῦντας, εἰς τὸν ἔχοντας ἀνάγητην βοηθείας. Ἡ πολιτικὴ δὲν ἔχει κανὲν ἔτελγητον διὰ τὴν βασίλισσαν καὶ ὀσάκις ἔρχεται εἰς σχέσιν μὲ αὐτήν, προσπαθεῖ μόνον νὰ ἐπιτύχῃ ὠφελήματα ὑπὲρ ἔκεινων οἱ δοπίοι ἔχουν ἀνάγκην.

Μου διηγήθησαν ἐπεισόδιον τὸ δοπίον χαρακτηρίζει ζωηρότατα τὴν βασίλισσαν.

Μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ βασιλέως ὑπῆρχε διαφωνία εἰς δικαστικόν τι ζήτημα, διαφωνία ἀπὸ ἔκεινας αἱ δοπίοι δύνανται νὰ φέρουν σπουδαίας πολιτικὰς ἀνωμαλίας, ὅτε ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἔζητήθη ἐσπευσμένως ἐκ μέρους τῆς βασίλισσης ν' ἀνέλθῃ εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ ὑπουργός, πρώτην φρογὰν ὑπηρετῶν ὡς τοιοῦτος καὶ νέος καὶ ἀπειρος, ἥσθιανθη ζωηροτάτας ἀνησυχίας. Ἀλλοί μονον — ἔσκεφθη — ἀν ἀναμιχθῆ καὶ ἡ βασίλισσα εἰς τὸ ζήτημα. Καὶ πρὸς παρουσιασθῆ εἰς τὴν Ἀνασσαν, ἐσπευσε εἰς τὸν πρωθυπουργὸν νὰ ζητήσῃ ὀδηγίας. Ὁ πρωθυπουργός — δὲν ἦτο, νομίζω, δ. κ. Δηλιγιάννης — ἐμπειρότερος τοῦ ὑπουργοῦ του, προσεπάθησε νὰ τὸν καθησυχάσῃ, διαβεβαιῶν αὐτὸν διτὶ ἡ βασίλισσα δὲν ἀνεμιχθῇ ποτὲ εἰς ζητήματα διοικήσεως. Εἰς τὸ βάθος ὅμως τῆς ψυχῆς του καὶ αὐτὸς ἤρχισε νὰ κλονίζεται, καὶ ἐπὶ τέλους μετὰ μαραζάν κράνη συζήτησιν μεταξὺ τῶν δύω πολιτικῶν ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀνήλθεν εἰς τὰ

Ἀνάκτορα.

Ἡ βασίλισσα τὸν ἐπερίμενε μὲ διαφόρους σκέψεις καὶ σχέδια περὶ ἀναδιογανώσεως τῶν φυλακῶν κατὰ τρόπον ὥστε οἱ τόποι αὐτοὶ νὰ μὴν εἴναι τόποι ἐκδικήσεως τῆς πολιτείας πρὸς τὸν ἐγκληματίαν. Καὶ δὲν ὑπουργός καθησυχάσας ἤρχισε ν' ἀκούῃ τὰς σκέψεις τῆς βασίλισσης, ἀπὸ τὰς δοπίας ἀνεδίδετο μόνον ἡ ὑπέροχος πνοὴ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς μερίμνης ὑπὲρ τοῦ ἀτόμου, ἡ διαπνέουσα διόληρον τὸν βίον τῆς βασίλισσης.

Ὅταν δὲ συνεννόησις ἐτελείωσεν, δὲν ὑπουργός ἔξεδήλωσε μὲ προσοχὴν καὶ μὲ εὐλάβειαν τοὺς φόρους τοὺς δοπίους ἥσθιανθη εἰς τὴν προσκλησιν τῆς βασίλισσης. Καὶ ἡ βασίλισσα ἀδιαφόρως:

— Ναί, γνωρίζω διτὶ δοπάρχει κάποιον ζήτημα εἰς τὸ δοπίον διαφωνεῖ δὲ βασίλευς μὲ τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ εἰς αὐτὰ ἔγω δὲν ἀναμιγνύομαι.

Μητέρα μαζὶ καὶ οἰκοδέσποινα, ἡ βασίλισσα εἶναι ἀληθινὸν πρότυπον διὰ τὰς ὑπηκόους

της. Δὲν δοπάσις εὑρεγετικὴ εἰς τὴν δόποιαν νὰ μὴ πρωτοστατῇ ἢ νὰ μὴν ἥλθε βοηθός. Ἄλλ' ἀν δὲ μεγάλη της ποινωφελὴς ἐργασία δὲν φθάνει εἰς τὴν ἀντιληψιν τῶν πολλῶν, οἱ πλησιάζοντες Αὐτῆν γνωρίζουν ἵσως ποῦ ἔξικνεῖται ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἐπιμέλειά της προκειμένου περὶ ἔργων τῆς δικαιοδοσίας της, καὶ πόση εἶναι ἡ ἀπορροπίασίς της πρὸς πᾶσαν διαφήμισιν τῶν μυστικῶν της ἐργασιῶν. Ὅταν κάποτε ἔζητηθησαν ἀπὸ ἀκολούθους της πληροφορίαι σχετικαὶ πρὸς τὰς ἐργασίας αὐτάς, καὶ αἱ ἀκόλουθοι ἔζητησαν τὴν ἀδειάν της, ἡ βασίλισσα αὐτήν τησιε αὐστηρῶς.

— Δὲν μοῦ χρειάζεται λιβάνισμα!

·Ως μητέρα διηγήθησεν αὐτὴ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν παιδιῶν της μέχρι τοῦ σημείου διπούτα παιδιά της ἀνήκον εἰς αὐτήν. Καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον αὐτὸς στάδιον τῶν σπουδῶν των, οἱ Ἑλληνες πρόγκηπτες κατηρίσθησαν καὶ ἔλαβαν τὰς ἀρίστας βάσεις. Οἱ πρόγκηπτες τῆς βασίλισσης Οἰκογενείας ὑπῆρχαν ὅλοι ὑποδειγματα ἐπιμελείας ἀληθινῆς καὶ ἡθετικῆς. Ὁ διάδοχος Κωνσταντίνος εἶναι διαγαλείτερος ἵσως φιλαναγνώστης τῆς Ἐλλάδος, καὶ ἡ ἀληθιμότητος πριγκήπισσα Ἀλεξάνδρα ἔζητε διαρκῶς βιβλία ἐλληνικὰ εἰς τὴν Ρωσίαν, ἐν δὲ τῶν βιβλιοπωλείων τῆς πόλεως μας εἶχεν ἐντολὴν νὰ τῆς στέλλῃ τακτικῶτα τὰ ἐκδιδόμενα ἐνταῦθα συγγράμματα.

·Ἡ βασίλισσα Ὀλγα διμιεῖ τὴν ἔλληνικὴν τελείως. Καὶ τὴν διμιεῖ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῶν προσώπων, ἐκλεκτὴν καὶ ἐπιμελημένην πρὸς τὸν πόλην ἀνεπιτυγμένους τὸν παρουσιαζομένους εἰς αὐτήν, ἀπλῆν καὶ ἀφελῆ πρὸς τὸν ἀρρώστους τῶν νοσοκομείων καὶ τοὺς τροφίμους τῶν φυλακῶν. Κάθε πρωΐ σχεδόν, συνοδευομένη ἀπὸ μίαν κυρίαν ἀκόλουθην καὶ ἀπὸ τὸν κλειδούχον τῆς κ. Μεσσαλᾶν, ἐπισκέπτεται καὶ ἔνα τόπον ἀπὸ ἔκεινους εἰς τὸν δοπίους ἡ παρουσία της φέρει τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν ἀνακούφισιν. Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ διαστηματα μεταχειρίζεται τὴν γλώσσαν ποὺ διευθύνεται εἰς τὴν καρδιάν καὶ τὴν δοπίαν ἐννοοῦν ὅλοι. Πόση εἶναι ἡ δρᾶσις της εἰς τὸ κεφαλαιον αὐτὸς τῆς φιλανθρωπίας ἵσως δὲν θὰ μάθωμεν ποτέ. Ἡ βασίλισσα κρύπτεται ἐπιτίμησιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, διανέμουσα μυστικὰ καὶ ἀνεπισήμως διηγήματα εἰς τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας, ἐπιμελούμενη κομψάς καὶ ὡραίας ἐκδόσεις, εἶναι ἀποκάλυψις διὰ τοὺς πολλούς.

·Ἡ βασίλισσα προμηθεύουσα ἀναγνώσματα ἥδικα καὶ ἐποικοδομητικά εἰς τοὺς προστατευομένους της ἀσθενεῖς καὶ φυλακισμένους, φροντίζουσα περὶ μεταφράσεως βιβλίων κατὰ προτίμησιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, διανέμουσα μυστικὰ καὶ ἀνεπισήμως διηγήματα εἰς τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας, ἐπιμελούμενη κομψάς καὶ ὡραίας ἐκδόσεις, εἶναι ἀποκάλυψις διὰ τοὺς πολλούς.

·Μου ἔτυχε νὰ ὕδω ἓνα κομφότατον βιβλιαράκι, τὸ δοπίον ἀπέστελλεν ὃς δῶρον εἰς παιδάκια ἡ βασίλισσα. Φέρει τὸν τίτλον «Ψύγματα χρυσοῦ» καὶ εἶναι ἀπὸ ἔκεινα τὰ ὑγιέστατα καὶ χυμώδη ἀγγλικά ἀναγνώσματα, τὰ δοπία γεμίζουν τὴν ψυχὴν γαλήνην καὶ πεποίθησιν. Μικροσκοπικὸν καὶ εὔμορφον, ἔχει εἰς τὰς σελίδας του τόσην ζωήν, δῆσην δὲν ἔχαν διγκώδεις καὶ ἀτελείωτοι τόμοι. Τὸ βιβλίον

τοῦτο ἐκυκλοφόρησεν εἰς πολυάριθμα ἀντίτυπα καὶ ἡ βασίλισσα ἐφόροτισεν ἀκόμη μίαν φορὰν διὰ τὴν ψυχὴν καὶ διὰ τὸ πνεῦμα ὅπως φροντίζει καὶ διὰ τὸ σῶμα.

Καὶ ὑπάρχει καὶ ἡμερολόγιον σημειωματάριον, ἐκδοθὲν τῇ ὑποδεῖξει τῆς Βασιλίσσης, τοῦ ὅποιου κάθε σελίς φέρει μίαν παρηγορητικὴν ἐπικεφαλίδα ἀπὸ δύω ἢ τέσσαρας στίχοις διαφόρων ποιητῶν. Ἡ βασιλικὴ καλαισθησία προσήρμοσε εἰς κάθε ἡμέραν καὶ μίαν σκέψιν. Δὲν εἶναι αὐτὸς μία ὡραία πραγματικῶς καὶ ὑψηλὴ ἔμπνευσις;

Καὶ εἴδαμεν ὅλοι διηγήματα δημοσιεύμενα εἰς μεγάλας εὐκαιρίας, τὰ Χριστούγενα ἢ τὸ Πάσχα, ἀναγνώσματα ἔνεα ἀλλὰ ἐκλεκτά, καὶ ἵσως εἰς πολλοὺς ἐγενήθη ἡ ἀπορία ποὺ εὐρίσκονται αὐτὰ τὰ ἀναγνώσματα, καὶ ποιὸς κάμνει τὴν εἰδικὴν μελέτην, ἡ ὅποια χρειάζεται διὰ ν' ἀνακαλυφθοῦν. "Ἐνα γυναικεῖον βασιλικὸν χέρι ἐρευνᾷ ὀλόκληρον ἔτος βιβλία καὶ περιοδικὰ διὰ νὰ εὑρῃ τὰς ὡραίας σελίδας αἱ ὅποιαι ἡμιποροῦν ν' ἀναγνωσθοῦν εὐχαρίστως καὶ ἀπὸ Ἑλλήνας. Κάποτε τὰ ἀναγνώσματα αὐτὰ ἔχουν κάτι τὸ ὄνσκαμπτον καὶ τὸ ἀλύγιστον τῶν ἥθικῶν ἀγγλικῶν ἀναγνωσμάτων. 'Αλλ' ἐπὶ τέλους αὐτὰ εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἵσως ἐπὶ πολὺ ἀκόμη τὰ πλεῖστα αὐτοῦ τοῦ εἰδούς τῆς εἰδικῆς φιλολογίας. Ἡ καλαισθησία τῆς ἐκλογῆς τὸ πολὺ κατορθώνει νὰ εὕρῃ μεταξὺ ὅλων αὐτῶν τὰ καλλίτερα.

"Ἐν ἄρθρον περὶ βασιλίσσης θὰ ἔπειπεν ἴσως νὰ εἶναι ἀφθονώτερον εἰς στοιχεῖα καὶ εἰς οὐσίαν, ἀφ' ὅτι εἶναι αἱ γραμμαὶ αὐτιά. 'Αλλὰ δὲν εἶναι εὐκολὸν νὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς μίαν μορφὴν ἐπιμόνως κρυπτομένην εἰς μετριόφρονα σκιάν. Καὶ ἡ βασίλισσα "Ολγα τὴν ἔχει μέχρις ὑπερβολῆς τὴν μανίαν αὐτῆν.

Τὴν εἶχεν ἀνέκαθεν. "Ισως μόνον ἡ Βασί-

λισσα τῆς Ἀγγλίας ἡμπορεῖ κάπως νὰ παραβληθῇ εἰς τὸ εἶδος αὐτὸς τῆς ζωῆς μὲ τὴν Βασίλισσαν τῆς Ἐλλάδος. Ἡλθεν εἰς τὸν κόσμον χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐφοδιασθῆ μὲ συστατικὰ φιλόκοσμα, καὶ δὲν κάμνει τὸν ἀνθρωπὸν φιλόκοσμον ἡ θέσις ὅταν δὲν εἶναι τοιοῦτος.

Αλλά, ἀφ' ὅτου δύω πένθη ἐσκίασαν τὸν βασιλικὸν Οἰκον τῆς Ἐλλάδος, ἡ βασίλισσα "Ολγα ἡσθάνθη ἀποθνήσκουσαν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν της καὶ ὅλην ἀκόμη τὴν εὐπείθειαν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς θέσεώς της. Δὲν εἶναι βεβαίως ἡ Βασίλισσα ἐρημῆτις καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μοναχὴ περιφερομένη εἰς τὸν κόσμον. Ἐμφανίζεται ὅμως μόνον ὅπου τὸ ἀπαιτοῦν ὁρισμένως αἱ περιστάσεις, καὶ φεύγουσα ἀπὸ τὸ θέατρον αἰσθάνεται ὅτι περιμένει νὰ ἔξημερώσῃ γρήγορα, νὰ σπεύσῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

'Απὸ τὴν ζωὴν αὐτὴν εἰς τὴν διαρκῆ ἀτμοσφαῖραν τῆς θλίψεως καὶ τῶν πόνων, ἡ Βασίλισσα ἀπεκόμισε προώρως χιόνια διὰ τὰ μαλλιά της. Βεβαίως ἡ συναναστροφὴ μὲ ἀνθρώπους πονοῦντας, δὲν εἶναι τὸ κατάλληλον τονωτικὸν τῆς ψυχῆς. Οἱ πόνοι εἶναι κατὰ ἐν μέρος τουλάχιστον μεταδοτικοί. Καὶ ἡ βασίλισσα "Ολγα, χωρὶς ἀκόμη νὰ εἶναι πρεσβύτις, ἔχει πλέον κατάλευκα τὰ μαλλιά περιστέφοντα μόλις ἀνθηρὸν ἀκόμη τὸ πρόσωπον, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον ζωγραφίζεται ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ συμπάθεια.

Ἡ βασίλισσα "Ολγα ἔδωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ παραδειγμα τῆς τελειοτέρας συζύγου, ἀφοσιωμένης εἰς τὰ παιδιά της καὶ ἀπεκούσης ἀπὸ πᾶσαν ἀνάμειξιν εἰς πράγματα ἔξω τοῦ κύκλου της. Αὐτὸς εἶναι τὸ διατελοῦν κατόρθωμα τῆς γυναικὸς καὶ τῆς βασιλίσσης. Καὶ ὅσρι ἔρωτιφαν ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἰστορίαν τοῦ κόσμου, γνωρίζουν ὅτι πολὺ συγχρὰ εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις ἡ μία ἰδιότης βλάπτει τὴν ἀλλήν.

F. B. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΝΔΑΡΟΥ

ΕΙΣ ΗΛΙΟΥ ΕΚΛΕΙΨΙΝ

Τοῦ "Ηλιον Ἀκτίνα διλόθωρη, σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα,
Ποῦ πᾶς; Ἀστρο φεύρατον, ποῦ ἔχάθης τὴν ἡμέρα,

Τάρθρωπον ἐπῆρες τὰ φιερὰ τὰ πλάνα

Κ' ἐξόφωσες τοῦ νοῦ τοὺς δρόμους πέρα!

Στὸ μονοπάτι τώρα, ποῦ πατεῖς,

Τί μελετᾶς καινούργιο; τί ζητεῖς;

Σ' ὁρίζω στόνομα τοῦ Διός, τὰ πύρων ἄλογά σου
Σιρέψε πρὸς ωμην ἀγαθή, πρὸς τὸ καλὸ τῆς Θήβης!

Ω δέσποινα, θαῦμα τοῦ κόσμου, στάσον!

Αν δμως μήνυμα πολέμου κρύβης,

Η τοῦ καρποῦ χαμόν, ἡ βαρὺ χιόνι,

Η ἀνομη καταραμένη στάσι,

Η χύμισμα τῆς θάλασσας, ποῦ κάμπονς θαλασσώνει,

Η παγετόν, ἡ θέρος ποῦ νὰ πάσῃ

Κείν' ἡ δργὴ καὶ λύσσα τῆς βροχῆς,

Αν νὰ συγκλύσῃς θέλης τὴ γῆ πίσω

Κιǎλλη γενιὰ νὰ πλάσῃς ξαναρχῆς,

Τίποτε δὲν μοιρολογῶ. Μ' ὅλους κ' ἔγω θὰ σφήσω!

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ

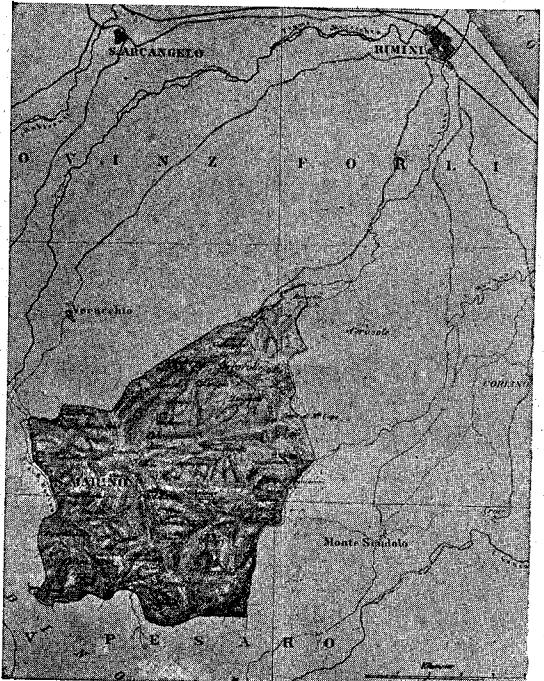
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ

[Ἐε ἀνεκδότου μελέτης τοῦ κ. Γ. Φιλαρέτου περὶ τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἀγίου Μαρίνου, διηρημένης εἰς δύο μερη, ὃν τὸ πρώτον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἰστορίαν τῆς ἐν Ἰταλίᾳ μικρόσκοπης πολιτείας. τὰ «Παναθηναϊα» δημοσιεύουν τὸ μέρος, τὸ περιλαμβάνον τὴν σημερινὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτειακὴν κατάστασιν αὐτῆς, πλήρες πληροφοριῶν μεγάλου ἔνδιαφροντος περὶ τοῦ ἰδιορρύθμου βίου τοῦ κρατιδίου τούτου, τὸ ὅποιον παρουσιάζει στοιχεῖα τινὰ τῶν μικροπολιτειῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος].

Η περιφέρεια τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἀγίου Μαρίνου, κειμένη ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τοῦ δρους Τιτάνος (Titan), μεταξὺ τῶν νομῶν Forlì καὶ Pesaro, ἔχει σχῆμα τετραπλέον καὶ ἔξαπλονται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν διακλάδωσιν τῆς σειρᾶς τῶν Ἀπεννίνων, ἀτινα, ἀποχωρίζομενα ἐκ τῶν Ἀλπεων, καταλήγουσι πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν νοτιοδυτικῶς

τοῦ Ἀριμίνου (Arimini). Ἡ ὑψηλοτέρα ἀκρωτηρία κεῖται μεταξὺ Marecchia πρὸς βορρᾶν καὶ Conca πρὸς νότον εἰς ὕψος 738 μέτρων, σηχματίζουσα τρεῖς κορυφάς, ἐφ' ὃν ἀνυψοῦνται τρία ἀσχατα φρούρια, δεσπόζοντα τῆς πόλεως τοῦ Ἀγίου Μαρίνου καὶ τῶν προαστείων αὐτῆς.

Ο ποταμός Rio Marignano, ὁ χείμαρρος Marano ἢ Ancorano καὶ ὁ ρύαξ Fiume, κινοῦντες δέκα ὅκτω ἀλευροδιμήλους καὶ ἐν πυριτιδοποιείον, ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Τιτάνος, πλησίον τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἀγίου Αναστασίου, εἰς ἀπόστασιν τριῶν ἀπὸ τῆς πόλεως χιλιομέτρων καὶ πρὸς τὴν μενδρίον τῆς δημοκρατίας γραμμήν, ἀναβρύουσι τρεῖς πηγαὶ μεταλλικῶν ὑδάτων.

κατὰ ρυθμὸν ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ναοῦ. Ἡ πρόσωψις αὐτοῦ στολίζεται ὑπὲ δόξτῳ κιόνων κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ἐν δὲ τῇ προμετωπίδι εἰσὶ γεγραμμένα τάκολουνθα:

Divo Marino Patrono
Libertatis Auctori
D. C S. P.

Τὸ μνημεῖον, ὅπερ ὑψοῦται πρὸς τιμὴν τοῦ προστάτου τῆς πόλεως, συνίσταται εἰς φέρετρον, περικλείον τὴν σορὸν τοῦ ἀγίου, ὑπέροχειται δὲ καὶ γιγάντιον ἄγαλμα αὐτοῦ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἵσταμενον ἐπὶ στυλοβάτου ἐκ μαρμάρου, χρώματος πρασίνου ἀρχαίου. Τὸ ὁραῖον ἀληθῶς τοῦτο ἄγαλμα κατεσκευάσθη ἐν Ρώμῃ ἥπδο τοῦ ἐκ Βοονίας Ἀδὰμ Ταδολίνη, μαθητοῦ τοῦ Κανόβα.

Τὸ ἐπὶ τοῦ Βράχου φρούριον δεσπόζει ἀπά-
σης τῆς περιφερείας τῆς πολιτείας τοῦ Ἀγίου
Μαρίνου. Ἀνωθὶ τῶν ἀρχαίων τειχῶν αὐτοῦ
ὑψώνται τετραγωνικὸν κωδωνοστάσιον, τοῦ δ-
τοίου δὲ κώδων ἐκάλει ἀλλοτε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ
Ιαοῦ ἢ ἔδιδε τὸ σύνθημα τοῦ πολέμου. Ἡ Rocca
ἡδη χρησιμεύει ὡς φυλακὴ ἐλαφροποιών.

Τὸ θέατρον ἐκπίσθη ἐν ἔτει 1800 καὶ δύ-
αται νὰ περιλάβῃ 600 θεατάς.

Τὸ Βοργὸ ήνοῦτο μετὰ τῆς Citta διὰ λιθοτρόπων δόδου κοπιώδους. Ἔνεκα λόγων τῆς ημοσίας ἀσφαλείας ἀπηγορεύετο ἄλλοτε ἐπὶ πειλῇ αὐτηρῶν ποινῶν ἡ δὲ ἄλλης δόδοι με-
άβασις εἰς τὴν πόλιν. Ἡδη κατεσκευάσθησαν ύπο μεγαλοπρεπεῖς δόδοι, δι' ᾧ ἐδαπανήθησαν υψηλὴ ἔλαττον τῶν 255.000 φράγκων. Ἀπασαι δὲ ὁ δόδοι τῆς δημοκρατίας συντηροῦνται κάλλιστα.

Τὸ μέρος, ἐνθα κατώκει ὁ πρῶτος ἐρημίτης,
αλεῖται Balme, ἐκεὶ δὲ προσφεύγοντιν οἱ ἐκ
υρετοῦ πάσχοντες προσκυνηταί.

Ἐπαύλεις καὶ συνοικίαι εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι: erravalle, Faetano, Mongiardino, Ac- uaviva, Chiesanuova, Domagnano, Fi- rentino, Piagge, Casolo, Cailungo, San iovanni, Valle S. Anastasio, Corianino, aldragone, Ca Giangi, Teglio, etc.

Τὸ ἔδαφος εἶναι ἡφαιστειώδες καὶ ἀμμώδες· ὑδὲν σχεδὸν μετεβλήθη ἐκ τῆς πρὸ αἰώνων ταστάσεως τῶν μερῶν ἐκείνων, μόνον δὲ ἐξανίσθησαν τὰ μεγάλα δάση, ἐν τοῖς δύοισι γύπτειο ἐδῶμέτραις Λαυρίῳ Μαζαρί.

In votis dirimendis oequanimitas.

Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας πλατείας, ἣτις δεσπόζει τῆς τοῦ Pianello, κεῖται ὁ καθεδρικὸς ναὸς τοῦ Ἅγιου Μαρίνου, ἀνακαινισθεὶς ἐν ἔτει 1838

αυρσινῶν, κυπαρίσων, ἐλατῶν, σχίνων, μωρεῶν,
ένθα κρύπτονται εἰσέτι ἀγριόχοιροι.

Λίθοι πρὸς οἰκοδομὴν γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Marmo de San Marino παρέχουσι πρὸς ἀμυημονεύτων χρόνων ἐργασίαν εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἐργατῶν τοῦ Τιτάνος. Ἡ γῆ τοῦ Ἀγίου Μαρίνου ἔχει μαγγανήσιον, ἀλάβαστρον ἐνιαχοῦ καὶ φλέβας τινὰς γαιανθράκων καὶ σιδήρου, δὲν εἶναι δῆμος εὐφορίος, διὰ τοῦτο τινὲς τῶν κατοίκων μεταναστεύουσιν, ἀναζητοῦντες ἀλλαχοῦ ἐργασίαν. Ἡ Ἰδιοκτησία δὲν εἶναι κατατετμημένη, διότι οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ πατρίκιοι διετήρησαν μεγάλας ἐκτάσεις. Τὰ πρώτιστα προϊόντα εἰσὶν ὁ οἶνος, φημιζόμενος διὰ τὴν καλὴν ποιότητα, οἱ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ Ἰδίως ὁ σῖτος καὶ ὁ ἀραβόσιτος, αἱ ὄπωραι, ἡ βοιμυκοτροφία, τὸ ἔλαιον, ἡ ἔνδεια καὶ αἱ βοσκαί. Ἡ χώρα δὲν εἶναι σιτάρικης, διὰ τοῦτο πολλοὶ τῶν πτωχῶν τρέφονται διὰ τῶν καρπῶν τῆς κερατέας.

‘Η περιφέρεια τῆς δημοκρατίας εἶναι πλουσία εἰς θηρεύματα. Τὸ φθινόπωρον φονεύονται εἰς μεγάλας ποσότητας ἄγριαι νησσαι, σκολόπακες, πέρδικες, καὶ ὅρτυκες. Ἡ κτηνοτροφία συνίσταται κυρίως εἰς τοὺς βόας καὶ τοὺς χοίρους, τὸ δὲ ἐμπόριον εἰς οἶνον, εἰς προϊόντα σιριοτροφίας, εἰς ξυλείαν, εἰς λάχανα, εἰς βοοδέρματα καὶ εἰς ἀρνοδέρματα, εἰς τυρόν, εἰς δηλα κτλ. Ἡ ἀρωματοποίεια εἰσήχθη μόλις πρὸ εἰκοσαετίας, ἡ δὲ σχοινοποίεια εἶναι πεφημισμένη. Εἰς τὸ Serravalle λειτουργεῖ δαπανοποιεῖον καὶ ἀγγειοπλαστεῖον, ἐν τῷ ὅποιῳ κατασκευάζονται μεγάλα πήλινα δοχεῖα, χοήσιμα πρὸς διακόσμησιν κήπων. Οἱ κάτοικοι τῆς Acquaviva ἐργάζονται μετὰ πολλῆς τέχνης τὸ ἀλάβαστρον καὶ τὸ κοράλλιον.

‘Ο ‘Αγιος Μαρίνος συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Αριμίνου δὶ’ ὡραίας ἀμάξητῆς ὁδοῦ μήκους δέκα πέντε περιπόνου χιλιομέτρων. Ἐγένετο μελέτη καὶ περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου, ἀλλ’ ἐνεκα τῆς ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1892 οἰκονομικῆς κρίσεως, δὲν ἔξετελέσθη ἡ σχεδιασθεῖσα σιδηρᾶ γραμμή. Διὰ τοῦ ἵταλικοῦ ὅμως σιδηροδρόμου μεταξὺ τοῦ ‘Αγίου Αρχαγγέλου καὶ τοῦ Favriano, οὗ ἡ λειτουργία ἤρετο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1897, ὁ σιδηρόδρομος τροσήγγισεν εἰς τὴν μεθόριον γραμμὴν μέχρις ἀποστάσεως μιᾶς ὥρας ἀπὸ τῆς πόλεως.

Τὸ ἀλῆμα εἶναι ἡπιον καὶ ὁ ἀὴρ ζωγόνος,
ἀλλὰ δὲν ἀντέχουσιν εἰς αὐτὸν οἱ ἔχοντες τὸ
στήθος ἀδύνατον. Συνήθως πνέοντες ἄνεμοι
εἶναι ὁ εὔρος καὶ ὁ βόρειος.

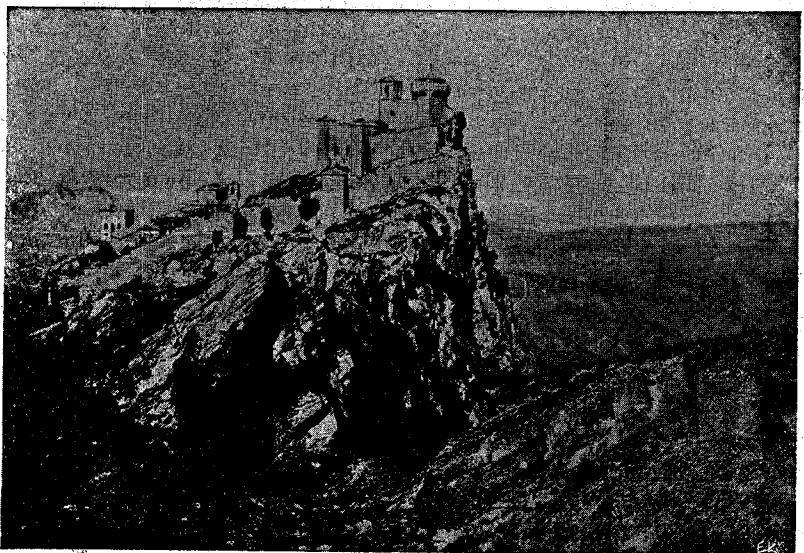
“Ο πληθυσμός αὐξάνει ἐπαισθητῶς, κατὰ τὴν στατιστικὴν δὲ τοῦ ἔτους 1895 ἀνήρχετο εἰς 9535 κατοίκους, ἦτοι 153 κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον. Μετὰ τὴν Σαξωνίαν καὶ τὸ Βέλγιον, δὲ Ἀγιος Μαρίνος εἶναι ἐξ ὅλων τῶν εὐ-
οώπαικῶν κρατῶν δὲ πυκνότερον κατοικούμενος.

Τὰ κοινωνικὰ ἥμη τῶν Ἀγιομαρινιτῶν εἰσὶ^ν
χρηστά. Διακρίνονται οὗτοι ως ἐκ τοῦ ἀρίστου
οἰκογενειακοῦ των βίου καὶ τῆς ἄκρας φιλοξέ-
νίας αὐτῶν. Ὁ βράχος τοῦ Τιτάνος ἔχοισί μευ-
σεν ἀείποτε, ἐν ἐποχῇ κινδύνων καὶ ἀγώνων,
τὸ ἄσυλον τῶν προγεγραμμένων καὶ τῶν κατα-
διωκομένων. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ, περιφρόνοι οὐν-
τες τὰ πλούτη, ἀτινα δὲν παρέχουσι τὴν εὐτυ-
χίαν, ἀγαπῶσι πρὸ παντὸς τὸ καθήκον καὶ
ἀρέσκονται εἰς τὰς ἡδονὰς ἐκείνας, αἴτινες ἀπο-
τιντοῦσιν ἐν τῇ καρδιᾷ τὴν εἰρήνην καὶ ἐνν-
πάρογονσιν ἐν τῇ ἀρετῇ.

Ἡ νομοθετικὴ ἔξουσία, ἀνήκουσα ἄλλοτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ λαοῦ, ἐνασκεῖται ἡδη ὑπὸ ἔγκριτα μελοῦς συμβουλίου καλουμένουν: Consiglio Principe et Sovrano della repubblica di San-Marino. Τὰ μέλη αὐτοῦ ἀπαντά εἰσι λαϊκὰ καὶ δέον νὰ ἔχωσι συμπεπληρωμένον τὸ 25^ο ἔτος τῆς ἡγιαίας των. Εἴκοσιν ἔξ αὐτῶν εἶναι εὐγενεῖς ἐκ τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως, εἴκοσιν ἀστοὶ καὶ εἴκοσιν ἀγρόται ἐκ τῶν ἔχοντων ἴδιοκτησίαν. Ἐκλέγονται ίσοβίως καὶ ἀνακαλοῦνται μόνον ἔνεκα βιαέος ἀδικήματος. Ο τίτλος δὲν εἶναι κληρονομικός. Ἀλλαις λέξεσιν ἡ μορφὴ τοῦ πολιτεύματος εἶναι ἀριστοκρατικὴ δημοκρατία. Ἔν περιπτώσει θανάτου, ἀνικανότητος ἢ μεταναστεύσεως μέλους, οἱ 59 σύμβουλοι ἐκλέγονται τὸν διάδοχόν του, τηρούμενης πάντοτε τῆς ἀναλογίας ὡς πρὸς τὰς τρεῖς μνησθείσας κατηγορίας. Εἰ καὶ δὲν ἐκλέγονται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ λαοῦ, γίνεται αἰείποτε καλὴ χρῆσις τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου.

Τὸ συμβουλίον τοῦτο ἀποφασίζει περὶ ὅλων τῶν διοικητικῶν καὶ τῶν πολιτειακῶν ὑποθέσεων· ἐκλέγει τοὺς δικαστὰς καὶ τοὺς δημοσίους λειτουργούς· ψηφίζει τοὺς νόμους καὶ μεταρρυθμίζει αὐτούς· ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας, τὰ δικαιώματα τῆς ἀμνηστείας καὶ τῆς χάριτος ἐπίσης τὸ ἀπονέμειν τίτλους εὐγενῶν καὶ πατρικίων. Αὐτὸ ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς ιδιαγενείας.

Τὸ ὑπατὸν συμβούλιον ἐκλέγει ἐκάστοτε καὶ τοὺς δύο κυβερνήτας. Ἡ ψηφοφορία γίγνεται μυστικῶς διὰ σφαιριδίων λευκῶν καὶ μελανῶν

Ο ΒΡΑΧΟΣ

Πρός τοῦτο τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου καλοῦνται κατὰ διαταγὴν τῶν κυβερνητῶν διὰ κωδωνοκρουσίας ἐκ τοῦ Βράχου.¹ Άλλοτε ἐπεβάλλετο ποιṇή εἰς τοὺς ἀπονομάζοντας, ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ δὲν ἀναφέρεται ἀπονομία ἀδικαιολόγητος, τῶν συμβουλών φιλοτιμούμενών νὰ προσέρχωνται προθύμως, καίτοι ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν εἶναι ἀμισθος. Ἐντὸς τοιμέρου δὲ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματεὺς ἔγγράφει τὰς ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ.

Τὸ ἔξηκονταμελὲς συμβούλιον ἐκλέγει ἐκ τῶν ιδίων τοῦ μελῶν τὸ συμβούλιον τῶν δώδεκα, ἔξι τὰ δύο τρίτα ἀνανεῦνται καὶ τέτοις. Ὁκτὼ τῶν συμβουλών τούτων ἐκλέγονται ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ ἀστεως, τέσσαρες δὲ ἐκ τῶν ἀγροτῶν. Τὸ δωδεκαμελὲς τοῦτο συμβούλιον, δῆπερ ἀναλογεῖ εἰς γερουσίαν χορηγούμενή ὡς διάμεσον σῶμα μεταξὺ τῆς νομοθετικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἔξουσίας. Εἶναι οἷονεὶ ἐπιτροπὴ διοικητική, συμβουλευτική καὶ δικαστική, κρίνουσα ἐν τρίτῳ βαθμῷ ἀμετακλήτως. Τὸ δωδεκαμελὲς συμβούλιον ἐποπτεύει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ συμφέροντα τῶν ἀνηλίκων δρφανῶν, συμπαριστάμενον εἰς πᾶσαν σύμβασιν, ἀφορῶσαν εἰς αὐτά. Καὶ τῶν συμβουλών τούτων ἡ ὑπηρεσία ἐστὶν ἀμισθος.

Τὸ ἔξηκονταμελὲς συμβούλιον ἐκλέγει προσέτι καὶ οἰκονομικὴν ἐπιτροπεύειν ἐννέαμελή, εἰς ἣν ἀνατίθεται ἡ διοίκησις τῶν οἰκονομικῶν.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἔξουσία εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς δύο κυβερνητὰς, ὃν δὲ εἰς ἐκλέγεται ἐκ

τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν, ὅστις ἔχει καὶ τὴν προβάδισιν, δὲ ἐπερος ἐκ τῶν ἀστῶν ἢ ἐκ τῶν ἰδιοκτητῶν χωρικῶν. Ἐκλέγονται δὲ ἀμφότεροι ὑπὸ τοῦ Υπάτου συμβουλίου καὶ ἀναλαμβάνουσιν ἐπισήμως τὰ καθήκοντά των τὴν 1ην ἀπριλίου καὶ τὴν 1ην ὁκτωβρίου, διότι ἡ ὑπηρεσία των εἶναι μόνον ἔξαμηνος. Ἡ δὲ ἐκλογὴ γίγνεται κατὰ τρόπον ἴκανως περίεργον. Δἰς τοῦ ἔτους, τὴν 15 μαρτίου καὶ τὴν 15 σεπτεμβρίου, τὸ Υπάτον συμβούλιον ἐκλέγει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας δώδεκα ὑποψήφιους ἐκ τῶν μελῶν τοῦ οἴτινες εἶναι οἱ ἐκλόγιμοι. Ἐγγράφονται ἀκολούθως τὰ ὄνόματα τῶν ἓξ συμβουλών, οἵτινες ἔλαβον τὰς περισσοτέρας ψήφους ἐπὶ τριῶν ψηφοδελτίων, φερόντων δύο ὄνόματα, ἵτοι τὸ ἐν εὐγενοῦς καὶ τὸ ἐπερον ἀστοῦ ἢ ἀγροτοῦ. Τοποθετοῦνται εἴτα τὰ τρία ταῦτα ψηφοδέλτια ἐντὸς τριῶν ἐπιχρύσων σφαιρῶν, αἵτινες ρίπτονται ἐν ἀργυρῷ κάλπῃ, αὕτη δὲ τοποθετεῖται ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης τῆς Ριένε, ὑπὸ τὴν ὅποιαν ἀναπαύονται τὰ λείφανα τοῦ ἀγίου Μαρίνου. Μετὰ τὸ ἀσμα, Veni Creator Spiritus, δὲ πρωθιερεὺς ἐκφωνεῖ τὰ ἐν τῇ κάλπῃ ὄνόματα. Εἴτα παιδίον, οἵτινος ἔχουσι κλείσει τοὺς ὄφθαλμούς, λαμβάνον τὴν μίαν ἐκ τῶν σφαιρῶν, ἔγχειριζει εἰς τὸν πρωθιερέα ἐνώπιον τοῦ δωδεκαμελοῦς συμβουλίου, δὲ δὲ ἱερεὺς ἀναγινώσκει τὰ ὄνόματα τῶν ἐκλεγέντων κυβερνητῶν.

Ἐντὸς τοῦ ἀλλού δεκαπενθημέρου δίδονται εὐθῆναι τῆς διαχειρίσεως τῶν κυβερνητῶν

δῶν ἔληξεν ἡ ὑπηρεσία. Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀναλαμβάνουσιν οἱ ἐκλεγέντες κυβερνηταὶ τὴν ὑπηρεσίαν (1ην ἀπριλίου καὶ 1ην ὁκτωβρίου) γίγνεται τελετή, εἰς ἣν οἱ κυβερνηταὶ εἰσίν ἐνδεδυμένοι ἐν μεγάλῃ στολῇ, συμπαρίσταντα δὲ ἀπασαὶ ἀνεξαιρέτως αἱ ἀρχαὶ καὶ ἡ φρουρά. Τῆς πομπῆς προηγεῖται ἡ μουσικὴ καὶ ἡ σημαία, ἀπαντες δὲ δύο πορεύονται εἰς τὸ μέγαρον τοῦ κράτους, ἔνθα οἱ τέως κυβερνηταὶ παραδίδονται τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς νεωστὶ ἐκλεγέντας. Μετὰ σύντομον προσφώνησιν τῶν δύο κυβερνητῶν ἡ συνοδεία ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ριένε, ἔνθα δὲ πρωθιερεὺς, ἀφ' οὗ θυματίσητοὺς νεωστὶ ἐκλεγέντας εὐλογεῖ τὸν λαόν. Ἐκεῖθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὸ πρεσβυτερεῖον καὶ ἐν τέλει εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Υπάτου συμβουλίου, ἔνθα γίγνεται ἡ πολιτικὴ τελετή. Οἱ νέοι κυβερνηταὶ, παραλαμβάνοντες ἀπὸ τοὺς πρὸ αὐτῶν τὴν σημαίαν, τὰς σφραγίδας τοῦ κράτους καὶ τὰς κλεῖδας τῆς πόλεως, μετὰ ὀραίαν προσφώνησιν, δίδουσιν ἐπὶ τοῦ συναγγελίου ὅρκον ἐνέχοντα ὑψίστας ἐννοίας.

Δὲν δύναται νὰ ἐκλεγῇ τις κυβερνητης, ἐὰν μὴ ἔγεννηή καὶ ἐὰν μὴ κατοικῇ ἐπὶ τοῦ δημοκρατικοῦ ἐδάφους, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Οἱ κυβερνηταὶ, ὃν ἔληξεν ἡ ὑπηρεσία, δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσιν ἐκ νέου πρὸ της ἀρχέληθη τριετία, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ Υπάτον συμβούλιον καὶ ἔχουσι τὸν τίτλον τοῦ ἔξοχωτάτου, εἰς δὲ τὰς ἐπισήμους τελετὰς ἐνδύονται δι' εἰδικῆς στολῆς, φέροντες εἰς τὸν λαμπὸν τὸν σταυρὸν τοῦ σώματος τοῦ Ἅγιου Μαρίνου, οὗτινος αὐτοδικαίως εἰσὶ μέλη. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐνασκήσεως τῶν καθηκόντων τῶν ἔχουσιν ἀποζημίωσιν 150 φράγκων, καὶ προσθέτως εἰς τὴν διάθεσιν των τὸ ποσὸν 150 φράγκων οἰονεὶ ὡς ἔξοδα παραστάσεως ἵτοι ἐν συνήλω φράγκα τριακόσια διὰ τὸ ἔξαμηνον ἔκαστος αὐτῶν, ἀλλαὶ λέξει πεντήκοντα φράγκα κατὰ μῆνα!

Οἱ κυβερνηταὶ οὗτοι τοῦ Τιτᾶνος, ἀντιστοιχοῦντες πρὸ τοὺς προέδρους δημοκρατίας, εἰσὶν ὑπεύθυνοι διὰ τὰς πράξεις των, ἀλλὰ δὲν μηνυούνται παράδειγμα καταχρήσεως, οὐδὲ τοτε ἔζητησε νὰ προστείνῃ τὴν ἔξουσίαν του, παραβιάζων τὸν νόμον.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς δῆλοι οἱ οἰκογενειάρχαι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ὑποβολῆς ἀναφορῶν καὶ παραστάσεων πρὸ τοὺς κυβερνητῶν, ἐπίσης δὲ τῆς δημοσίᾳ συζητήσεως αὐτῶν. Τοῦτο εἶναι τὸ λείφαντον τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ (arrigo), ἥτις ἐν

ἀρχαιοτέρᾳ ἐπόχῃ ἀπ' εὐθείας ἐκυβέρνα τὴν δῆμοκρατίαν. Πολλάκις ἐξεδηλώθη ὑπὸ τινῶν δυσηρεστημένων ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀναβιώσεως τῆς arrigo μετὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἀλλὰ ἡ μεγάλη πλειονψηφία δισμενῶς διάκειται εἰς πᾶσαν ιδέαν φιλοκινδύνου μεταβολῆς.

Ἡ δημοκρατία ἔχει προσέτι δύο γραμματεῖς τοῦ κράτους, ἀντιστοιχοῦντας, οὗτως εἰπεῖν, εἰς τοὺς ὑπουργούς δὲ μὲν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν, δὲ δὲ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν. Αἱ πράξεις ἀμφοτέρων δέον νὰ κυρῶνται ὑπὸ τῶν κυβερνητῶν. Εἰς ἑκάστην συνοικίαν ἐδρεύει εἰς σύνδικος, ἐντεταλμένος τὴν ἔξουσίαν τῆς τοπικῆς διοικήσεως, χρησιμεύων δὲ ὡς δργανον συνέννοήσεως μεταξὺ τῶν κατοίκων καὶ τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς.

Ἡ δημοκρατία ἔχει ἐπιτερόμενον καὶ γενικὸν πρόξενον ἐν Παρισίοις, πρόξενον εἰς διαφόρους τῆς Γαλλίας πόλεις, ἐπιτερόμενον εἰς Mondevideo, γενικὸν πρόξενον ἐν Ρώμῃ, ἐν Τούρινῳ, ἐν Βιέννῃ καὶ πρόξενον εἰς Ιταλία, ἐν Αὐστρίᾳ, ἐν Ισπανίᾳ καὶ ἐν Αμερικῇ.

Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται¹ ὑπὸ τριῶν ἀλλοδαπῶν δικαστῶν, ἔχοντων πτυχίον νομικῆς σχολῆς, ἐκλεγομένων ἐπὶ τριετίαν ὑπὸ τοῦ οἴτηνος συμβουλίου. Δύνανται οὗτοι καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ κράτους τούτου νὰ ἐκλεγῶσιν τὸν διάρκειαν τῆς ἐνασκήσεως τῶν καθηκόντων τῶν ἔχουσιν ἀποζημίωσιν 150 φράγκων, καὶ προσθέτως εἰς τὴν διάθεσιν των τὸ ποσὸν 150 φράγκων οἰονεὶ ὡς ἔξοδα παραστάσεως ἵτοι ἐν συνήλω φράγκα τριακόσια διὰ τὸ ἔξαμηνον ἔκαστος αὐτῶν, ἀλλαὶ λέξει πεντήκοντα φράγκα κατὰ μῆνα. Καὶ δὲ μὲν εἰς τῶν δικαστῶν είναι δοκιμαστὸν commissario della legge, ὅστις δικάζει ἐν πρώτῳ βαθμῷ τὰς ἀστικὰς διαφορὰς καὶ ἐνεργεῖ τὰς ἀνακρίσεις τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων. Μονοπρόσωπον ἔφετον, συγκείμενον ὑπὸ ἀλλοδαποῦ δικαστοῦ, ἐδρεύοντος ἐν Ρώμῃ, δικάζει τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις. Ἀλλο μονοπρόσωπον δικαστήριον, συγκείμενον ἐπίσης ὑπὸ ἔνδον ἀλλοδαποῦ δικαστοῦ, δικάζει τὰς ἐφέσεις κατὰ στικῶν καὶ ποινικῶν ἀποφάσεων. Ἀλλὰ καὶ αἱ ὑπὸ αὐτοῦ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ἐκκαλοῦνται ἐνώπιον τοῦ δωδεκαμελοῦς συμβουλίου, δῆπερ δικάζει ἐν τρίτῳ καὶ τελευταίῳ βαθμῷ τὰς τε ποινικὰς καὶ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις.

[Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχὲς] ΓΕΩΡΓ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

¹ Τὰ περὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐν γένει περὶ τῶν θεσμῶν καὶ τῆς νομοθεσίας ἐν ἀκρα σαφηνείᾳ δρα εἰς τὴν νεαράν καὶ ἀριστην μελέτην τοῦ F. Daguin, La république de Saint Marin, Ses institutions et ses lois Paris 1904.

Η ΜΗΛΙΑ ΤΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

Η χαριτωμένη «γλωσσική αὐτοβιογραφία» του κ. Νιοβάνα, δύοποιος μὲ δάκτυλα εύκινητα καὶ παιγνιδιάρικα ἐνέδυσε τόσον κομψά δχι σῶμα τόσον νέον, ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν μου μίαν ἀνάλογον αὐτοβιογραφίαν τοῦ Βιζυνοῦ;

Τὸν ποιητὴν τοῦ «Ἀμαρτήματος τῆς μητρός μου» ἔγγνωρισα πολύ. Ἐπρόφθασα τὰς τελευταίας ἀναλαμπὰς τῆς μεγαλοπρεπείας του, ητὶς ἔσθυσεν ἀποτόμως, μόλις ἔσθυσεν δὲ εὐεργέτης, παρηκολούθησα τὸ τρεμόσθυσμα τοῦ πνεύματός του, καὶ «πιστὸς ἔνος θανάτου» μετέφερα μὲ τὸν κ. Γ. Νάζον, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὡδείου, ἀπὸ τὸ Δρομοκαΐτειον τὸ θλιβερὸν ὑπόλειμμά του — ἰδιαιτέραν μελαγχολίαν μού γεννᾷ ἀκόμη ἡ ἐνθύμησις τοῦ φερέτρου ταλαντευομένου εἰς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς ἀμάξης — καὶ τὸν ἀπεχαιρέτισα μὲ τὸν κ. Παλαμᾶν παρὰ τὸ κεῖλος τοῦ τάφου του.

Ο Βιζυνὸς εἰς μερικὰ πράγματα εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ εὑρεθῇ πρῶτος καὶ νὰ ἀνοίξῃ δρόμον. Εἰς τὸ διήγημα ἡ θέσις του εἶνε ἔξαιρετική, καὶ μετὰ δύο δεκάδας ἐτῶν, καὶ περισσότερον, παραμένει ἵσως ἀκόμη ἀνυπέρβλητος. Πρὸ εἴκοσι χρόνων — τῷ 1885 — ὅταν δλοι ἔγραφον μίαν καθαρεύουσαν δυσκίνητον μὴ ἀποξιūσαν καὶ τοὺς μέσους ἀσρίστους, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τὰ σημερινὰ ἀδιάλλακτα πρωτοπαλλήκαρα τῆς ὑπερδημοτικῆς, δι Βιζυνὸς ἐδημοσίευσε τὸ «διατὶ ἡ μηλιά δὲν ἔγεινε μηλέα». Η προσπάθειά του ἔχει κάτι πρωτόπορείας καὶ ἀξίζει εὐλαβεῖς παραμέρισμα.

Οταν ἦτο μαθητὴς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τῆς πατρίδος του, μᾶς διηγεῖται, εἶχεν ἰδιαιτέρων ἀδυναμίαν εἰς τὴν γλυκομηλιάν, ἡ δόποια ἐστόλιζε τὸν κῆπον των. Περίεργον δένδρον αὐτὴ ἡ μηλιά. Ἐκαμνεν ἀνθη καὶ καρποὺς δχι μόνον τὸ θέρος, δπως κάθιε ἄλλη μηλιά, ἀλλὰ καὶ τὸ φθινόπωρον. Ἡτο ἡ πρώτη μηλιά, τὴν δποίαν ἔγνωρισε εἰς τὴν ζωὴν του. Ολίγον κατ' ὀλίγον μία ἀμοιβαία ἔλειξ δύο τέκνων τῆς φύσεως συνέδεσε τὸ παιδίον καὶ τὸ δένδρον. Ο μέλλων ποιητής, μέσα εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν τοῦ δποίου ἐμαζεύοντο μυστηριώδως χυμοὶ διὰ μέλλουσαν φουσκοδενδριάν, ἥτο διαρκῶς ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς μηλιᾶς καὶ ἐκάθητο «ἴπαστι» ἐπάνω εἰς τοὺς κλάδους τῆς ὡς ἐπάνω εἰς μη-

τρικὰ γόνατα. Ἄλλα μὲ δλην τὴν ἀγάπην των δὲν ἔγνωριζεν δὲν εἶνας τὸν ἄλλον. Ο μικρός, πρὸ πάντων τὸν καρόν τῆς ἀνθήσεως τοῦ δένδρου, ἐστέκετο δλίγον μακρὰν ἀπὸ τὴν μηλιάν, μὲ τὰς χεῖρας στηριγμένας ἐπὶ τῶν λαγόνων καὶ τὰ μάτια προσηλωμένα εἰς τὸν θαυμάσιον ἀσπροκόκκινον στολισμὸν τῆς, καὶ ἐσκέπτετο «τί πρᾶγμα» ἀρά γε νὰ εἶνε αὐτὸ τὸ δένδρον;

Ἐξαφνα εἰς τὸ χωρίον των ἥλθε νέος διδάσκαλος. Αὐτὸς χωρὶς ἄλλο θὰ ἔλεγεν εἰς τὸ παιδὶ τὶ πρᾶγμα εἶνε ἡ μηλιά. Ἄλλ' δὲ φραγκοφρεμένος καχεκτικὸς νεανίσκος πρῶτα πρῶτα ἐσκέφθη νὰ διορθώσῃ τὰ ὄνόματα τῶν παιδῶν. — Πῶς σὲ λέγουν ἔσενα; — Θόδωρο! ἀπεκρίθη τὸ παιδί. — «Οχι, βρέ, Θουκυδίδη σὲ λέγουν... ἔσενα πῶς σὲ λέν; — Δημήτρη. — «Οχι βρέ, Δημοσθένη. Τὸ μικρὸ Γιωργὶ τῆς Βιζύης ἔγεινε Γοργίας. Τὸ ἀναβάπτισμα αὐτὸ δὲν τὸ ἐπείραξε καὶ πολύ. «Ἐγώ, λέγει, δὲν ὄνόμαζα ποτὲ τὸν ἔαυτόν μου. Η ἀλλαγὴ ἐνδιέφερε δσους ἔμελλον νὰ μὲ φωνάζουν μὲ τὸ νέον μου δνομα». —

Ο διδάσκαλος συνήθιζε δύο - τρεῖς φρονᾶς τὴν ἔβδομάδαν ν' ἀγγαρεύῃ τὰ παιδιὰ νὰ ξεβοτανίζουν τὸν κῆπον τῆς μητροπόλεως. Τὸ Γιωργὶ δὲν ἔβλεπε τὴν ὁραν νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἰδικὴ του σειρά. Ἐκεὶ ἦτο ἐν δένδρον ἀνθισμένον ὡς τὸ ἰδικόν των τῶρα χωρὶς ἄλλο θὰ ἐμάνθανε τὶ πρᾶγμα εἶνε αὐτὸ τὸ δένδρον. Ἡλθεν ἡ κρίσιμος στιγμή. Ο μικρὸς ενδέθη μὲ τὸν διδάσκαλον πρὸ τῆς μηλιᾶς. — Τὶ πρᾶγμα εἶν αὐτὸ τὸ δένδρο, δάσκαλε; ἡρώτησε. — Μη λέα, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος. — «Οχι, ἀπήντησε τὸ Γιωργὶ, δὲν τὸ ξέρεις! Αὐτό ν' μηλιά.

Κακὴ ὡρα ποῦ τὸ εἶπε. — Πές πῶς τὸ λὲν μηλέα! ἔφωναξεν ἔξω φρενῶν τὸ χλωμὸν δασκαλάκι, ἐνῷ ἔκρατε τὸ αὐτὶ τὸν μικροῦ καὶ ἔδειχνε τὸ δένδρον. — Μπᾶ! π' ἀνάθεμά τον ἐσκέπτετο καταθυμούμενον τὸ Γιωργὶ, εἰμπορεὶ ποτὲ ἡ μηλιά νὰ γείνῃ μηλέα; Αὐτὸ εἶνε τὸ ἴδιο δένδρο ποῦ ἔχομεν εἰς τὸν κῆπον μας, κάμνει τὰ ἴδια ἀνθη, τὰ ἴδια φύλλα καὶ τοὺς ἴδιους καρπούς· καὶ αὐτὸ χωρὶς ἄλλο εἶνε μηλιά σὰν τὴν ἰδικήν μας. Μὲ τὸ ἔμαθεν ἡ μητέρα μου. Τὸ λέγει δλος δ κόσμος! Αὐτὸν τὸν ξένον θὰ πιστεύσω ποῦ ἥλθε νὰ μας ἀλλάξῃ τὰ ὄνόματά μας; — «Οχι, δάσκαλε δὲν τὸ ξέρεις, ἀπεκρίνετο δσας φρονᾶς τὸ ἡρώτα, αὐτό ν' μη-

λιά. — Μπᾶ! ἔτσι θὲς ἔσυ; Τώρα νὰ σοῦ δεῖξω ἔγω πῶς τὸ λέν. Καὶ δός του ξύλο! . .

Τὸ δυστυχισμένο τὸ Γιωργὶ! Τοῦ ἦτο, θαρρεῖτε, εὐκόλον νὰ εἶπη μηλέα; Εἰς τὴν πατρίδα του ἐπικρατεῖ φυσικὴ ἀντιπάθεια κατὰ τῆς χασμωδίας, καὶ δι' αὐτὸ αἱ περισσότεραι λέξεις ὑπόκεινται εἰς ἐκθλίψεις ἡ συνιζήσεις, ἐνῷ ἄλλαι λαμβάνουν μεταξὺ τῶν φωνητῶν ἐν εὐφωνικὸν γ. Ο θεδὸς γίνεται θεγός καὶ δὲνος νέγος. — Επερεπε λοιπὸν δχι μόνον νὰ θυσιάσῃ τὴν μηλιάν εἰς τὴν μηλέαν, ἀλλὰ καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ προφέρῃ μηλέα. Εἰς τὴν ψυχικὴν ἐκ τοῦ συνειδοῦν ἀντιπάθειαν ἐπροστίθετο καὶ διδομέμφυτος ἀντιπάθεια τῶν ἀνυποτάτων φωνητικῶν δργάνων.

Μίαν ήμέραν ἐπὶ τέλους ψυχὴ καὶ γλωσσικοὶ μῆνες ἔδαμασθησαν καὶ δὲν μικρὸς μάρτυς, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ βασανιστοῦ, ἡναγκάσθη νὰ δμολογήσῃ δτὶ ἡ μηλιὰ εἶνε μηλέα.

Ἄλλ' αἱ τύφεις τῆς συνειδήσεως ἥλθαν γρήγορα εἰς τὸν μικρὸν ἔξωμότην. — Οταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κῆπον των, καὶ εἶδε τὸ ὄνταλον δένδρον ν' ἀνθοβολῇ καὶ νὰ μυροβολῇ καὶ νὰ βομβοῦν δλόγυρα τοῦ ὡς νὰ τὸ ὑμνοῦσαν αἱ μέλισσαι, ἥσθιάνθη ἐντροπήν. — «Ἐνόμιζα, λέγει, δτὶ ἔκαστος τῶν πρασίνων δφθαλμῶν του μὲ ἔβλεπε θυμωμένος. ἔκαστον τῶν ἀνθέων του ἥνοιγε τὰ χεῖλη νὰ μὲ εἶπῃ δτὶ τὸ ἐπρόδωσα». — Ολην τὴν νύκτα ἔβλεπεν εἰς τὸν ὑπνον του τὰ ἀνθη τῆς μηλιᾶς « ὡς ἀπειρον πληθὺν μικροσκοπικῶν ὄραιών λευκοφόρων κορασίων» τὰ δποια ἔβομβουν τρύγω του μὲ παράπονον καὶ μομφήν.

Οταν τὴν ἐπαύριον ἐμβήκεν εἰς τὸ σχολεῖον, ἔρριψεν ἐπὶ τὸ διδασκάλου περιφρονητικὸν καὶ προκλητικὸν βλέμμα. — Πῶς τὸ λέγουν τὸ δένδρο ποῦ σὲ εἶπα; ήρωτησεν ἐκεῖνος μὲ χαιρεκαίαν. — Μηλιά, δάσκαλε, ἀπήντησε τὸ Γιωργὶ μὲ πεισμα, καὶ ἐπῆγε νὰ καθίσῃ εἰς τὴν θέσιν του. Ἅλλα δὲν ἐπρόφθασεν ὡρμησεν ἐπάνω του δ βασανιστῆς καὶ τὸ μαρτύριον ἥρχισε πάλιν. Ο μικρὸς μάρτυς ἀντέστη πολύ. Ἅλλ' εἶδεν δτὶ ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ του ἀπὸ τὸν ἔξηγριωμένον τύραννον. τότε ἔκαμε τὸν ἔξης λογαριασμὸν μὲ τὴν συνειδησίν του: « Αὐτὴ ἡ μηλιά ποῦ εἶνε μέσα εἰς τὸν κῆπον τῆς μητροπόλεως εἰμπορεῖ νὰ εἶνε μηλέα· καὶ εἶνε μηλέα δχι δ' ἄλλον λόγον

Η. Α. Μ. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΛΕΞΕΑΝΔΡΑ

παρά... διότι δάσκαλος δέρνει. Ή μηλιά δύμας που είνε μέσα είς τὸν κῆπον μας είναι μηλιά διότι είναι μηλιά». Τοιουτορόπως τὸ Γιωργὶ διετήρει εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του τὴν πίστιν του πρὸς τὴν μηλιάν, ὅπως οἱ διὰ τῆς βίας ἀλλαξιπιστοῦντες τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των.

Ἄλλα ἔλα τώρα, μᾶς λέγει, ὅπου ἥρχισε μία τρομερὰ διαιμάχη μέσα εἰς τὴν κεφαλήν του μεταξὺ τῆς μηλιᾶς καὶ τῆς μηλέας!

Τὸ Γιωργὶ, τὸ δποῖον ὅταν ἐμεγάλωσε μὲ τὸν καιρὸν ἐσπούδασε φιλοσοφίαν πλησίον τοῦ Λότσε, κάμνει ἀναδρομικῶς μίαν ψυχολογικὴν παρατήρησιν. Ή παράστασις τῆς μηλιᾶς, λέγει, ἐμβῆκεν εἰς τὴν ψυχὴν του συγχρόνως μὲ τὴν παράστασιν τοῦ δένδρου καὶ εἰς καιρὸν δόπτε αἱ αἰσθήσεις του εἶχον ἀνοικτὰς τὰς θύρας καὶ ἐδέχοντο εὐχαρίστως κάθε τὸ δποῖον ἥρχετο συστημένον ἢ ἀπὸ τὴν μητέρα του ἢ ἀπὸ τὸν ιδιοκόντρον νὰ κατοικήσῃ μέσα εἰς τὴν κεφαλήν του. Ἐπειδὴ δὲ ἡτο πολὺς τόπος διαθέσιμος, κάθε παράστασις εἰσερχομένη ἔστηγε τὸν θρόνον τῆς καὶ ἐκάθιζεν ὅσον καὶ ὅπως τῆς ἥρεσκε καλλίτερα καὶ ἡτο ὡσὰν οἰκοκυρὰ μέσα εἰς τὸ σπίτι τῆς. Ἐτοι τὸ ἔκαμαν τόσαι ἄλλαι, ἔτοι τὸ ἔκαμε καὶ ἡ μηλιά.

Άλλ' ἡ μηλιά ἡ δποία εἶχε συνδέσει τόσας σχέσεις καὶ συγγενείας ἐκεῖ μέσα, βλέπει μιὰν ἡμέρα τὴν κυριὰ μηλέα νὰ ἐμβαίνῃ μέσα εἰς τὸ κεφάλι του ἔξαφνα ἔξαφνα «τόσον μονάχη καὶ δύμας τόσον ξιπασμένη, νὰ τῆς λέγῃ τῆς μηλιᾶς "σήκω σὺ νὰ κάτσω γώ». — Μπά! εἶπεν ἡ μηλιά καὶ πῶς γίνεται αὐτό! Εγὼ εἶμαι δῶ τόσα χρόνια... Καὶ ἐφώναξε τὰς σχετικὰς καὶ τὰς φίλας τῆς: — Ποιὰ εἶνε, παρακαλῶ, τοῦ λόγου τῆς; Τὴν γνωρίζετε; — Οχι δχι! ἀπήντησαν δλαι δμοφώνως καὶ ἥρχισαν νὰ ἐκδιώκουν τὴν μηλέαν: — "Εξω! ἔξω ξένη! δὲν σὲ γνωρίζομεν! δὲν σὲ θέλομεν!" Ή μηλέα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀγρίου διδάσκαλου καὶ τῶν ὀρθοδοξῶν του ἐπροσπάθει νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῆς βίας εἰς τὴν συνείδησίν του, ὡς καταπιητής οἰκοπέδου μὲ τὴν βοήθειαν χωροφυ-

λάκων· ἀλλὰ τὸ Γιωργὶ ἔστειλε τὸν εἰσβολεῖς κατὰ διαβόλου. Μετ' ὀλίγον ἐδιώχθη ὁ διδάσκαλος, ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ μικροῦ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ χωρίον.

«Ἡ μηλιά, συμπεραίνει ὁ ποιητής, δὲν ἔγεινε μηλέα, καὶ ἐγὼ μὲ δλους ἐκείνους τὸν δαρμοὺς καὶ τὰ μαλώματα ἔμεινα χωρὶς νὰ μάθω ἐν τῷ σχολείῳ τὸ πρᾶγμα εἶνε ἡ μηλιά».

Κάποτε συμβαίνει ἐν φάκούμεν μίαν μελφίαν, κάτω ἀπ' αὐτὴν καὶ μαξὶ μ' αὐτὴν, ν' ἀκούωμεν μίαν ἄλλην. Κ' ἐδῶ δύο ίδεαί συνηχοῦν ταυτοχρόνως καὶ ἀρμονικῶς ἡ μία εἶνε ὅτι αἱ ζωηραὶ ἀρχικαὶ γλωσσικαὶ ἐντυπώσεις δὲν εἰμποροῦν ποτὲ ν' ἀντικατασταθοῦν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας. καὶ ἡ ἄλλη, φιλοσοφικὴ συγχρόνως καὶ διδακτικῇ: ὅτι πρῶτα πρῶτα πρέπει νὰ μανθάνουν οἱ ἀνθρωποι τὰ πράγματα μὲ τὰ γνωστὰ τῶν ὀνόματα, διότι, ὅπως λέγει καὶ ὁ ίδιος, ἡ μανία τοῦ ν' ἀπαίτουν οἱ διδάσκαλοι νὰ δονομάζωνται "ἄγνωστα πράγματα μὲ ἀγνώστους λέξεις καθιστᾶ τὴν ἐλληνικὴν μόρφωσιν σισύφειον μόχθον».

Σημαντικὴ ίδιως εἶνε ἡ ψυχολογικὴ ἔντιγησις τῆς ἐκφραστικῆς δυνάμεως τῶν λέξεων διὰ τοῦ συνειδομοῦ. Ο Βίζυηνδς χωρὶς νὰ μᾶς τὸ λέγγη ορτῶς, φαίνεται φρονῶν διὰ εἰς τὸν αἰσθητικὸν — δὲν λέγω τὸν γραμματικὸν — ἡ λέξις, ἀμα κοπῆ ὁ δεσμός τῆς μὲ τὴν ψυχὴν, δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν, ὅπως οὐτε εἰς τὸν βοτανικὸν δὲν λέξις ἀμά κοπῆ ἀπὸ τὸ δένδρον ἐνδιαφέρει εἰς τὸν ἔνα ἡ λέξις, εἰς τὸν ἄλλον ὁ κλάδος ἐφ' ὅσον δὲν λέξις τῆς ζωῆς φθάνει μέχρις αὐτῶν. Δι' αὐτό: ἔξω, ἔξω! ξένη! φωνάζει ἡ μηλιά καὶ αἱ σχετικαὶ τῆς καὶ αἱ φύλαι τῆς μέσα εἰς τὰς ψυχὰς πρὸς τὴν μηλέαν, ἀλλὰ ἔξω, ἔξω! ξένη! φωνάζουν, μὲ τὸ ίδιον δικαίωμα, καὶ αἱ ἄλλαι παραστάσεις αἴτινες πρῶται ἐμβῆκαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ κάθισαν «ὡσὰν οἰκοκυραὶ εἰς τὸ σπίτι των» εἰς τὴν ἐπανωσιά, τὴν δρομοσιά, τὸ φιδοτροπία, τὸ συγαρόσαχλα. "Εξω ὁ ἐπιδρομεύς!.. Ἀπὸ δπου καὶ ἀν εἰσβάλλῃ. "Ο, τι καὶ ἀν φορῇ!..

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΒΡΑΧΟΣ *

B'.

Η ΦΩΤΕΙΝΗ, χωρὶς νὰ σιαζῇ καθόλου τάτακτα μαλλιά της, τὰ ἐσκέπασε ἀπλῶς μ' ἓνα φάσινο καπελάκι.

— Δὲν παίρνεις καὶ τὴν δμπρέλλα σου, παιδί μου; ἐσυμβούλευσε ἡ κυρία Σάντοη.

— Ναί. . . θὰ τὴν πάρω . . . γιὰ μπαστοῦνι. "Ηλιο ἐγὼ δὲ φοβάμαι! ἐφώναξε ἡ Φωτεινή.

Καὶ γνωζώντας πρὸς τὸν "Αγγελο:

— "Εχω, ξέρετε, 'ετού χέρι μου Μάρτη!

Εἶπε κ' ἐσήκωσε τὸ πλατύ μανίκι τῆς ὡς τὸν ἀγκῶνα, καὶ τοῦ ἔδειξεν ἐνα λεπτὸ βραχιόλακι ἀπὸ χρυσόγνεμα στρηφτὸ μὲ κοκκινὴ κλωστή.

— "Α μπράβο! εἶπε ὁ "Αγγελος γελῶντας.

Στὸν ίδιον καιρὸν ἐσύλλογίσθηκε: «τί παιδί μὲ τόσο μπόι!» Τὸ κάτασπρο ἐκεῖνο μπράτσο, ἀρθρότατο ἑτηνὴ ἐπιδερμίδα, εὔρωστο καὶ καλοκαμωμένο, μ' ἐλαφρότατο χνοῦδι, ποὺ ἔχούσιε σὰ νὰ τὸ ἐφωτίζεν ἥλιος, τοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσι, — τόσο πιὸ παραξενη, ὅσον ἡ ώδαία καὶ μεστὴ ἐκεῖνη ἐμφάνισις ἀποτελοῦσε ἀντίθεσι ζωηρὴ μὲ τὸ κίνημα καὶ μὲ τὰ λόγια. . . "Εξαφνα δμως ἀκούσει τὴν Φωτεινὴ νὰ τοῦ λέγῃ:

— Μὲ περιπαῖτε, τὸ ξέρω . . . Τώρα λέτε μὲ τὸν νοῦ σας τί αὐτότοιο κορίτσι! Μὰ δχι, δὲν ἔχετε δίκιο. Δὲν πιστεύω πῶς λίγη κλωστὴ μπορεῖ ἀληθινὰ νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν ἥλιο. 'Αλλὰ κάθε χρόνο τὴ δένω 'ετού χέρι μου, ἔτοι μεστὴ ἐκεῖνη ἐμφάνισις ἀποτελοῦσε ἀντίθεσι ζωηρὴ μὲ τὸ κίνημα καὶ μὲ τὰ λόγια. . . "Εξαφνα δμως ἀκούσει τὴν Φωτεινὴ νὰ τοῦ λέγῃ:

— Η Μίμης κατακοκκίνησε κ' ἐβιάστηκε νὰ προπορευθῇ γιὰ νὰ ξεφύγῃ.

— Ψέματα λέει! ἐφώναξε ἀπὸ τὸν διάδρομο. 'Ελατε λοιπόν. Σᾶς περιμένω ξέρω.

'Εβγῆκαν.

— 'Απὸ ποὺ θάρχίσωμε; ἐφώτησε δ Μίμης.

— 'Απὸ τὸ περιβόλι βέβαια, εἶπε ἡ Φωτεινή. 'Ελατε νὰ ίδητε τί ώραια ἀνθη ποὺ ξέρω! Σᾶς ἀρέσουν τὰ ἀνθη;

— Καὶ τίνος δὲν ἀρέσουν;

— "Εχετε δίκιο. . . Η Μαριέττα, ἡ ὑπηρέτρια ποὺ εἶδατε, τὰ λέει μωροτικά. "Ομως εἶνε ἀνθη ποὺ δὲν μυρίζουν καθόλου ἡ μυρίζουν ἀσχημα, κι' αὐτὰ ἵσα ἵσα εἶνε δὲν ώραιοτερος στολισμὸς τοῦ περιβολοῦ. . . Κυττάετε τὸ τζεράνια, τὶς μαργαρίτες, τὰ χρυσολούλουδα, τὶς

δενδρομολόχες, τὶς διπλὲς παπαρούνες. . . Τὸ χειμῶνα πάλι βασιλεύουν οἱ θάλασσες, τὰ χρυσάνθεμα ποὺ τὰ λέτε σεῖς. "Αν δὲν ἡταν αὐτοὶ οἱ ἀσπροι καρνοί μὲ τὴ βαρειὰ μωροδιά ποὺ πνίγει τὶς ἄλλες καὶ σὲ ζαλίζει, τὸ περιβόλι θὰ ἡταν μόνο χῶμα.

— 'Αλήθεια, εἶπε ὁ "Αγγελος, ἀκολουθῶντας τὴν ἔξαδέλφη του ἑταῖρομάκια τοῦ περιβολοῦ. Πάντα δμως τὰ λουλούδια ποὺ εὐδιάζουν, ἔχουν τὴ χάρι διπλῆ. Εἶνε σὰν μορφα κορίτσια ποὺ εἶνε καὶ καλά.

— Κ' ἔξυπνα! ἐδιόρθωσε ἡ Φωτεινή.

— 'Ο "Αγγελος ἔμεινε μιὰ στιγμὴ μ' ἀνοικτὸ στόμα.

— Ναί. . . ξένπνα ήθελα νὰ 'πῶ, ἐψιθύρισε.

— 'Εγὼ δὲν είμαι ξένπνη, τὸ ξέρω εἶπε τότε ἡ Φωτεινή. Είμαι τούλαχιστο εὔμορφη; Τί λέτε; ..

Αὐτὸ καροὶ νάζι, χωρὶς γέλιο ἀπλούστατα σὰ νὰ ρωτοῦσε τί ὥρα εἶνε.

— Αν ἀδόρατο χέρι τοῦ έδινεν ἔνα μπατσάκι, δ 'Αγγελος δὲν θὰ ἐσάστιζε περισσότερο.

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω, τῆς εἶπε. Δὲν σὲ είδα ακόμη καλά.

— Η Φωτεινὴ ἔγύρισε ἀπότομα κ' ἐστάθη.

— 'Ορίστε λοιπόν, ίδετε με!

Καὶ ἀπίθωσε τὰ δυό της χέρια ἑτοὺς δυό του δμούς, καὶ τὸν ἐκύτταξε κατάματα, μ' ἓνα μορφασμὸ κωμικό, ποὺ σχεδὸν τὴν ἀσχημίζε. Τότε ὁ "Αγγελος εἶδε πῶς τὰς τὸ κοντά φουστάνια εἶχεν ἐπάνω κάτω τὸ ἀνάστημα τὸ διάρο του.

— Τίποτα, τίποτα! τῆς εἶπε. Η εὔμορφιά, ξέρεις. . . εἶνε τὸ μόνο πρᾶγμα ποὺ ἀπατᾷ. Πρέπει πει νὰ σὲ ίδω πολλὲς φορὲς καὶ σὲ διάφορες περιστάσεις. Χαρούμενη, θυμωμένη, φουσκωμένη, πεισματωμένη, νὰ κλαῖς, νὰ γελᾶς, νὰ τραγουδῆς, νὰ νυστάζεις, νὰ κοιμᾶσαι. . . "Αφήσε, ξέχουμε καιρό. 'Αργότερα. . . ἀμα ἔλθῃ ἡ ώρα, σοῦ σοῦ 'πῶ.

— Καλά, εἶπε ἡ Φωτεινὴ καὶ τὸν ἀφήσε. 'Αφοῦ θέλετε νὰ μὲ ίδητε καὶ νὰ κλαῖω. . . "Ας πάμε τώρα λίγο 'ετού κιόσκι.

— Πιστεύω, Φωτεινή; ἐφώναξε τότε ἀπὸ πίσω δ Μίμης, νὰ κατάλαβες τὶ ἥθελε νὰ 'πῆδις 'Αγγελος. . .

— Τὸ ξέρω, ἀποκρίθηκε ἡ κόρη κ' ἐγύρισε μιὰ στιγμὴ τὸ πρόσωπο, προσποιητὰ λυπη-

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῦχος τῆς 15 'Απριλίου.

μένος ὁ κύριος μὲ βρίσκει ἀσχημή καὶ δὲν θέλει νὰ μοῦ τὸ πῆ.

— Καθόλου! διαμαρτυρήθηκε ὁ νέος. "Αν ἡταν, — ξένος εἶμαι γάρ; — θὰ σοῦ τἀλεγα. Μὰ δὲν εἰν' ἔτσι Δέκα φορὲς ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ εἶδα... εἶνε δυὸς ὄφες; — (καὶ ἐδῶ ἐκύτταξε τὸ ρολόγιο του) — εἶπα «εἶνε εὔμορφη»· καὶ ἄλλες δέκα, εἶπα «δὲν εἶνε». Μὰ τὴν ἀλήθεια!

Η Φωτεινὴ δὲν εἶπε λέξι. Ἐπήγανε μπροστά, κατὰ τὸ κιόσκι. "Ο Αγγελος ἐγύρισε πρὸς τὸν Μίμη μὲ γέλιο καὶ τοῦ ἔκλεισε τὸ μάτι. Κι' ὁ Μίμης τοῦ ἔγνεψε: Μπᾶ! δέν τη νοιάζει!

ΤΟ κιόσκι, καταμεσῆς τοῦ κήπου, — δικτά- πλευρο στρογγυλευτό, ἀπὸ πρασινοβαμμένο ξύλο μὲ δικτυωτὰ στολίδια, — ἡταν ὑψωμένο ἐπάνω σὲ τρία πέτρινα σκαλοτάτια. Εἶχε τρία παράθυρα καὶ τὴ γυαλένια του πόρτα. Τριγύρω, ἐτὰ σκαλοπάτια, ἡταν ἀραδιασμένες μικρὲς γάστρες μὲ σπάνια φυτά.

— Μὰ γιατὶ δὲν ἔχετε καὶ κανένα κιστὸν περιπλέκεται ἐτὰ ξύλα; ἐρώτησε ὁ Αγγελος.

— Εἶχε πολλοὺς μὰ τοὺς ἔβγαλα, ἀποκρίθηκε ἡ Φωτεινὴ. "Έτσι γυμνὸ μάρεσε καλλίτερα. Ή πρασινάδα τὸ παραφόρτονε, σκέπαξε τὰ παράθυρα καὶ τὴν βαρύν, ἀσχημο καὶ ἐνοχλητικό. "Ενα κιόσκι 'στη μέση ἐνὸς περιβολοῦ, τί τὴ θέλει τὴν ἔχωριστὴ πρασινάδα; Πρασινάδα του εἶνε δὲν τὸ περιβόλι. Ψέματα;

"Ο Αγγελος ἐφαντάσθηκε τὸ κιόσκι σκεπασμένο μὲ φυλλώματα, καὶ εἶδε πῶς ἔκει· μέσα πραγματικῶς θὰ ἡταν ἀσχημιά. Κι' ἀναγνώρισε πῶς ἡ ἔξαδέλφη του εἶχε δίκιο καὶ γοῦστο.

— Καλὰ ποῦ σάφησαν! τῆς εἶπε.

— "Α! ἐφώναξε ἡ Φωτεινὴ. Τὸ περιβόλι εἶγὼ τὸ δρῦζω! Εἶνε δικό μου, τὸ κάνω δύως θέλω. Ο μπάρμπτ' Αναστάσης ἔχει διαταγὴ νὰ μὴν ἀκούῃ ἄλλον ἀπὸ μένα.

Εἶχαν μπῇ πιὸ 'έτο κιόσκι. Η Φωτεινὴ, καθὼς τἀλεγε αὐτά, ἀκουμποῦσε τῶν χεριῶν τὸ πραπέζακι τῆς μέσης, καὶ μὲ τἄλλο ἐκτύπησε δυὸς φορὲς τὸ στῆθος της, ἀνασηκόνωντας τὸ κεφάλι 'σαν κίνημα περήφανο, ἐγω-στικό, ποὺ τῆς ἐπήγανε θαυμάσια. Τὰ μάτια της, σὰ νἄλλαξαν χρῶμα, ἔχουσαν μιὰν ἀδύνατη λάμψη στακτεροῦ μετάλλου.

— Νά, εἶδες ἔκεινο ποὺ σούλεγα προτίτερα; εἶπε ἔξαφνα ὁ Αγγελος.

— Τί; ἀπόρησε ἡ Φωτεινὴ.

— 'Ακόμα δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω οὔτε τί χρῶμα ἔχουν τὰ μάτια σου!

— Γαλάνα εἶνε! εἶπε μὲ προθυμία παιδιακίσια ἡ Φωτεινὴ. Ιδέτε τα.

Κ' ἐστάθηκε ἀντικρύ του, νὰ τοῦ τὰ δεῖξῃ 'έτο φῶς.

— Πώ! ἐφώναξε ὁ Αγγελος· ὅλα τὰ χρῶματα τοῦ κόσμου. Γιὰ... γιὰ νὰ ίδω. Η κόρη εἶνε μαύρη μ' ἀκτῖνες καστανές ἔπειτα ἔρχεται μιὰ ζώη ἀπὸ γαλάζιο βαθύν· ἔπειτα τὸ γαλάζιο ἀνοίγει, ξανθαίνει, ξανθαίνει, καὶ 'έτο τέλος τοῦ κύκλου κατανιᾶ στακτοκίτρινο. Περισσότερο τὰ μάτια σου θυμίζουν τὴ θάλασσα, παρὰ τὸν οὐρανό. Τὸ ἀσπράδιο κλίνει ἐλαφρότατα πρὸς τὸ χρυσοκίτρινο καὶ οἱ βλεφαρίδες εἶνε κατάμαυρες.

Η Φωτεινὴ ἔγέλασε τὸ τρελό της γέλιο.

— "Αν κλείσω τῷρα τὰ μάτια μου, εἶπε, θὰ τὰ θυμηθῆτε δὲν αὐτὰ ἀπόξω;

— Καὶ τὰ ἔκλεισε.

— Μή... μήν τάνοιξης! ἐφώναξε ὁ νέος· κράτησε τα ἔτσι λίγην ὥρα κλειστά.

Γιατὶ ἔξαφνα ἡ μορφὴ τῆς κόρης μὲ τὰ κλειστὰ μάτια ἔλαμψ· ἐμπρός του ἀπὸ εὔμορφιάν ἀποσδόκητη. Ἡταν κάτι πολὺ ἐντονώτερο, ἀπὸ τὶς λίγες στιγμὲς ποὺ ἔμεινε ἀκίνητη μέσα 'έτη ἀμάξι. Η μύτη προπάντων εἶχε πάρει ἔνα παράξενο σχηματάκι ποὺ ἔχαριζε 'έτο δὲν τὸ πρόσωπο ἀγνότητα καὶ γαλήνη. Κι' δὲν οἱ γραμμὲς εἶχαν καθαρίσει. "Οπως μιὰ τοποθεσία, ποὺ τὴν βλέπει κανεὶς διαφορετικὴ τὸ δειλινὸ παρὰ τὸ μεσημέρι, ἔτσι ἐφάνηκε καθαρώτερο καὶ τὸ πρόσωπο ἔκεινο, μόλις σκεπάσθηκαν οἱ δυὸς μικροὶ ήλιοι, ποὺ τὸ ἔγειμα μὲ φῶς καὶ μὲ σκιές.

Η Φωτεινὴ βοήθηκε τὸ πρᾶγμα ἀστεῖο καὶ ἔξακολονθοῦσε νὰ κρατῇ τὰ μάτια κλειστά. Στὸ τέλος ἔξέχασε γιατὶ τὰ εἶχε κλείσει καὶ ἀρχίσει νὰ παίξῃ τυφλόμυγα. Ετριγύριζε καὶ ἐπασπάτευε νὰ πιάσῃ τὸν Μίμη... Τὰ δυὸ παιδιά ἔκυνηγμάτηκαν ἀρκετὴ ὥρα γύρω 'έτο τραπέζι μὲ γέλια καὶ μὲ φωνές. Κι' ὁ Αγγελος, ἀποτριβηγμένος σὲ μιὰ γωνία, τὰ ἔκαμάρονε καὶ τὰ ἔζηλευε.

— ΑΛΛΑ ἔπιπλα δὲν εἶχε τὸ κιόσκι, παρὰ τὸ πραπέζι, ἔνα ψάθινο καναπεδάκι καὶ λίγες καλαμόπλεκτες καρέκλες. Δυὸς τρία βιβλία ἡταν πεταγμένα ἐπάνω 'έτο πραπέζι, καθὼς καὶ κάπιο ἐργάχειρο, — σκέπασμα κεντητό, ἀπὸ ἔκεινα ποὺ λέσ ποτὲ δὲν τελειόνουν. "Οποτε τὸ ἔμυ-

μόταν, ἡ Φωτεινὴ ἐκεντοῦσε κανένα φεστόνι. Τὸ σκέπασμα ἡταν προωρισμένο γιὰ τὴν Αγία Τράπεζα τῆς ἐκκλησίου τῶν Σάντρηδων, τῆς Αγίας Φωτεινῆς, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἡταν μεγάλη βία νὰ τελειώσῃ.

— Δὲν ἔχεις ὅδικο... Βλέπω δικαστή, — καθὼς ἐλέγαμε προτήτερα, — πῶς ἐδῶ προτιμᾶς ἔνα κορίτσι ἔξυπνο βέβαια... μὰ δχι καὶ ὀδαῖο.

— Άληθεια; διαμαρτυρήθηκε ἡ Φωτεινή· δὲν σᾶς ἀρέσει ἡ φετεντά; αὐτὴ ἡ ψιλοκοπία δὲν εἶν' εὔμορφη; αὐτὰ τὰ χρῶματα τὰ θαυμάτια καὶ τόσο εὐγενικά; Α, ἔχετε ὅδικο! Εμένα μὰ μοῦ ἀρεσει ἡ φετεντά, καὶ ἀν δὲν ἐμύριζε καθόλου.

— Κ' ἐπῆρε ἀπὸ τὸ γελέκι τοῦ Αγγέλου τὸ μπουκετάκι ποὺ τοῦ εἶχαν χαρίσει τὸ πρωΐ, γιὰ νὰ τοῦ δεῖξῃ τὴν εὔμορφιά τῆς ἀγαπημένης της φετεντάς, τὸ ἐμύρισμε μὲ ηδονή, καὶ πρὸ τοῦ τὸ ξαναδώση, ἔκοψε δυὸς τρεῖς κορφοῦλες κι' ἐστόλισε τὸ στήθος της.

Τότε δὲν μποροῦσε φετεντά τὸ λουλούδι τοῦ βράχου τῆς έταίσιας. Καὶ σὰν χρῶμα, καὶ σὰν σχῆμα, καὶ σὰν εὐωδία, ἡ φετεντά εἶχε κάποια σχέσι μὲ τὴν ξανθή καὶ ψηλόσωμη κορασία. Ο νέος δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ τὴν ἐξηγήσῃ καὶ νὰ τὴν προσδιορίσῃ· ἀλλὰ τὴν ὥρα ἐκείνη τόσο κτυπητὴ τοῦ ἐφάνηκε, ώστε δὲν ἔβασταξε νὰ μὴ τὸ πῆ:

— Ξέρεις πῶς ἡ φετεντά σοῦ μοιάζει;.. Εἶνε τὸ λουλούδι σου. Ισως πρέπει νὰ εἶνε καὶ τὸ άνομά σου.

— "Α! ἔκαμε ἡ Φωτεινή. Λύτο λείπει τώρα, νὰ μὲ βγάλετε καὶ φετεντά! Ενχαριστῶ πολύ! Μιὰ φορὰ ἔνας κύριος μ' ἔβγαλε παπαρούνα, — ξέρετε, πιὸ μικρή, ήμουν κατακόκκινη, σωστὴ παπαρούνα, — κ' εἶδα κι' ἔπαθα ως νὰ τὸ ξεκολλήσω. Μπᾶ!

ΟΛΟΓΥΡΑ 'έτο κιόσκι ἡταν ἀρκετὸς τόπος ἐλεύθερος, στρωμένος μὲ ἀμμο καὶ μὲ πολύ-χρωμα πετραδάκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Η Φωτεινὴ κι' δένας κάστανο καὶ παίζουν ἔκεινη τὴν δρμή καὶ τὸ πλούτο τῶν ἀνθῶν, 'έτα κόκκινα, τὰ δόδινα, τὰ λιλὰ καὶ τὰ κίτρινα θαύματα, ἡταν μοναδικὴ καὶ λιτανεία τῶν ἀσπρων κρίνων μὲ τοὺς κατακόκκινους σπόρους, ποὺ λέσ καὶ ἐσιγόκαιαν κέρινοι, ἐπάνω 'έτα δόλορα κλωνιά, ἀναμμένοι μὲ φλόγα χλωμή μὲς 'έτον ήλιο, καὶ σκορπίζωντας τὴ μέδημη τῆς διαπεραστικῆς εὐωδίας των.

— "Ελα, τὸ ξανθά! τὸν ἐφώναξε σὲ λίγο· τώρα παίζω καὶ ἔγω.

— Εμπρός! ἀρπάχτε το!

Η Φωτεινὴ τὸ δρῦζω εἶδεν εὐθὺς τὸ στεφάνι. Ο Αγγελος δικαστής εἶδε πῶς δὲν ἡταν καὶ τόσο εύκολο, καθὼς ἐπεφτε, νὰ τὸ διαπεράσῃ καὶ μὲ τὰ δυὸ πατσούνια, καὶ νὰ τὸ κρατήσῃ 'έτος δύο τους ἀκρες ψηλά, — χωρὶς νὰ τὸ ἀφήσῃ νὰ πέσῃ ως τὰ χέρια του, — γιὰ νὰ τὸ ξαναρρίξῃ ἀπὸ κεῖ-πάνω. Ούτε μιὰ φορὰ δὲν ἐπέτυχε ἡ

δοκιμή του 'ετην έντελεια. Τις περισσότερες δὲν ἐπρόφθανε ούτε μὲ τὸ ἔνα μπαστοῦνι νὰ τὸ πιάσῃ, κι' ἀν κάποτε κατόρθωνε νὰ τὸ περάσῃ καὶ μὲ τὰ δυό, πάλι δὲν τάνοιγεν εὐθὺς δσο ἔπειτε, καὶ τὸ στεφάνι κατρακυλοῦσε 'εταχέρια του. Ο Μίμης τοῦ ἔδινε θάρρος· ή Φωτεινὴ δμως ἐγελοῦσε κατάμουτρα μὲ τὴν ἀδεξιότητά του.

— Τὸ ἔνα μπαστοῦνι ἐμποδίζει τἄλλο, ἅμα δὲν ξέρει κανείς, τοῦ ἔλεγε πειρατικά.

— 'Αλήθεια, εἰτενος εἴτε ἔνας κυνηγᾶ πολλοὺς λαγούς, εἴτε πολλοὶ κυνηγοῦν ἔνα λαγό, τὸ ἵδιο τὴν παθαίνουν.

Κ' ἐπέταξε τὸ ἔνα μπαστοῦνι, γιὰ νὰ παιῆῃ πιὸ ἔλευθερα. Πραγματικῶς, τώρα τὸ στεφάνι λίγες φορὲς τοῦ ἔξερευγε. Η Φωτεινὴ δμως ἐγελοῦσε περισσότερο.

— 'Ετσι τὸ ξέρει κ' ἡ γάτα μου! τοῦ ἔλεγε.

Στὸ τέλος δ 'Αγγελος ἀπελπίσθηκε. Κ' εἶδε πῶς πολὺ πιὸ διασκεδαστικὸ θὰ τοῦ ἦταν νὰ σταθῇ καὶ νὰ τὸν βλέπῃ.

Στὸ παιγνίδι ο Μίμης ἦταν ἐπιτηδειότερος. 'Ελογάριαζεν ἐξ ἀρχῆς ποῦ θὰ ἐπεφτε τὸ στεφάνι, κ' ἐπήγαινε νὰ τὸ περιμένῃ χωρὶς νὰ πολυτρέχῃ καὶ νάγωνιζεται. Η Φωτεινὴ ἀπεναντίας ἔτρεχε σὰν τρελή, πολεμοῦσε, ἔβλεπε καὶ πάθαινε γιὰ νὰ τὸ πιάσῃ· ἄλλα τὸ ἔριχνε ὥραιοτερα, μὲ περισσότερη χάρι αὐτῇ. Κι δ 'Αγγελος κοντοζύγονε κάθε τόσο γιὰ νὰ βλέπῃ τὸ κίνημά της. Καθὼς ἐσήκουνε τὰ δυό της χέρια ψηλά, κ' ἐπείτα καθὼς τὰ κατέβαζε μὲ δρμὴ καὶ τὰ ἔφεροντε πρὸς τὰ ὄπισω, τὸ στήθος της ἔσπειτονεν ἐμπρός, ἔτεντονε τὸ φόρεμα νὰ τὸ σχίσῃ, κ' ἔδειχνε γιὰ μιὰ στιγμὴ καθορὲς τὶς καμπύλες δυὸ ὥραιών σφαιρῶν. Ο ἔφηβικὸς θώρακας ἦταν πλατύς· κ' ἐκεῖνες ἔφούσκοναν σὲ τόσο ἀρμονικὴ ἀπόστασι ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη! Κανένα σφέξιμο, κανενὸς εἶδους στρέβλωμα δὲν ἀσχήμιζε τὴν φυσικὴ πλαστικότητα τοῦ κορμοῦ, κ' ἡ ἔλευθερη μέση, δχι καὶ τόσο λεπτή, ἐνθύμιζε γραμμὲς μαρμαρίνων παρθένων. Η ζωὴ δμως, η πνοή, τὸ ἐμψύχωμα τοῦ κορμοῦ μέσα 'ετο γαλαζόλευκο πουκαμισάκι, ἦταν τὸ αἰώνιο σάλευμα, τὸ τρεμούλιασμα, ποῦ ἀκολουθοῦσε πιστά, γοργὸ η βραδύ, δυνατὸ η ἀτονο, ρυθμικὸ η ἀτάκτο, κάθε κίνημα τῆς κόρης. Οταν ἔτρεχε μάλιστα, τὸ θέαμα ἦταν τόσο ἐλκυστικό, ὥστε δ 'Αγγελος ἀντικρὺ τῆς ἐκάρφονε τὰ μάτια του 'ετο στήθος της σὰν ἔχασμένος, καὶ μόνον ἅμα ἐπλησίαζε πάρα πολὺ η Φωτεινὴ, θυμότανε πιὰ κ' ἐκεῖνος νὰ τὰ σηκώσῃ καὶ νὰ κυττάξῃ, λιγάκι

σαστισμένος, τὸ πρόσωπο ποῦ τοῦ χαμογελοῦσε.

ΚΑΙ τώρα τί κάνουμε; εἰπε η Φωτεινὴ ὅταν ἔβαρεντηκαν τὸ στεφάνι. Χωνόμαστε 'ετο ληστάσι η κατεβαίνουμε 'ετη θάλασσα;

— Καλλίτερα 'ετη θάλασσα, εἰπε δ 'Αγγελος.

— Πᾶμε... Ἐδῶ τὰ μέρη τὰ εἶδατε. Σᾶς ἀρεσε λοιπὸν τὸ περιβόλι;... 'Α, μὴ μοῦ πήτε πῶς τὸ υμᾶστε ἀπὸ τὴν ἄλλη φορά, γιατὶ ἐγὼ ἥμουν ἀκόμα μικρὴ καὶ δὲν τῷριζα. 'Ας εἶνε... Ἀπὸ κεῖ βλέπετε τὸ σταῦλο καὶ τὴν καμαρούλα τοῦ Νιόνιου, τοῦ ἀμαξᾶ. 'Σὲ κενο-κεῖ τὸ σπιτάκια κάθεται δ μπάρμ' 'Αναστάσης...

— 'Αμη 'ετάλλο, ἐκεῖ-κάτω, ποῦ μισοφαινεται;

— 'Α, κάθεται δ σέμπρως μας. Εκεῖ-κοντά εἶνε κ' ἡ ἐκκλησούλα μας, η 'Αγία Φωτεινὴ,— Φωτεινὴ, ξέρετε, ἔλεγαν καὶ τὴ νόνια μου,— μὰ πέφτει πιὸ χαμηλὰ καὶ δὲν φαίνεται ἀπὸ δῶ.

— 'Ολ' αὐτὰ τὰ ἔξαρτήματα, η ἐκκλησούλα καθὼς καὶ δ σεμπρωτὸς τοῦχος ποῦ ἐτριγύριζε τὸν κῆπο, είχαν τὰ ἵδια χρώματα τῆς βίλας, ωχροκίτρινο μὲ ζῶνες τριανταφυλλιές. Καὶ τὰ σκόρπια σπιτάκια φαινόταν ἔτσι σὰν παιδιά τοῦ μεγάλου, τῆς σπιτομάνας, ἀνυπότακτα καὶ παραστραφεισμένα 'ετην ἐρημιὰ τῆς ἐξοχῆς.

Ο παραθαλάσσιος λόφος, δπου τὸ κτῆμα τοῦ κ. Σάντρη, είχεν ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος ἐλαφρή, ἀνεπαίσθητη σχεδὸν κατωφέρεια πρὸς τὸ ληστάσι καὶ τὴ μεγάλη ἐξοχή· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ δρμως, καὶ μάλιστ' ἀπὸ τὸ βροεινό, ἐσχημάτιζε κρημνὸν ἀπότομο πρὸς τὴ θάλασσα. Ο κρημνὸς ἀρχιζεν ἐκεῖ δπου ἐτελείονε ἡ μικρὴ πλατεία τοῦ λόφου, δηλαδὴ καμμιὰ ἐκατοστὴ βήματα μακρυά ἀπὸ τὰ κάγγελα τῆς βίλας.

Αμα ἔφθανε κανεὶς 'ετην ἄκρη, ἔβλεπε δηλητὴν ἀνατολικὴ πλευρά, βραχώδη πλέον καὶ ἀνώμαλη καὶ κοκκινωπή, νὰ κατρακυλᾷ ὡς κάτω 'ετην ἀκρογιαλιά, σὰ μιὰ γιγαντιαία σκάλα, κυκλώπεια, ἔφειπωμένη, κατασκαμμένη κι' ἀναστατωμένη ἀπὸ σεισμό. Τὸ ὑψος ἀπὸ τὴ θάλασσα θὰ ἦταν ἐκεῖ ὡς δγδόντα μέτρα· η ἀπόστασι δμως πολὺ μεγαλήτερη, γιατὶ παρεκτὸς ποῦ η σκάλα είχε τὴν κλίση της, — δὲν ἦταν δλωδιόλου κάθετη, κατώ, ἀπὸ τὸ ριζοβούνι ὡς τὸν γιαλό, ἐμεσολαβοῦσε δ παράλιος δρόμος, ποῦ ἔβγαζε 'ετη ξώρα, τόσο πλατὺς 'ετην τὸ μέρος, ὥστε ἐσχημάτιζε σὰν ἔνα πλά-

τωμα. 'Ηταν η πλατεῖα τοῦ Κόκκινου Βράχου, δλόκληρη συνοικία, μὲ τὴν ἐκκλησία της, — τὴν Παναγία τὴν Κοκκινοβραχιώτισσα,— μὲ τὸ καφενεδάκι της καὶ μὲ τὰ κάτασπρα σπιτάκια της ἔνα-γυρο, ποῦ πολλὰ τὰ ἐνοικιαζαν γιὰ τὸ καλοκαιριζεῖνοι κ' ἐντόπιοι.

Απὸ τὸ βροεινὸ μέρος, δ κρημνὸς τοῦ λόφου ἦταν ἀπότομος, τραχύς, φοβερός. Σ' ἐπιανε ζάλη νὰ στέκεσαι 'ετην ἄκρη καὶ νὰ βλέπῃς ἐκεῖνο τὸ χάρος. 'Η κατακάθετη πλευρά, ίσια σὰν τοῦχος, μόνο ἐδῶ κ' ἐκεῖ παρουσίαζε κάποια ἔξογκώματα. Θάταν ἀδύνατο νὰ καταβῇ ἀπὸ κεῖ ἀνθρωπος, κι' δ πιὸ γυμνασμένος, κι' δ πιὸ ἀφοβος! Κάτω η θάλασσα ἔγλυφε βράχους πρασινοκύκνιους, ἀφοῦ ἐτριγύριζε κάτι σκοπέλους. Δρόμος παράλιος ἐδῶ δὲν ὑπῆρχε γιατὶ τὸ πλάτωμα ἐσταματοῦσε ίσια στὴ γωνία, χωρὶς νὰ γυρίζῃ μαζὶ μὲ τὸ γύρισμα τοῦ λόφου, ποῦ ὑφονότανε σὰν ἀκρωτῆρι. Αὐτὴ ἀκριβῶς η τοποθεσία ὑνομάζεται «Κόκκινος Βράχος», γιατὶ ἀπὸ μακρυά, η βροεινὴ πλευρὰ τοῦ λόφου φαίνεται σὰν πελώριος βράχος κοκκινωπός, δρυμένος 'ετην ἀκροθαλασσιά,— καὶ μὲ τὸ ἵδιο ὄνομα εἶνε γνωστὴ δηλητὴ ἡ περιοχή, τὸ κτῆμα, τοῦ Σάντρη καὶ η κάτω συνοικία, ὡς τὰ μισὰ σχεδὸν τοῦ παράλιου δρόμου ποῦ βγάζει 'ετη ξώρα.

Ο 'Αγγελος καὶ τὰ ξαδέλφια του είχαν σταματήσει πρῶτα 'ετην χεῖλος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς, κ' ἔβλεπαν πρὸς τὰ κάτω. Ανάμεσα 'ετην σκαλοπάτια τῆς βράχινης σκάλας ἐφύτροναν λογιῶν-λογιῶν ἀγριόχορτα κι' ἀγριολούλουδα, — ξοχοί, καμωμῆλα, μαργαρίτες, παπαρούνες, τσουκνίδες, οείκια καὶ ἀγκάθια. Η ἀνθισμένη αὐτὴ πρασινάδα ἐσχημάτιζε ζῶνες, σὰν γιολάντες διακοσμητικὲς ἐπάνω ετὸ φυσικὸ ἐκεῖνο μεγαλούργημα, κ' ἔνα στενὸ μονοπάτι, λοιξό, πλαγιαστό, ίδιοτροπο, τὸ ἔσχιζε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω, σὰν διάδρομος χαλασμένος, κομμένος, μετατοπισμένος κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸν πανάρχιο σεισμό.

— Οποιος εἶνε ἀγριοκάτικο κατεβαίνει ἀπὸ δῶ, εἰπε δ 'Αγγελος, δείχνωντας τὴν ἀρχὴ τοῦ μονοπάτιον.

— Εἰδεμή, κάνει τὸ γῦρο καὶ... δυὸ δρεσι ἐπρόσθιες η Φωτεινὴ.

— Σταθῆτε νὰ ίδω καὶ τὸν Κόκκινο Βράχο, ἐπρότεινε δ 'Αγγελος, κ' ὑστερα βλέπουμε ἀπὸ ποῦ θὰ καταβοῦμε.

Κ' ἐπροχώρησαν κατὰ τὰ βροεινά.

Ο ΝΕΟΣ ἐσταμάτησε ετὸ ἀπροχώρητο, κ' ἔκαμε σὰ νὰ ἔξαλισθηκε, μόλις ἔσκυψε κι' ἀντίκρυσε τὸ χάρος. 'Άλλα φόβος δὲν ἦταν νὰ πέσῃ ἀπὸ ἐκεῖ. 'Υπηρχαν πρῶτα κάτι βαθολόγματα, σὰν γοῦρνες, μὲ διάστημα ἀρκετὸ γιὰ νὰ σταθῇ μέσα καὶ νὰ περιπατήσῃ μᾶλιστα ἀνθρωπος. 'Άν τυχὸν ἔπεφτε κανεὶς, ἐκινδύνευε τὸ πολὺ νὰ στραγγουλίσῃ τὸ πόδι τοῦ καὶ νὰ μὴν ξέοη πῶς νάνεβη. 'Υστερα δμως ἀπὸ δύο-τριά τέτοια λακκώματα, τὸ ἔνα κάτω ἀπ' τὸ ἄλλο, ἔχασκε δ μεγάλος κορηνός.

— 'Ε! ἀν βαρεθῆ κανεὶς τὴ ζωὴ του, δὲν ἔχει παρὰ νὰ κάμη ἔνα σάλιο! εἰπε η Φωτεινὴ.

Ο 'Αγγελος ἐγύρισε καὶ τὴν ἐκύτταξε... Τὸ ἔλεγε μὲ τόση ἀφέλεια, μὲ τόση περιπατήτρα χαρά, μὲ τόση ἀκόμη εὐτυχία κι' ἀφοροτισιά, ὥστε ποτὲ δὲν θὰ ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὸν νοῦ καὶ τοῦ πλέον ἀπασιόδοξου ἀνθρωπου, πῶς μποροῦσε νὰ βρεθῇ καμμιὰ μέφα 'ειντὶ τὴν ἀνάγκη η ίδια. Ο 'Αγγελος δμως, ποῦ πολλὲς φορὲς ὡς τώρα είχε συλλογισθῆ πῶς η ζωὴ τοῦ ἦταν βραδός, — μάλιστα τὴν ἐποχὴ ποῦ ἦταν πτωχὸς κ' ἔδούλευε γιὰ νὰ ζῃ, — εἶδε τὸν κορηνὸ ἀληθινὰ σὰν ἔνα πειρασμὸ θανάτου, κ' ἔφριξε. 'Άλλα μπροστὰ 'ετη ξαναῖ, 'ετη ξακολούθησε νάστειενται καὶ νὰ γελᾷ.

— Πι! τὸν κακόμοιρο! εἰπε 'ετη Φωτεινὴ· ρουθοῦνι ἀπὸ δαῦτον δὲ θάμνησκε!

— Η κόρη ἐμόρφασε πονετικά.

— 'Αλήθεια, τί φοβερὸς θάνατος! εἰπε.

— Απὸ τόσο ύψος; έκαμε δ 'Αγγελος· δὲν τὸ πιστεύω!

— Μὰ πῶς;

— 'Εχω διαβάσει πῶς τὸ γκρέμισμα ἀπὸ μεγάλο ὑφος εἶνε δ ὥραιότερος, δ γλυκύτερος θάνατος. 'Οχι μόνο δὲν ὑποφέρει κανεὶς, ἀλλ' ἀπεναντίας αἰσθάνεται μιὰν ἀνέκφραστη ήδονή. Ζαλίζεται, μεθᾶ, καὶ πρὶν νὰ λιγοθυμήσῃ, τοῦ φαίνεται πῶς πετᾶ, πῶς πλέει σὲ φῶς, πῶς διειρεύεται... Οι μυτεροὶ βράχοι τὸν τρυποῦν, τὸν ξεσχίζουν, τὸν κάνουν κομμάτια, ἀλλὰ πόνο δὲν αἰσθάνεται. Καὶ τὰ λίγα δευτερόλεπτα ποῦ διαρκεῖ τὸ πέσιμο, τοῦ φαίνονται σὰ χρόνια δλόκληρα ευδαιμονίας. Ξαναβλέπει δηλητὴ τὴ ζωῆς του, ξαναγεννημένες σὲ δράματα γλυκά. Επιτέλους τοῦ φαίνεται πῶς μπαίνει 'ενα μεγάλο φῶς, σὰ 'ετὸν οὐρανό, σὰ 'ετὸν παράδεισο, καὶ λιγοθυμῆ γιὰ πάντα. Θὰ φθάσῃ κάτω ἀνασθήτος, μισοπεθαμένος, πρὶν γίνη λυόμα μὲ τὸν

Κόκκινο Βράχο ξέβλεπεν ἔνα μυστήριο τῆς ζωῆς. Τοῦ φαινόταν σὰ μιὰ ψυχή εκδήλωσις ψυχῆς, ποῦ αὐτὸς ήταν ἀκόμη ἀνίκανος νὰ τὴν ἔξι-

χνιάσῃ· καὶ ἐτὴ φαντασία του ἐθέριευε σκεπασμένος μὲ μοιραῖα ἱερογλυφικά, ποῦ αὐτὸς δὲν μποροῦσε νὰ τὰ ἔσδιαλύῃ.

(Ἐπεται συνέχεια) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΣΕΡΑΓΙΟΥ ΚΑΙ Η ΕΝ ΑΥΤΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΟΚΤΑΤΕΥΧΟΣ

[Ο κ. Ούσπενσκυ ωμίλησε εἰς τὸ δραχαιολογικὸν Συνέδριον περὶ τοῦ κατωτέρῳ χειρογράφου, τὸ ὅποιον δόνομάζει τὸ πολυτιμώτερον κειμήλιον τῆς Σεραγιακῆς βιβλιοθήκης καὶ τὸ ὅποιον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνάγεται εἰς βυζαντιακὴν ἑποχήν. Ο κ. Ούσπενσκυ εὐηρεστήθη νὰ μᾶς παραχωρήσῃ τὴν ἀνακοίνωσίν του, τὴν ὅποιαν ἔχαμεν ἐλληνιστὶ, καὶ τῆς ὅποιας δημοσιεύομεν τὰ κυριώτερα μέρη].

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 8 χειρόγραφον, τὸ περιέχον τὴν εἰκονογραφημένην Ὁκτάτευχον, μᾶς παρόντας εἰς τὴν πορείαν ὅψιν προχωρούσης σήψεως καὶ ἀφανισμοῦ δλοκλήρων τεμαχίων τῆς περιμαμηνῆς. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο χειρόγραφον, ἀποτελοῦν βεβαίως τὸ λείψανον προερχόμενον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, περιέχει 568 φύλλα ἥτοι 1136 σελίδας ἐκ 54 στίχων ἑκάστην. Ἀνεξαρτήτως τοῦ περιεχομένου του ὡς συλλογῆς σχολίων τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς Ὁκτατεύχου, ἡ Ἰδιαιτέρα ἀξία τοῦ ἐν λόγῳ χειρογράφου συνίσταται ἐν τῇ ἀφθονίᾳ καὶ τῇ ἐντελείᾳ τῆς τέχνης τῶν μικρογραφιῶν, ἐξ ὧν διετηρήθησαν ἄνω τῶν 300. Λαμβάνων τις μάλιστα ὑπ' ὅψιν ὅτι χειρόγραφα εἰκονογραφημένης Ὁκτατεύχου ἐν πάσαις ταῖς εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις διεσώθησαν ἐλάχιστα, δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σημασίαν τοῦ σεραγιακοῦ κώδικος.

Χωρὶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας, αἰτινες ἐκτεθήσονται ἐν Ἰδιαιτέρᾳ ἔξερενήσει, ἐν τῷ παρόντι συνεδριώφ νομίζομεν ἀπαραίτητον νὰ ἐμμείνωμεν ἐπὶ ἐκείνου τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κώδικος, δστις ἀναδείκνυσιν αὐτὸν μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του καὶ δστις μέχρι τινὸς προσεπιμαρτυρεῖ περὶ τῆς ἐκ τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης προελεύσεως του.

Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ κώδικος ὑπάρχει ἐπικεφαλὶς ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀπαρχὴν τοῦ χειρογράφου. Ἐν ἀρχῇ τῶν τοῦ εἶδον τούτου κωδίκων τίθεται ἡ περὶ τῆς μεταφρά-

Louis Petit μὲ εἰδοποίησε ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἀνέκδοτον σύγγραμμα ἀνήκον εἰς τὸν αὐτὸν Ἰσαάκιον. Εἶναι δὲ τοῦτο τυπικὸν τοῦ μοναστηρίου τὸ ὅποιον ἔκτισεν ὁ Ἰσαάκιος. Ἐνταῦθα ὁ κτίῳρ τοῦ μοναστηρίου καὶ συγγραφεὺς τοῦ τυπικοῦ ὄνομάζει ἔαυτὸν σεβαστοκράτορα Ἰσαάκιον καὶ υἱὸν τοῦ μεγάλου βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. Τὸ οὐσιώδες ὅμως δι' ἡμᾶς εἶναι χωρίον τι τοῦ τυπικοῦ ἐν ᾧ ὁ ἰδρυτὴς τοῦ μοναστηρίου κάμνει μνείαν περὶ τῶν ἰδίων συγγραμμάτων. Ἐντεῦθεν δῆλον ὅτι ὁ συγγραφεὺς Ἰσαάκιος Πορφυρογένητος εἶναι υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸν πρόσωπον.

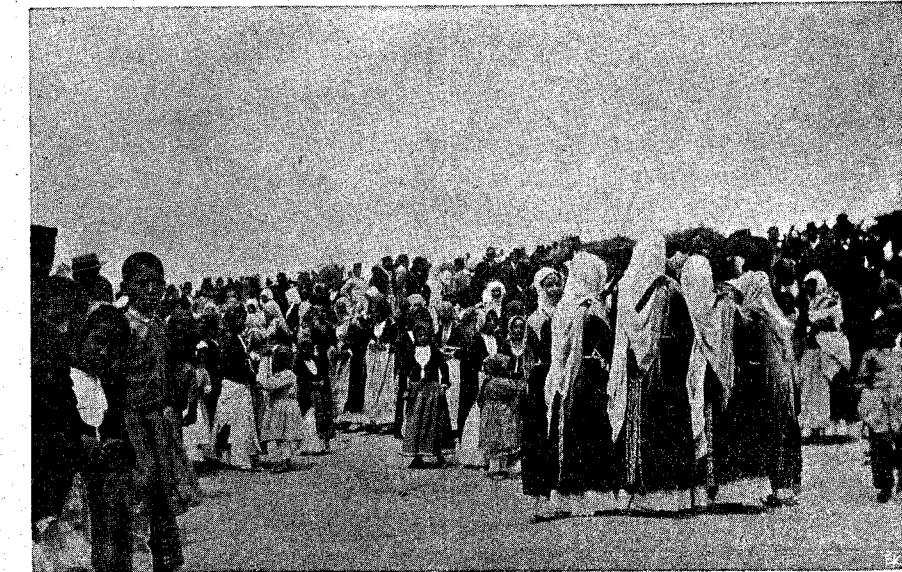
Τοιουτόρθως ἐν τῷ Σεραγιακῷ ὑπ' ἀριθμὸν 8 κώδικι οὐ μόνον διεσώθη σπουδαιότατον καὶ ὑπὸ ἐποψιν ὑλῆς καὶ ὑπὸ ἐποψιν καλλιτεχνίας χειρόγραφον, ἀλλ ἀκόμη ἵσως ἔχομεν ἐν αὐτῷ

ἐνδεῖξεις περὶ τῆς προελεύσεως μέρους τῶν χειρογράφων τῆς Σεραγιακῆς βιβλιοθήκης ἀπὸ τῆς ἀναγνώστης τοιαύτης τῶν βασιλέων Κομνηνῶν.

Ἡ μετάφρασις τῆς πρὸς τὸν Φιλοκάτην ἐπιστολῆς τοῦ Ἀριστέου, ἡ ἀνήκουσα τῷ Πορφυρογενήτῳ, εἶναι μέχρι σήμερον γνωστὴ ἐξ ἑνὸς μόνον ἐγγράφου τῆς Σεραγιακῆς βιβλιοθήκης, τὸ ὅποιον ἐπίσης κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προέρχεται ἐκ τῶν βιβλίων αὐτοῦ τοῦ Ἰσαάκιου. Χάις εἰς τὴν εὐτυχῆ σύμπτωσιν τῶν περιστάσεων, ὁ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν διασωθεὶς κώδικς ὑπ' ἀριθμὸν 8 δέον τοιουτορθόπως ν' ἀναχθῇ ὡς πρὸς τὴν προελεύσιν αὐτοῦ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν ἐκ τοῦ γένους τῶν Κομνηνῶν βασιλέων.

Τοῦτο τὸ συμτέρασμά μόνον ἔχω τὴν τιμὴν καὶ τὴν μεγάλην εὐχαρίστησιν ν' ἀναφέρω εἰς τὸ Διεθνὲς Ἀρχαιολογικὸν Συνέδριον τῶν Ἀθηνῶν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΥΣΠΕΝΣΚΥ

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΡΩΝ

παραβάλλοντες πρὸς ἄλληλας τὴν ἐκδοθεῖσαν συγγραφὴν ἐπ' ὄνόματι Ἰσαάκιου τοῦ Πορφυρογενῆτου «περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ Ομήρου» καὶ τὴν παράφρασιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀριστέου, εὑρίσκομεν πληθὺν δμοιομόρφων ἐκφράσεων, τὰς αὐτὰς προσφιλεῖς λέξεις καὶ ἐν γένει μεγίστην δμοιοτητα λογογραφικῶν ἐκδοχῶν διακρίνουσδν τὸν ἴδιον πάντοτε συγγραφέα. Ἐκτὸς τούτου ὁ λόγιος l'abbé

ΤΟ ΔΕΚΑΤΕΧΝΗΜΕΡΟΝ

ΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ
ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»

Τὴν Κυριακήν, 10 Ἀπριλίου, ἔγινεν εἰς τὰ Γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων» ἡ τελευταία συγκέντρωσις αὐτῆς τῆς περιόδου. Ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ καὶ ἀβροῦ ἀκροατηρίου, πρῶτον ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος ὠμύλησε «περὶ τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος εἰς τὰς Ἀθήνας». Κύριος πάντοτε τοῦ βήματος, ἀπλοῦς καὶ ἀφελῆς, ὠμύλησε κατὰ τὰ συνήθειάν του μὲ τὴν βοήθειαν μόνον ὀλίγων σημειώσεων. Θὰ δώσωμεν μικράν περίληψιν ἔξι ὅσων ἐνθυμούμεθα. Ἐν ἀρχῇ ὁ ὀμιλητής, ἀφοῦ ἐδικαιολόγηθη πῶς, χωρὶς νὰ εἶνε μουσικός, θὰ ὀμιλήσῃ περὶ μουσικῆς, συνέκρινε τὸ μουσικὸν αἴσθημα ὅπως τὸ ηὔρεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὅταν πρωτηῆλθε ὡς φοιτητής, μὲ τὸ μουσικὸν αἴσθημα ὅπως τὸ ηὔρεν εἰς τὴν Ἑπτανησον καὶ ἴδιαιτέρως εἰς τὴν πατρίδα του Ζάκυνθου. Φυσικά τὸ μουσικὸν αἴσθημα εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ ἐφάνη πολὺ ἀσθενέστερον, καὶ ἔξηγησε τὸ φαινόμενον ἀναπτύξας δι' ὀλίγων τὰ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑπτανήσου, ἡ ὁποία ἐπὶ 400 ἔτη ἔζησε βίον σχετικῶς ἀνεξάρτητον καὶ ἀπολύτως πολιτισμένον ὑπὸ τοὺς Ἔνετούς καὶ τοὺς Ἀγγλους.

Μέγα μέρος τῆς διαλέξεως του κατηνάλωσεν ἡ σύγκρισις αὗτη μεταξὺ Ζακύνθου καὶ Ἀθηνῶν. Συνέκρινε τὴν ζακυνθινὴν μὲ τὴν ἀθηναϊκὴν Ἐκκλησίαν, τὸ θέατρον, τὰς συναυλίας, τὴν μουσικὴν τοῦ δρόμου, τὴν μουσικὴν τοῦ σπιτιοῦ, τὶς καντάδες κτλ. Ἡ ὄμιλία τοι γεμάτη ἀπὸ ἀνέκδοτα, ἐντυπώσεις, συντόμους χαρακτηρισμούς. Διὰ τὰς συναυλίας π. χ. ἔκεινου τοῦ καιροῦ, ὅπου οἱ ἀκροαταὶ συνωμίλουν διαρκῶς, εἶπε: «Ἐδιάβαζα κατ' αὐτὰς μίαν σκέψην τοῦ Οσκάρ Ούναϊλ. Ἀπὸ κάθε ἀλληλουχίαν, λέγει ὁ ἄγγελος συγγραφεύς, μοῦ ἀρέσει περισσότερον ἡ μουσικὴ τοῦ Βάγνερ· εἶνε τόσον θορυβώδης, ὥστε εἰμιπορεῖς νὰ ὀμιλῆς μεγαλοφωνῶς χωρὶς νὰ ἐνοχλῆς κανένα. — Φαίνεται ὅτι διὰ τρὸν ἀκροατὰς τῶν ἀθηναϊκῶν κοντσέρτων, κάθε μουσικὴ εἶνε μουσικὴ τοῦ Βάγνερ».

Μετὰ τὴν σύγκρισιν καὶ τὰ ἔξι αὐτῆς συμπεράσματα, ὠμύλησε περὶ τῆς μουσικῆς προσ-

δου τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Εἶπεν ὅτι ἡ πρόσδοσις αὐτὴ εἶναι πραγματικῶς σημαντική, ὅτι τὸ μουσικὸν αἴσθημα ἡρχισε νάρητον, καὶ ὡς πρῶτον παράγοντα καὶ συντελεστὴν μουσικῆς ἀναγεννήσεως ἀνέφερε τὸ Ὁδεῖον, τὸ ὅποιον «ἐδημιούργησεν ἐν Ἀθήναις τάξιν ἀνθρώπων τόσο μουσικῶς ἀνεπτυγμένων, ὅσο ὅταν δύσκολον σήμερον νάπαντήσῃ καὶ κανεὶς εἰς τὴν Ἑπτανησον». Διὰ τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ, ἀνέφερε κατόπιν ἄλλας ἐργασίας, ἄλλα μουσικὰ ἰδρύματα, ἐσημείωσε τὴν σπουδαῖεν ἐπίδρασιν τὴν ὅποιαν εἶχαν τελευταῖς τὰ ἐλληνικὰ κωμειδύλλια μὲ τὰ ἄσματά των, τὰ ὅποια ἔγιναν δημοφιλῆ, ἐξῆρε τὶνας ἐργασίαν τῆς ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας καὶ κατέληξε μὲ τὴν εὐχὴν νὰ ὑποστηριχθοῦν καὶ νὰ προαχθοῦν, ἐκτὸς τῶν μεγάλων, τῶν ἐπισήμων ἰδρυμάτων, καὶ τὰ μικρότερα τάφανέστερα, τὰ προσιτὰ καὶ λαϊκά, τὰ ὅποια, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο συντελοῦν εἰς τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν, ὅχι μᾶς τάξεως μόνον, ἄλλα τοῦ λαοῦ, τῆς κοινωνίας ἐν γένει.

Ο κ. Ξενόπουλος συνεκράτησε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατηρίου, τὸ ὅποιον εἰς τὸ τέλος τὸν ἐχειροκρότησε καὶ τὸν συνεχάρη θερμῶς.

Κατόπιν ἡ Δίς Ξανθάκη, καινοτομοῦσα, ἀντὶ ποιήματος ἡ θεατρικὸν τεμαχίον, ἀπήγγειλε τὸ διήγημα «Μιὰ μαχαιρὶα στὰ σπλάχνα τῶν θεῶν». Ἐδημοσιεύθη ἀλλοτε εἰς τὰ «Παναθηναϊα» καὶ εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν ἀναγνώστας μας τὸ ὠραῖον αὐτὸν μουσικὸν διήγημα τοῦ κ. Παπαντωνίου. Ἡ ἀπαγγελία τῆς Δασ Ξανθάκη, τεχνικωτάτη, ψυχολογημένη, παραστατική, θαυμασία ἐν τῷ σινόλῳ, τὸ ἀνέδειξεν ἀκόμη ὠραιότερον. Ἡ ἐντύπωσις τοῦ ἀκροατηρίου ἦτο κυριολεκτικῶς ἐνθυμουσιασμός. Ποτὲ δὲν ἀντήχησαν εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν «Παναθηναϊων» ζωηρότερα χειροκροτήματα ἀπὸ ἔκεινα ποῦ ἐπέστεφαν τὰς τελευταῖς λέξεις τῆς καλλιτέχνιδος δταν. Θριαμβευτικὴ καὶ ὠραιά, ὡς μὲ φωνὴν σάλπιγγος ἀπηχοῦσε τὸν θρίαμβον τοῦ ἥρωος τοῦ διηγήματος, τοῦ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ μουσικοῦ, ὁ δρόπιος, ἐπαναστατήσας κατὰ τῶν μεγάλων, διέκοψεν ἀποτόμως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θείας σινθέσεως μὲ μίαν μακράν, στριγγήν, ἀπαισίαν χραυγὴν τῆς τρόμπας του, — παραφωνίαν ὡς μαχαιρὶαν εἰς τὰ σπλάχνα τῶν

θεῶν, τῶν ὅποιων παρίστανε τὴν κάθοδον ὡς μουσική. . . Ο μορίαμβος του, ὅπως τὸν ἔξωγράφισαν ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰ ὠραῖα λόγια τοῦ κ. Παπαντωνίου ἀπαγγελλόμενα ἀπὸ τὴν Δα Ξανθάκη, ἦτο πραγματικῶς θρίαμβος καὶ τοῦ διηγηματογράφου καὶ τῆς καλλιτέχνιδος.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Απὸ τὴν ἐκθεσιν τοῦ «Παρνασσοῦ».

Μετὰ ἐνάμισυ ὀλόκληρον ἔτος ἤνοιξε πάλιν Μήτη Καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσις τοῦ «Παρνασσοῦ». Ἡμποροῦσε κανεὶς νὰ περιμένῃ καὶ περισσότερα ἔργα, ἐπειτα ἀπὸ τόσην ἀνάπτανσιν. Τὸ κοινὸν καταδικάζει τοὺς ζωγράφους μας ἐπὶ δικηρίᾳ· οἱ ζωγράφοι καταδικάζουν τὸ κοινὸν ἐπὶ ἀδιαφορίᾳ. Τοις συνυπάρχουν καὶ τὰ δύο. Ἄλλη, ἡ πρώτη καὶ γενικὴ ἐντύπωσις. Ἡ ἀλληλή, ἡ καλλιτεχνική, εἰς τὸ προσεχεῖς τεῦχος.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Η νεωτάτη τῶν μουσικῶν σχολῶν ἡ ὁσπική, κατέπληξε τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον τῆς Δύσεως διὰ τῆς αἰφνιδίας δοσον καὶ θαυμαστῆς ἐπιδόσεως της, διὰ τῆς δυνάμεως εἰς ἥν τόσον ταχέως ἀνυψώθη καὶ τῆς πρωτοποίησίας ὃντες τίτλοτε πρόδοτοῦ. Τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα εἶνε ὅλη ἡ καλλιτεχνικὴ ἀγωγὴ μας. Καὶ λὰ καὶ ἄξια, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀρκετά. Ποῖος θὰ ενρεθῇ νὰ τίσῃ μίαν αἰθουσαν εἰδικὴν δι' ἐκθέσεις; Ποῖος θὰ προικοδοτήσῃ τὴν ἐλληνικὴν Πινακοθήκην; Τὸ Κράτος; Κάμνει οἰκονομίας. Ἀς ενρεθῇ ἔνας ἱδιώτης νὰ διαυθέσῃ, ὅχι πολλά, καὶ ἀναλαμβάνομεν ὅμεις τὰ λοιπά. Τότε θὰ δημιουργηθῇ ζωὴ καλλιτεχνική, θὰ κινηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ. Θὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ καλοί, θὰ ζήσουν οἱ μέτροι, θὰ βαρυνθοῦν δοσοι δὲν ἡμποροῦν νὰ ἐπιτλεύσουν ἀλλὰ χρειάζεται ἔνας χορηγός, νὰ στεγάσῃ τὴν καῦμένην τὴν τέχνην.

Κατὰ τὴν πρώτην του ὄμιλίαν τῆς 5/18ης Μαρτίου δ κ. Καλβοκορέσης ἐπραγματεύθη τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνεξαντλήτου πλούτου τῶν λαϊκῶν τραγουδιῶν διαμόρφωσιν τῶν πρώτων δοκιμών ἐσκεμμένης μουσικῆς παραγωγῆς, φερούστης ἐθνικῶν χαρακτηρία, καὶ ἀνέλυσε τὰ ἔργα τοῦ Γλύκα καὶ τῶν ἀμέσων αὐτοῦ διαδόχων, τοῦ Δραγομέροση καὶ τῶν ἀλλων προδόμων τῆς μετ' ὅλιγον πλουσίας ἀνθήσεως μουσικῆς τέχνης, ἀλλ' ἔξοχῶς ἰδιαζούσης καὶ πρωτοτύπου, ἔχοντος τὰς διζαίς εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ὁσπικοῦ λαοῦ: δ ὄμιλητης ἀναγνωρίζων δταν τὰ ἔργα αὐτὰ τῶν προδόμων εἶνε σημαντικὰ ὡς ἀφετηρία νέας πρωτοτύπου ἐθνικῆς μουσικῆς, διμολογεῖ δωματίους αὐτὰ διαφαινόμεναι ἀναμορφωτικαὶ τάσεις δὲν ἔχουστηνται ἐπαρκῶς ὑπὸ τῆς πλήρους κατοχῆς καὶ ἐπικαιρούς χορηγεώς τῶν μέσων τῆς τέχνης, ὡςτε μόδην τὴν ἐμφάνισιν θελκτικῶν λαϊκῶν θεμάτων

Εἶδα ἐν τούτοις εἰς τὴν δευτέραν αἰθουσαν τῆς ἐκθέσεως ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, κολλημένα τὰ εὐεργετικά τατα ἐκείνα χαρτάκια μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ΗΓΟΡΑΣΘΗ. Καὶ ὑσιάνθη ἀλητηρίαν χαράντα, καὶ ἀνέλυσε τὰ ἔργα τοῦ Γλύκα καὶ τῶν ἀμέσων αὐτοῦ διαδόχων, τοῦ Δραγομέροση καὶ τῶν ἀλλων προδόμων τῆς μετ' ὅλιγον πλουσίας ἀνθήσεως μουσικῆς τέχνης, ἀλλ' ἔξοχῶς ἰδιαζούσης καὶ πρωτοτύπου, ἔχοντος τὰς διζαίς εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ὁσπικοῦ λαοῦ: δ ὄμιλητης ἀναγνωρίζων δταν τὰ ἔργα αὐτὰ τῶν προδόμων εἶνε σημαντικὰ ὡς ἀφετηρία νέας πρωτοτύπου ἐθνικῆς μουσικῆς, διμολογεῖ δωματίους αὐτὰ διαφαινόμεναι ἀναμορφωτικαὶ τάσεις δὲν ἔχουστηνται ἐπαρκῶς ὑπὸ τῆς πλήρους κατοχῆς καὶ ἐπικαιρούς χορηγεώς τῶν μέσων τῆς τέχνης, ὡςτε μόδην τὴν ἐμφάνισιν θελκτικῶν λαϊκῶν θεμάτων

«Ἀν ἡμοιν Φωκᾶς ἡ Παρθένης, θὰ ἔσπαζα τὰ πινέλα μου. Διότι τὰ ἔργα αὐτὰ ἐπὶ τέλους, μέτρια, οὔτε ὡς πλαίσια δὲν ἡμποροῦν νὰ χοησιμέσουν διὰ τὸ ἔργον τῶν δύο ἐλλήνων ζωγράφων ποῦ ἀνέφερα. Τί κριμα! Ο ἔνας λέγεται ἀπλούστατα Παρθένης, εἶνε

καί, ποῦ καὶ ποῦ, εὐτυχῶν ἀρμονικῶν συνδυασμῶν, ἡ ἐκ τῆς ἀκροάσεως αὐτῶν τῶν πρότινος ἔργων τέρψις εἶναι μετρία, δὲν φαίνονται δὲ ἔργα ἀνώτερα τοῦ χρόνου καὶ τῶν διαφορῶν αὐτίνες χωρίζουν τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαούς.

Τὴν εἰσαγωγικὴν αὐτὴν διάλεξιν ἐπεσφράγισε τὸ ἄσμα τῆς δεσποινίδος. «Babayan» καθηγητρίας τοῦ Όδειου τῆς Τιφλίδος, ἥτις κατεμάγευσεν δλους μὲ τὴν εὔπαλμον καὶ δροσερὰν φωνήν της εἰς διαφόρους συνθέσεις τῶν πρώτων ὁδῶν μουσουργῶν ἀλλ' ἵδιως εἰς τὰς λαϊκὰς μελῳδίας γεμάτας ἀπὸ τὴν ὄδημην τῆς σλαβικῆς ψυχῆς καὶ τὴν μελαγχολίαν τῆς ἀχανοῦς ὁσικῆς πεδιάδος, τὰς δποίας ἡ ἀσιδός ἀπέδωκε μὲ πάθος καὶ μὲ περισσην τέχνην.

Εἰς τὴν δευτέραν του διάλεξιν τῆς 10/23 Μαρτίου ὁ κ. Καλβοκορέσης ὀμήλησε περὶ τῆς λαμπρᾶς πλειάδος ἥτις συνεπήχθη περὶ τὸν ἡγέτην τῆς νεωτέρας μουσικῆς διαπλάσεως ἐν Ρωσίᾳ περὶ τὸν Balakireff, περιλαβοῦσα τὸν Borodine, τὸν Cui, τὸν Mussorgski καὶ τοὺς ἀκόμη ζῶντας καὶ συνθέτοντας Glazounoff καὶ Rimsky Korsakoff, δλους διαλάμποντας διὰ τῆς πρωτοτυπίας καὶ τοῦ πλούτου τῆς ἐμπνεύσεως, προσέτι δὲ διὰ τῆς τελειότητος τῆς προσοργανώσεως καὶ τῆς τέχνης περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν ἀποχρώσεων καὶ τῶν ἀρμονιῶν. Τὰ ἔργα δὲ αὐτῶν, περιλαμβάνοντα δλα σχεδὸν τὰ εἰδη τῆς μουσικῆς παραγωγῆς ἀπὸ τοῦ μουσικοῦ δράματος μέχρι τοῦ ἄσματος καὶ τῆς συμφωνίας, ἔξασφαλίζουν εἰς τὴν ὁσικὴν σχολὴν θέσιν ἔχειν σαν ἐποψιν τῆς διαδόσεως ἐν τῇ συγχρόνῳ μουσικῇ. Μετὰ σύντομον ἀνάλυσιν τῶν κυριωτέρων ἐκ τῶν συνθέσεων αὐτῶν, ὁ διμιλητῆς αἰνιττόμενος τὰς τάσεις τῆς νεωτέρας μουσικῆς ἐν τῇ Δύσει, ἐτονισε τὸν ἀκραιφνή μουσικὸν χαρακτῆρα τῶν ὁσικῶν συνθέσεων τὰς δποίας, λέγει, δὲν ταράττουν μεταφυσικαὶ θεωρίαι καὶ φιλοσοφικαὶ ἀπαιτήσεις ἀλλὰ διαφέρει πάθος καὶ συγκίνησις εἰσχωροῦσα εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς τοῦ ἀκροατοῦ.

Καὶ εἰς τὴν διάλεξιν αὐτὴν ὡς καὶ εἰς τὴν προτέραν, ὁ κ. Καλβοκορέσης ἐπέδειξε καλλιέπειαν καὶ χάριν τοῦ ὑφους τὰ δποία περιέβαλον τὴν σαφήνειαν τῶν ἴδεων, τὴν ὁξύτητα τῆς σκέψεως καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν συμπερασμάτων. Ο δὲ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἀκροατηρίου ἔτι μᾶλλον ἐπετάθη κατὰ τὴν ἀρίστην ἐκτέλεσιν διαφόρων τεμαχίων.

«Ημεῖς δμως οἱ Ἑλληνες μετὰ τῆς τέρψεως ἣν μᾶς ἐνεποίησεν ἡ τόσῳ ἐπιτυχῆς διάλεξις τοῦ κ. Καλβοκορέση, ἥσθανθημεν καὶ κάποιαν

κρυφὴν δυσθυμίαν ἀναλογιζόμενοι τὴν παρὸντας μουσικῆς μας μουσικῆς, πλουσιωτέρας ἵσως πάσης ἀλλῆς καὶ μᾶλλον πρωτοτύπου, τόσον δὲ μᾶλλον ἀξίας προσοχῆς ὅσον δονυῦνται μέσα της οἱ τελευταῖοι πολιμοί τοῦ ἀρχαίου μέλους. Πότε δὰ εὑρέθουν ἄρα γε οἱ μουσικοὶ ποῦ θὰ ἀντιλήσουν ἀπὸ τὴν λαμπροτάτην αὐτὴν ἔκφανσιν τῆς ἀστικῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὰ τραγούδια τῶν βουνῶν καὶ τῶν δασῶν καὶ τῶν αἰγαλῶν τῆς Ἐλλάδος, διὰ νὰ παραγάγουν ἔργα ζωντανά, ἔργα πρωτότυπα πρωτοισμένα διὰ τὴν ἀθανασίαν; Ἀλλ' ἵσως ἔως τότε ἡ λαϊκὴ μούσα νὰ ἔχῃ διαφθαρῇ ἀπὸ τὴν ταπεινότητα τῆς σημειωτῆς ζωῆς ἵσως τὸ ὑπερήφανον καὶ γλυκὺ τραγούδι νὰ ἔχῃ λησμονηθῆ καὶ νὰ ἔχῃ οβύσει. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη, ἐν δσῷ τὰ λαϊκά μας ἀσματα ὑπάρχουν καὶ σώζονται, νὰ τὰ περισταλλέωμεν μὲ στοργὴν καὶ νὰ τὰ ἐκδώσωμεν μὲ πίστιν καὶ ἀκρίβειαν ὡν στεροῦνται δλαι αἱ μέχρι τοῦδε ἐκδόσεις των. Πρὸς τὴν ἔργασίαν αὐτὴν θὰ ἔχειαντο ἀνδρες εἰδικοί, ἔξινον γνῶσται τῆς ἐλληνικῆς σημαίας ἐπὶ τῶν δημοσίων καταστάσιων τῶν Χανίων ἀντεκειστάθη ὑπὸ τῆς κρητικῆς ἐνῷ διὰ σιλόπαις ἀρμοστῆς ἀπεξεδέντε τῆς εὐθύνης τῶν συνεπειῶν, τὰς δποίας ἡδύνατο νὰ ἔχῃ τὸ μέτρον τοῦτο ἐν ὅρᾳ διεγέρσεως ἐθνικῶν αἰσθημάτων. Ἐφ' δσον δμως ἐκδηλοῦνται ὀμέστεον καὶ δριστικῶν ἡ ἀπόφασις τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμενον διὰ θεσπισμάτων ἀλλ' ἐκδηλουμένη καὶ δι' ἔργων. Οὕτω ἐπαναστατικά ἀποστάματα στέλλονται πρὸς καταληφν τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστώτος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ ἐμμονή τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἐνώσεως παρουσιάζεται σταθερότερα, μὴ διατυπούμεν

είναι τὸ σαφὲς καὶ δύμοιόμορφον τοῦ ἔργου Αἱ ἀλλόγλωσσοι ἐπιγραφαι δύνανται ν' ἀποτελέσωσι συλλογὰς παρομοίας ἡ καὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὰ Ἑλληνικά κείμενα να παραδημάτα Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἔστειλαν τὰς γύνωμας τῶν εἰς τὸν κ. Μιλλέ. Ὁ κ. Reinach π.χ. ἀποκείει τὰς ἐπιγραφὰς τῶν δωματίων χρόνων¹ οἱ κ. κ Schlumberger καὶ Bayet ἐπιθυμοῦν ἐκλογὴν ὡς πρὸς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας² ὃ δὲ καὶ Diehl φοβεῖται μῆπως τὰ καθαύτῳ βυζαντινῷ κείμενα ταφῶν ὑπὸ τὴν πλήθυν τῶν μεταγενεστέρων χρόνων. Ως πρὸς τὰς ἐπιγραφὰς ἐπίσκευῶν καὶ εἰκόνων ἐνδίσκομεν ἐνίστεις εἰς τὰύτας εἴτε ἀντιγραφὰς παλαιοτέρων κειμένων, ὡς ἐπιγραμμάτων τοῦ Μανούὴλ Φιλῆ,³ η καὶ ἀλλας ἐνδείξεις πολυτίμους διὰ τὸν κοινοριμόν ἡγητημάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ιστορίαν τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους.

Ο ρ. Δημήτορις Καπιτούρογλουνός, ἔφορος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, μᾶς ἔκαμε γνωστάς τας ἐπωνυμίας της Θεοτόκου ἐν Ἀθήναις, ἀφοῦ πρότερον ἀνέκοινωσεν, ὅτι μία ἐπιστολὴ Μανούηλ τοῦ Παλαιολόγου πόδες καποιον Σεβαστιανὸν τῆς Μονεμβασίας, ἡ οποία ἐθεωρεῖτο ἀπολεσθεῖσα, καὶ ἡ ὥποια θὰ δημοσιευθῇ εἰς προσεχὲς τεῦχος τῶν «Παναθηναίων», προσεκτήθη ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ κατετέθη ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς Βιβλιοθήκης

Αἱ ἐπωνυμίαι τῆς Θεοτόκου ἐν Ἀδήναις εἰναι ποικιλαὶ, διότι ἔθεωρεῖτο κατὰ τὸν μεσαιῶνα προστάτης τῆς πόλεως καὶ ἴδιατέρως ἐλατρεύετο ἐν αὐτῇ, μετά τὴν Παναγίαν δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς τοπικοὶ ἄγιοι ὅπως δὲ Ἄγιος Διονύσιος καὶ ἡ Ἁγία Θέκλη. Ἐκ τῶν ποικιλῶν ἐπιθέτων τῆς Παναγίας, περὶ τῶν δόπιον ἔγινε λόγος εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ταῦτην, ἀναφέρομεν τὰ ἐπώνυμα Χρυσοκαστριώτισσα, Πυρογάτισσα, Ροδίτισσα, Γρυοεπήκοος ὁσαύτως δὲ καὶ Ἅγια Κυρά ἡ Κυρά καὶ Ἅγια Λύναμις. Ἔνδε δὲ ὁ κ. Καμπούρογλους ἐν παλαιῷ εἰκόνῃ αὐτότηρον βυζαντινοῦ τύπου καὶ τὸ ἐπώνυμον Νέα Κυρά, ποιηθέτει δὲ της Νέα Κυρά ἥτο η Παναγία, καὶ ή ἐπωνυμία ἐπλάσθη κατ’ αντίθεσιν τῆς Παλαιᾶς Κυρᾶς, ἡ δόπια ἥτο ή θηνᾶ.

Ο κ. Π. Καρολίδης ἀντιλέγει, δτι Ἀγία Δύναμις εἶναι ἀγία νῦν λατρευομένη ἐν Ἀθήναις, ωχὶ δὲ ἐπιθετον τῆς Θεοτόκου. Κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐπωνυμία τῆς τοῦ Θεοῦ Δυνάμεως, ὑστερώτερον δὲ ἐποστοποιήθη ὅπως συνέβη καὶ μὲ τὴν Ἀγίαν Σοφίαν καὶ τὴν Ἀγίαν Εἰρήνην. Ο.Μ. Κωνσταντίνος ἔκτισεν ἐν Κωνσταντινούπολει ναὸν τῆς Ἀγίας Δυνάμεως. Τὸ δὲ ἐπώνυμον Γοργοεπήκοος ὡς καὶ κ. δ. Λάμπρος λέγει ἐν τῷ «Νέφ. Ἑλληνομνήμονι»¹, εὐρηται καὶ ἀλλαχοῦ πλήν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐν Σικελίᾳ, εἶναι δὲ παλαιόν ἐπώνυμον τῆς Θεοτόκου. Ἔκαλοῦντο δὲ ἐπήκοοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πάντες οἱ θεοί, οἵτινες ἐπήκουν τὸν δεῖσσον καὶ Γοργοεπήκοος εἶναι ἡ ἐπακούουσα γογγῶς καὶ ἀμόνυμα τοῖς δευτέροις πατέροις αὐτῆς.

και αργησούσα τοις δεσμένοις βοηθείας παρ' αυτής.
Ο Ξεφριδος Δαμπάκης ώμηλης σε περι τῶν κατα-
κομβῶν τῆς νήσου Μήλου, ἐπέδειξε δὲ διάγραμμα
τῶν κατακομβῶν τούτων. Μία ἐπιγραφή τῶν κατα-
κομβῶν μᾶς μανθάνει, διτὶ ἐν Μήλῳ ὑπέρχον αἱ Δια-
κόνισσαι τῆς πρωτογενοῦς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,
περὶ τῶν δοπιών διμελεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ἐν τῇ
εἰσόδῳ, ἐν μετροῦν κάτω τῆς ἐπιφανείας τῶν κατακομ-
βῶν, εὑρέθη τάφος κλεισμένος. Αἱ κατακόμβαι αὗται
είναι τὸ σέμνωμα τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος καὶ
ανέρχονται εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους αἰώνας. Πρόδης Β.
δὲ τῆς νήσου εὑρεν δ. κ. Δαμπάκης ἀρχαῖον βαττιστή-
ριον εἰς σγῆμα σταυροῦ.

Ο Καὶ λαμπρός ἀναγνωρίζει τὸν ξηλὸν τοῦ κ. Λαμπάκη, καὶ ὅτι σπουδαῖα εἰναι ἡ παρατήρησίς του περὶ δύο ἐπιστρόψεων χριστιανικῶν τοῦ ἑδάφους, ὁφείλο μεν δύμως γ' ἀναγνωρίζουμεν τὴν προτεραιότητα ἐκά-

στου καὶ ν' ἀποδίωμεν τὸ σινημ εἰρίε, ὁ δὲ κ.
Λαμπάκης δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ, διὰ ὃ πρῶτος,
ὅ διοῖς ἐδημοσίευσε τὴν ἀρχιτεκτονικὴν κάτοψιν
τῶν κατακομβῶν τῆς Μήλου εἶναι ὁ κ. Bayet εἰς τὸ
Δελτίον (Bulletin) τῆς ἐν Αθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς.

Ο κ. Οράτιος Μαρούκης, ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα, εὑρίσκει μεγάλην διαφορὰν ὡς πρός τὸ σχῆμα μεταξὺ τῶν τόφων τοῦ νεκροταφείου τῆς Μήλου καὶ τῶν ὁμαίκων κατακομβών. Πρέπει ὅμως νὰ ἔτσισῃ κάνεις ἐάν ὑπάρχῃ κάμια σχέσης τῶν κατακομβών τῆς Μήλου πρὸς τὰς κατακόμβας τῆς Ἀφρικῆς.

Συνθήσα της 30 Μαρτίου. Κατά την επομένην
ἡμέραν διευθυντής τοῦ Χριστιανικού ὀρχαιολογι-
κοῦ Μουσείου κ. Γ. Λαμπτάκης ἀπεκάλυψεν ὅλους
τοὺς θησαυρούς του, ἔξαπολύνας κατὰ τῶν συνέδρων
χειμάρρον δόλοκληρον λόγων, ἐργασιῶν, δημοσιεύσεων,
διαγραμμάτων, ἀνακαλύψεων. ὅλα τὰ δελτία τῆς διαφ-
ραγμάτων ἐνὸς Χριστιανικοῦ ὀρχαιολογικοῦ Μου-
σείου, πέντε χιλιάδας ἐπιγραφάς, 150 βιβλία του καὶ
150 ἡ 3^η, δὲν ἐνθυμοῦμα καλά διατριβάς του, τὰς
ὅποιας ἐπρόσφερεν εἰς τὸ συνέδριον, ὡς aggrégé, εἴ-
τε, τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Ἀθηναϊκὸν
Πανεπιστήμιον τῆς Ἰταλίας ἐνχήρη τέλος εἰς ἑαυτὸν
καὶ παρεκάλεσε καὶ τὸ συνέδριον να ἐνχηρῆῃ, ὅπως
ἔχῃ ζωὴν πρός ὠφέλειαν τῆς χριστιανικῆς τέχνης. Διὰ
νὰ μὴ ἀπομεινῇ δὲ κάνεις ἀγεντος τοῦ πλουσίου
τούτου συμπτοσίου διένειμε καὶ γαλλικήν μετάφρασιν
τῶν ἀνακοινώσεων καὶ ἀνακαλύψεών του, ἐν ᾧ θα
ἡτοῦ συμφερότερον ἐὰν τοῦλάχιστον ἐπεριοιζετο εἰς
τὰ ἐλληνικὰ του καὶ τὸν ἔννοοῦσαν τοιουτόπως ὅσον
τὸ δυνατόν δηλιγάτεσοι.

“**κεπείτα μᾶς ἀπέδειν** ὁ καὶ Λαμπάκης, διτι ἐμελέτησεν ίδιαιτέρως τὰ ἔρεπτα τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Φιλίτων τῆς Μακεδονίας τὰ ἔρεπτα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου παρὰ τὸν Ἀρείον Πάγον, τὰ ἔρεπτα τῶν Κεγχρεῶν, ὅπου εῖδες μίαν δωδεκάδα κατακομβῶν καὶ ἄλλα εὑρήματα, ἐν φυλακτήριον τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξ τῆς νησού Ἀμοργοῦ μὲ στίχους 99· (δλων δὲ αὐτῶν ἐπαρουσίασε σχέδια καὶ διαγράμματα παντὸς εἶδος), καὶ τὸν κώδικα τῆς Παλαιᾶς Διαδήκης τὸν σωζόμενον ἐν τῇ βαναγγελεικῇ Σχολῇ τῆς Σμύρνης, σπουδαιότατον διὰ τὰς πολυναριθμους μικρογραφίας του. Ενθουσιάσθη δὲ τόσον πολὺ ὁ καὶ Λαμπάκης, ὅστε, ὅπως καὶ ὁ καὶ Στρογγύλης περὶ τῆς Ὁκταεύχου, ἔξφρασε καὶ αὐτὸν τὴν εὐχὴν νὰ δημοσιευθῇ τὸ πολύτιμον τούτῳ γειούντοναν.

Ο ο κ Στραγόφορσης ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι δημοσιευμένον, ὁμοίως δὲ δημοσιευμένα εἶναι καὶ μελετημένα καὶ τὰ ἔρετα τῶν Φύλαπτων καὶ οἱ στέχοι τοῦ φυλακτηρίου τῆς Ἀμοργοῦ ἐπανεις τὸν κ. Λαμπάκην διὰ τὴν δραστηριότητα του, εὑνέχει ὁμοίας περισσότερον ἐπιστημονικὸν πνεῦμα καὶ προσοχὴν εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Χριστιανῆς Ἐταιρίας Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κ. Ζηρίσιου εύνοσκει ἀσύστατα δύο εἴπεν δ. κ. Λαμπάκης περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου "Ο κ. Μαρούκκης εὐνέχειται νά εύρουν θή το χριστιανικὸν μουσεῖον καὶ νά προστατευθῶσιν ἐν Ἑλλάδι αἱ μελέται περὶ τῆς ἀρχαιολογίας τοῦ χριστιανικοῦ ἔλληνισμοῦ." Ο κ. Μιλλέ ὑπενθυμίζει τὸ σεβαστὸν ὄνομα τοῦ κ. Γ. Τυπάλδου Κοζάκη, διστις τόσας ἐπόρσεφρεν ὑπηρεσίας εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν.

Σοφίας ονδεὶς ιστοριογράφος λέγει ὅτι ἔκτισεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, ἡ δὲ πόλις τοῦ Κωνσταντίνου ἐκάλειτο κατ' ἄρχας 'Ανθούσα ήτο Flora, τοῦδε δέποτε οἱ μεταγενέστεροι ἔξηγησαν ως σημαίνον τὴν τύχην τῆς πόλεως. Εἰς ἐκ τῶν πρώτων ναὸν τῶν κτισθέντων ἐν Κωνσταντινούπολει ἦτο ἡ Ἀγία Δύναμις ἐπροσωποποιήθη δ' αὐτῇ κατόπιν καὶ ἐγένετο δοσιομάρτυς Ἀγία Δύναμις. ὅπως καὶ ἡ Σοφία τοῦ Χριστοῦ ἐνένετο Ἀγία Σοφία, θεωροῦθενα ὡς ἡ δοσιομάρτυς τῆς 17ῆς Σεπτεμβρίου. Η δὲ Εἰρήνη, ἡ Pax ἡ φωμαῖκη, εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἀναφερομένη ὑπὸ τοῦ Ησίδου καὶ καταστᾶσα ἴδιαιτέρᾳ τῶν αὐτοκρατόρων φωμαίων θεότης· ἡ χριστιανική ἐκκλησία ἐπροσωποποίησε καὶ τὴν Εἰρήνην ταύτην τῆς ἐκκλησίας θεωρήσας αὐτὴν ὡς τὴν παλαιὰν δοσιομάρτυρα Εἰρήνην, τὴν θυγατέρα τοῦ Αἰκινίου, τὴν ἄστλησασ τὸ 315 μ. Χ. Ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης ἔκτισθη μικρὸς ναὸς τὸ κατ' ἄρχας τῆς Ἀγίας Σοφίας. Η δὲ ἐπιωνυμία Σοφία εἶναι ἀρχῆς ἐβραϊκῆς καὶ χριστιανικῆς. ὅπως καὶ ἡ Δύναμις, διότι κυριεῖ εἴλαντι γνώρισμα τῆς θρησκείας, οἱ δὲ 'Ελλήνες τὴν σοφίαν ἐκάλουν φιλοσοφίαν, ἥτις εἶναι ἡ ἐπιστήμη. Ἐκ τούτου συνδυασμοῦ δὲ τῶν εἰδήσεων συνάγεται, ὅτι ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, ἦτο ναὸς τῶν ἐιδῶλων, ἐν τῷ δὲ ποιῷ διεψυλάσσοντο 427 ἀγάλματα τῶν ὁδριάων δεῖναν καὶ τὸν φωμαίων αὐτοκρατόρων, ἡ δὲ Ἀγία Σοφία ήτο καθαράς χριστιανικός ναὸς τῆς θριαμβευόντης κάθιτε ἡμέραν νέας θρησκείας τοῦ Χριστοῦ.

Ο δέ κ. Κωνσταντίνος Ζησίου ἔξειθηκε τάς μελέτας του « περὶ ζωγράφων ἐλλήνων κατὰ τοὺς τελευταῖς αἰῶνας ». Ἡ ὑψηλὴ γραμματεία τοῦ Βυζαντίου δὲν ἐτελεύτησεν εἰς τὸν Πλήθυνον, ἀλλ ἔξαπολονθεῖ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους γρόνους διὰ τοῦ Μουσούντην. Πολλαχοῦ δὲ τῆς Ἑλλάδος εὐδίσκουμεν καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἀξιόλογα ἔργα βυζαντινοῦ ὁμοίου. Ἡ γυναικὶ ἀσχολεῖται μόνον περὶ τὰ μέλη τοῦ ναοῦ Θαυμαστῆ δὲ εἶναι ἡ τορευτικὴ τῶν μεταλλών ισάξια δὲ καὶ τὰ ἔκλινα δρύφακτα καὶ τὰ προσκυνητάρια τῶν ἐκκλησιῶν « Εὔχοχος εἰναι ὁς λεπτουργία ὁ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἔστινος σταύρος. Αἱ δὲ ἀγιογραφίαι παρουσιάζουσι σκληρὰ τὰ μέλη, τὰς ὄψεις αὐχμηράς, καὶ προβατιώδεις ἡ στάσις ὅμως εἰν εὐγενῆς καὶ φαίνεται ὅτι τὸ διάγραμμα ἐλαμβάνον οἱ ζωγράφοι τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας ἐπὶ χάρτου διαφανοῦς ἔξι ἀρχαιοτέρων προτοτύπων. » Εν τινι μονῇ τῆς Κεφαλληνίας βλέπουμε περὶ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου 24 οίκους, εἰκονίδια καλῆς τέχνης. Εὐδίσκουμεν ἐπὶ Τουρκοκρατίας 121 χωματοτύβιας καὶ τεχνίτας. Ἀκόμη δὲ καὶ ίστορικάς εἰκόνας ἔχουμεν, ὅπως ἐν τῇ μονῇ Λουκοῦς τοῦ (« Ἀστρούς τῆς Σταυρούνιας ») τὴν ὑψησιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ. τὴν ἀναστήλωσιν τῶν εἰκόνων.

εικόνων.
Παρουσιάζει δέ κατόπιν ό. κ. Ζησίου δύο ἐπιγραφικά
χαραγμάτα ἐκ Στεφανίου τῆς Κορινθίας, τὰ δύοπα
κάμνουν λόγον περὶ γεγονότων ιστορικῶν ἡ χρονολογία
μάλιστα, τὴν δύοπαν δίδει τὸ ἔτερον τῶν χαραγ-
μάτων τούτων εἶναι ἀκριβής. Τὰ τοιαῦτα graffiti λε-
γόμενα, τὰ δύοπα θὰ ἡδυνάμεθα ν' ἀποκαλέσουμεν
χαραγμάτα, εἶναι σπουδαιότατα καὶ πρέπει νὰ περιλη-
φθῶσιν εἰς τὸ Σύνταγμα τῶν χριστιανικῶν Ἑλληνικῶν
επιγραφῶν Διότι πολλάκις ἀντικα ιστάνονται την ση-
μερινήν ἐφημεριδογραφίαν (ἔχοντες, συνέβη μέργα σε-
σμός, ἐκλεψις ἥττον, ἐπιδημία καὶ τὸ ληξιαρχικὸν
γραφισματεῖον τῆς πόλεως

Ο καὶ Λαμπάκης, ἐπιχειρεῖται νέαν ἔφοδον καὶ διατείνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν βυζαντινὴ ἀρχαιολογία ἀλλὰ χριστιανὴ ἀρχαιολογία, διότι ἀλλούς ἀφίνομεν 10 αἰώνας ἀνεξιστούν, ἐπειδή η βυζαντινὴ τέχνη περιλαμβάνει τὸ χρονολογικὸν διαστήμα μεταξὺ τῆς⁴ καὶ τῆς⁵ Ἐκκλησίας, οὐδὲν δὲ βυζαντινὴ τέχνη θὰ ητο προτιμότερον νὰ ἐλέγαμεν Χριστιανὴ Ἑλληνικὴ τέχνη.

έλλαδική. Καὶ ὁ κ. Μαρούκκης εὐθίσκει. δτὶ ἡ δνομα-
τικὴ τοῦ τμῆματος τοῦ Συνεδρίου: *Βυζαντιακή ἀρχαιο-
γία* δὲν είναι ἀξούμις· ἐν συνεδρίῳ γενικῷ της ἀρ-
ιστολογίας είναι ἀδικον ν' ἀποκλείωνται αἱ χριστιαν-
ικὲς προτογενεῖς ἀρχαιότητες, δπως αἱ δωματικὲς. Ὁ
Στρατηγόφστρες παρατηρεῖ, δτὶ τὸ συνέδριον περιλαμ-
βάνει τόσα τμῆματα. κλασικῆς. προϊστορικῆς. ἀνατο-
λικῆς ἀρχαιολογίας, ὥστε δέν ἀπολέίονται αἱ χριστια-
νικὲς ἀρχαιότητες τῶν πρώτων αἰώνων. Ἐπηκολού-
θεισες συνέτησις, ἀναφέρομεν δὲ μόνον δτὶ κ. Καρο-
ῆς ἔψεις, καὶ δικαιως, τὴν γνώμην τοῦ κ. Λαμπτάη,
τὸ δυνάμεθαν νὰ εἴπωμεν ἔλλαδικὴ τέχνη· τὸ ἐπίθετον
λαδικὸς δὲν ἔχει κάμμισαν θέσιν διότι τὸνομα τοῦτο
το ἀπλὸν τυπικὸν κ' ἔστιμαντε τὸν κάτοικον τῆς κυ-
ριως Ἐλλάδος. ‘Ο δὲ κ. Οὐστένσκης δὲν νομίζει δρ-
ονταν ν' ἀποκλεισθῇ ὁ δρός βυζαντινὴ τέχνη, ἡ δποία
εργαλιτική καὶ τὴν τέχνην τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ
χριστιανισμοῦ καὶ τὴν μετά τὴν ἄλιστην τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως

Αὗται εἰσὶν αἱ σπουδαῖαι ἀληθῶς ἔργασιαι τοῦ βυ-
αντινοῦ τμήματος τοῦ Συνεδρίου τὸ δόπιον ἐπέστε-
εν αὐτάς διὰ τῆς ἀποφάσεως καὶ διοργανώσεως ἐπι-
ρωτῶν, αἱ δόπαι νὰ ἐπιτίθησι τὰ ἔξι τοία με-
λλού ἔργα: Σύνταγμα χριστιανικῶν ἀληθινῶν ἐπιγρα-
φῶν, Συλλογὴ μημείων βιζαντινῆς τέχνης καὶ Συλλογὴ
κοινογραφιῶν τῶν βιζαντινῶν αὐτοχθοτόφων.

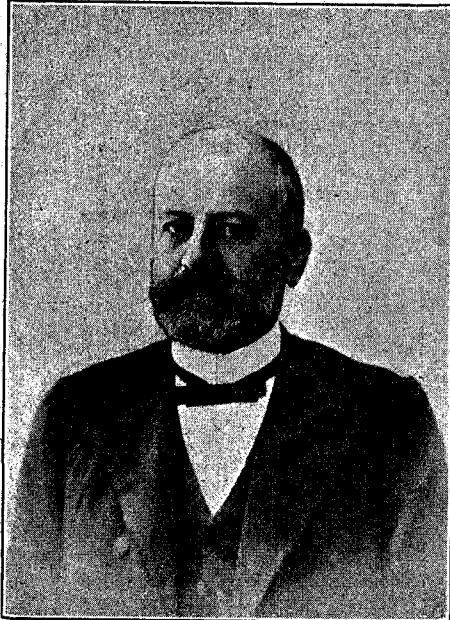
A. A.

ΒΑΡΕΙΑΝ ἀπώλειαν, ἐν τῇ εὐδοτάτῃ τῶν λέξεων ἐννοίᾳ, ὑπέστη ἡ παρὰ ήμενη μεσαιωνοδικαὶ καὶ εωραρχικὴ ἐπιτομή διὰ τοῦ θανάτου τοῦ γενναίου ἀπὸ τηροῦ ἀντῆς σκαπτανέως, τοῦ Αντωνίου Μηλια-
άκην

Αγνωστος βεβαιως εις τους πολλους διετελεσεν τόσον πρώτως κατειλθων εις τὸν τάφον διαπρεπής πιστήμων, διότι είχεν αιδοτηρας κρηπιδον τοι βιον τον άθε βιβασας, φίλος ὃν τῆς σπουδῆς και τον γραφειουσον σπανιωτας δηγυατας τις ον πατηντης, έργακα δέ ενεος αδιαιτητως χάριν αντης, και μόνον αντης, της ορασίας, σνει ούδεμις απολύτως έπιδειξεις. ένωρα και αιωνι, κατά τὸν διποιον έπικρατει δ ἄλογος αταγος και η υπερβάλλουσα ματαιοφροσύνη. Τ ἀμυναρά τον παρελθόντος γράμματα και αι εξίτηλοι μορφαι χρόνων παρωχημένων υπῆρξαν το χάριμα ὀλησσος ζωῆς του η ἔξ έρευναν και θραυσμάτων, η εκπαδίκων τιλφορθώτων και χειρογράφων ενθωτιώντων παιφώτισις και ἀναδημημονγία τημπάτων τον ίστοριαν παρελθόντος τον έθινους, ήπηρχε δι αντων στάληνεκος ἀγνωνος η δε γεωγραφικη ἔξεταισις τῆς ολληνικης πατρίδος ἐλευθέρας και δούλης, ηδο δ μόδος σκοπός τῶν κοπιαστικῶν και μακροχρονιῶν ἔκδομων του και τῆς ἀδιακόπου περὶ τῶν τόπων ἐρεύνης του. Δι' διλα ταῦτα δ θάνατος δ ἀφαράσας τῆς ηρώων του παρελθόντος μηνὸς τὸν Ἀντώνιον Μηλιαράδην την ἐτηνεγε μέγα και ὄντως δυσαναπλήρωτον τον κενότελες τὴν ἄλλως τε τὸσον ἀραιάν παρ' ήμιν φάλαγγαν μετ' ἐπιστήμης ἀσχολουμένων περὶ τὰς μεσαιωνικὰς και γεωγραφικὰς μελέτας, ἐστέρησε δε τὴν Ἐλλάδα, μιᾶς ἐπιστημονικῆς κορυφῆς, τῆς διποιας τοῦνομα, τὸ ἄγνωτον εἰς τους πολλους παρ' ήμιν. είχεν διερεύθη πρὸ πολλοῦ τὰ στενά τῆς πατρίδος ήμιν δριμεῖς και είχεν καταστῆ ἀληθῶς διεθνές.

‘Αδύνατον εἶναι νὰ διαγράψωμεν καὶ ἀναλύσωμεν ταῦθα καταλλήλως τὸ ἔργον τοῦ χαλκενέρεου καὶ βιβλιολάθα σοφοῦ. Θὰ ἐχομένετο πρὸς τούτο πολὺ σελίδος μονογραφία, διότι ὁ θρηγονολογούμενος ἐπίστημαν εἰργάζετο ἀπὸ τριών καὶ πλέον δεκάδων ἑτᾶν

¹ Ἐν τ. Α'. σελ. 328 κέξ.

'Αντώνιος Μηλιαράκης

είργαζετο παραγωγικώτατα ὅσον και ευδοκίμως, ώστε και ή ἀπλή μόνον ἀναγραφή τῶν διαφόρων συγγρα-
φῶν και φροντισμάτων αὐτὸν δύναται νὰ καταλάβῃ
ὅλοκληρα τυπογραφικὰ φύλλα. —Τὸ πρῶτον ἔργον διά
του ὅπιον κυριώς ἐνεφανίσθη, τῷ 1873, εἰς τὸν
ἐπιστημονικὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἔκτενές σημειώμα, δι’ οὐ
πειστικώτατα ἀπεδεικνύετο ἀβάσιμος ἡ γνώμη τοῦ
Χόπερ και τοῦ Χάμμερ, ή και ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Πα-
παρηγοπούλου παραδεδεγμένη, περὶ τῆς ἐκ Σλαύων
καταγωγῆς τοῦ ἥρωος τῆς Κορδυγιάς, τοῦ Σκεντεύομπτεν.
Καὶ τὸ ἔργον τούτῳ ἐπικυλούνθησαν τῷ 1874 τὰ Κυκλα-
δικά, ή γεωγραφία τῶν Δωδεκανήσων και ή Ἰστορία αὐ-
τῶν μέχρι τῆς Φραγκοκρατίας, σύγγραμμα μεγάλης ἐπι-
βολῆς, τὸ ὅπιον και τώρα, μετά πάροδον τριακονταε-
τείας και πλέον, δὲν θεωρεῖται οὐδὲλλος ἀπτριχαιωμένον.
Καὶ ναι μὲν δὲν ἔξεδδον ὁ Β αὐτῶν τόμος, ὁ μέλλων νὰ
περιλάβῃ τὴν Ἰστορίαν τῶν Κυκλαδῶν ἀπὸ τῆς κατο-
λήψεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου Μάρκου Σα-
νούντου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, διότι τὸ ἔργον ὅπιτε
μαρκάρας ἔρευνας ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις και τοῖς ἀρ-
χείοις τῆς Ἑσπερίας ίδιως Ἐνδρώπης και κοινῇ συν-
εργασίαν πολλῶν ἴστοριοιδιῶν, ἀλλ’ ὡς συνέχειαν
τῶν Κυκλαδικῶν του ἔξεδωκεν δι Μηλιαράκης τά (ώς ὄντο-
μασεν αὐτά): *Υπομνήματα περιγραφικὰ τῶν Κυκλαδῶν*
νήσων, πολυλαμβάνοντα τὰ πορίσματα τῆς πολυτίμου
ἔργασίας του περὶ τῆς Ἀρδούν και Κέρου (1886), τῆς

Αμοργού (1884) καὶ τῆς Κυμάων (1902). Εν τῷ μεταξὺ ἀπτησιολήθη μὲ τὴν ἀρχαίαν καὶ νέαν γεωγραφικὰν τοῦ νομοῦ Αργολίδος καὶ Κορινθίας (1888) καὶ τῶν νήσων, τῶν ἀποτελούντων τὸν νομὸν Κεφαλληνίας (1890), ἔργα τὰ δόποις ἀννυψοῦνται ὡς τιμητικαὶ ἀληθῶς στήλαι προσκαλοῦσαι τὸν ἀΐδιον ἔπαινον τοῦ σοφοῦ καὶ ἐρευνητοῦ τοῦ μέλλοντος. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ ἐκ τῶν γεωγραφικῶν αὐτὸν μελετημάτων πρέπει νά σημειωθῶσιν ἰδιαίτερών ἐντοῦνθα. Τὸ περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἱονίου Πελάγους ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέᾳ Γεωγραφίᾳ (1888), ἐν δῷ πραγματεύεται τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸῦ Ἑτηματικαῖον· μεταχειρίζομενος μετ' ἀσύνθητους δεξιότητος τὰς ἀρχαίας πηγάς. Ὁ δόγχος τῶν ἀπλῶν τοπογραφικῶν περιγραφῶν, εὐχρηστὸν καὶ μεθοδικὸν βοήθημα, διὰ τοὺς μὴ εἰδικοὺς γεωγράφους ἐπανειλημμένως ἐκδο-

θέν. Τὰ Ὀδοιπορικά Μακεδονίας, Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας κατά τὸν Εἰσαμπέρτη μὴ ἔχοντα μὲν πολλήν σημασίαν σύμερον, τῶν δύοισιν ὅμως προτάσσει σόφᾳ ποιολέγομενα περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναπτύξεως τῶν γεωγραφικῶν σπουδῶν ἐν Ἕλλαδι καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν δύνανται νὰ προαχθῶσιν, αὗται παρ' ἡμῖν. *"Ἡ Νεοληπτικὴ Γεωγραφικὴ φιλολογία, ὁ κατάλογος δηλονότι τῶν ὑφ'"* Ἐλλήνων γεωγραφηθέντων ἀπὸ τοῦ 1800 μέχρι τοῦ 1889, βιβλιογραφικὴ ἐργασία κηρυσσόμενατά (1889) καὶ τέλος ἡ *Μεσαρά*, ἔργονα περὶ τοῦ δύναματος, συμβολὴ λίγαν σπουδαῖα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μεσοχρονίων καὶ νεοελληνικῶν τοπωνυμιῶν.

Ιδιάζουσαν δύμας θέσιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κατέλαβεν δὲ Ἀντώνιος. Μηλιαράκης διὰ τῆς συγγραφῆς τῆς *Ιστορίας τοῦ Βασιλείου τῆς Νίκαιας καὶ τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου* (1898). Εἰς τὸ πολύτιμον αὐτὸῦ ἔργον, τὸν καρπὸν ἑνδελεχοῦς ἐρεύνης καὶ μελέτης πολυτεοῦς, ἔξιστόρησεν δὲ πολύνκλαυστος συγγραφεὺς, μετὰ διαυγείας ὑφους^{καὶ} ἀκριβιολογίας λέξεων τοὺς πόθους, τὰ μεγάλα ὄνειρα καὶ ὅλους τοὺς ἄγνωντας τῷ *Ἐλλήνων* ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῆς δουλωπείστης πατριδός μετά τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀλλωσιν τῆς Βασιλευούσης (1204-1261). Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸῦ δὲν εἶναι μόνον εἰδικὸν μνημεῖον διὰ τὴν ἐλληνικὴν ίστοριαν τοῦ πρώτου θαυμαστῆς ἐπιστημονικῆς ενδυναμείας, διότι ὁ καλός ίστοριοδίφρης ἤγγιλησεν ἀπ' ἐνθείας ἐκ τῶν πηγῶν, ἀλλως τε μηδ προητάρχοντος εἰδικού τυνος ἔργου περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Καὶ νοῦ μὲν εἴχε νὰ προσκρούσῃ κατὰ τὴν ἐργασίαν αὐτῆγαν ἀνά πάν σχεδὸν βῆμα εἰς ποικίλας δυσκολίας, πινερέβαλεν δύμας διὰ τῆς ἐπιστημονικότητός του, τοῦ ἔγχου καὶ τῆς ἐπιμονῆς του πάσας ταύτας, καὶ ἐφώτισε σκότῳ, τὰ δυοῖς ἐνθεωροῦντο αἱρόνται.

Πληράκτισαν επίσης την περιοχή της Αγρινίου με την αποδομή της οικονομίας της περιοχής, καθώς και την απόβαση της στην περιοχή της Κορινθίας.

Δυστυχῶς δὲ θάνατος κατέλαβε τὸν ἀκαταπόνητον ζευνητῆν ἐργαζόμενον περὶ σπουδαιότατον σχετικῶς μὲ τὰ Φαλικά ἔργον, ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ ἕδιος καὶ λιμεῖς οἱ ἀνάμενοντες τῆς σοφίας του τοὺς καρπούς, προώριστο κατὰ κακὴν τύχην νὰ μὴν ἔδωμεν τελείως πεκειρογασμένον.

‘Η κατική τού μέλλοντος, ή δόπια ψυχρδός θά διάση τὸ παρελθόν, μὴ ἐπηρεαζομένη οὐδόλως ἐν τῶν αιθῶν, τῶν προλήψεων καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος, θά ωσῃ ἐν τῇ ἴστορίᾳ τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς Ἐπι-
τήμης τὸν κατάλληλον χαρακτηρισμὸν καὶ τὴν ἐμπέ-
ιουσαν θέσιν εἰς τὸν ἥρεμον καὶ μετριόφρονα σοφόν,
ίς τὸν Ἀντώνιον Μηλιαράκην.

Αἱ δὲ λίγαι καὶ γενικάταται γραμμαῖ, τὰς ὁποίας ἀφιέ-
ώνομεν ἐνταῦθα διὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον, τὸ αὐτό-
ρημα ἐθνικόν, ἃς ἡρῷονθουσίων ὡς ἀπλοῦν δαφνοβόλημα
οὐ νοιτοῦ μνημείου, ὅπερ διὰ τῆς γραφίδος του μέγα
εγκαλοῦται ἦγειρεν ὑπεράνω τοῦ νεοσκαφοῦς τάφου του.
Ας ἡρῷονθουν ἀπότισις φόρου εὐγνωμοσύνης πρὸς
ὸν πολυτιμητὸν διδάσκαλον ἐξ μέρους ἀγαπῶντος καὶ

αφιστωμένου μαθητού, δυτικά είπερ τις και ἄλλος ίσως συναισθάνεται την πικράν ἀπώλειαν. — “Ἄς θεωροῦνδην τὸν Παναδηναῖον,” καὶ μεμονὸς ὑπόστατος καρετισμὸς τόδος τὸν γενναῖον συναθλητή καὶ ἀλησμονὴν τὸν φίλον.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΤΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΟ μίαν σειράν «Μικρῶν Μύθων» τοῦ πολλωνοῦ συγγραφέως Λεβάνσκη μεταφράζομεν δύο, γραμμένας μὲ πολλήν πρωτοτυπίαν. Ἀπό τὸν καιρὸν τοῦ Αἰσχάπου τὰ ζῶα ἔμαθαν, φάνεται, πολλὰ πράγματα. Οἱ παλαιοὶ μῆνοι τοὺς ἔγιναν μαθήματα καὶ τώρα παρουσιάζονται τὰ διάφορα ζῶα μὲ πνεῦμα σύγχρονον.

ο) Κόρακας και ἡ Ἀλεποῦ

Ο. Κόφακας καθότανε ἀπάνω σ' ἕνα δένδρο κρατώντας στὸ στόμα ἔνα κομμάτι τυρί. Τὸν εἶδε ὁ Ἀλεπούς καὶ τοῦ εἶπε: «Ἄλουσαν νὰ λένε πᾶς στὴν οἰκογένειά σας ἔχετε ἔναν περίφημο τραγουδόντη καὶ πῶς δῆλοι σας τραγουδᾶτε ωραῖα. Τραγούδησε μου κάτι, σὲ παρακαλῶ». (1) Κόροσκος ἔφαγε πρώτα τὸ τυρί του καὶ ἔπειτα ἀποκρίθη: «Ἄν ἔχῃς κανένα μικρότερον ἀδελφό, ἐλάτε αὐδύο μαζὶ ἐδῶ γιὰ νὰ μάθετε ἀπὸ μένα πῶς είσθε καὶ οἱ δύο κουτοί. Δέν ἡζέρεις λοιπὸν πῶς είμαι δι κόφακας ποὺ τούπατεσαν μιὰ φορά αὐτὸ τὸ παιγνίδι μὲ τὸ νά ἔπαινεσον τοὺς προγόνους του; «Ἔχω διαβάσει δά, καὶ ἀπὸ τὸ διάβασμα ἡ κάτι μαθαίνεις ἡ δὲν μαθαίνεις τίποτε. Βλέπω πᾶς ἡ ἀφεντιά σου ἔχεις ἄκρια τὴν παλαιὰ ἀφρέλεια, μολονότι είσαι ἀλεπού. «Εγε γειά!»

Tò Λεοντάρι καὶ τὸ Κουροῦπι

Τὸ Κουνοῦπι δὲν ὑπόφερε νὰ βλέπῃ τὸ Λεοντάρι πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ κάλεσε μιὰ μέρον νὰ μονομαχήσουν. Τὸ Λεοντάρι ἔσφρισθηκε δέχθηκε δύως ἀπὸ πειρίγεια νὰ μονομαχήσῃ. Τὸ Κουνοῦπι ἀρχίσε πρότον νὰ πίνη τὸ αἷμα του Λεονταριοῦ. Τὸ Λεοντάρι ἄφησε τὸ συχαμένο ζωύφιο νὰ φουσκωθῇ μὲ τὸ αἷμα του καὶ ἔτοι φουσκωμένο νὰ πέσῃ χάμω. Τότε τὸ Λεοντάρι ἔβαλε τὸ πόδι του ἀπάνω στὸ Κουνοῦπι καὶ τῆλεσασε.

EATON

ΤΟ νέον δρᾶμα τοῦ γάλλου δραματικοῦ Λαβεδάν
ή *Μονομαχία*, τὸ δποῖον ἐδόθη τελευταίως εἰς τὴν
Γαλλικήν—Κωμῳδίαν, θεωρεῖται ἐν ἀπὸ τὰ καλλί-
τερα ἔργα του.

Ίδον ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος.

Ἡ δούκισσα τοῦ Σάπλ, ἡ ὁποία, μόλις ἐγεννήθη, ἔμεινε ὁρφανή, δὲν ἐγνώσιτε τὴν χάρον ὥς παιδὶ. Υπανδρεύσθη νέα μὲ τὴν ἐπίπλια νὰ ευδή τὴν εὐτυχίαν. Οὐ δοῦξ, οὐδιθωπός παραδιλμένος, τὴν ἔκαμε ἀκόμη δυστυχεστέραν. Ἐκδοτος εἰς τὰς γυναικας καὶ τὸ ποτόν, ἐστάλη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ του εἰς μίαν κλινικὴν πρὸς νοσηλειαν. Ἐκεὶ ἡ δούκισσα, ἡ ὁποία ἐτήγανε συχνὰ χάρον τοῦ συζύγου της, ἔβλεπε δόλιγας αὐτὰς τὰς ἱατροὺς Μορές, ἀπὸ τῆς βοϊαγείας αὐτὰς

στιγμας τον ιατρον Μορέ από τας ρραχειν αινιας συνοντησεις εγγενηθη αμοιβαια αγαπη. Εις την αγαπην αυτην παρεμβαλλεται εξαφανια ακουσιων ο αδελφος του ιατρου, ο πατερ Λανιηλ, ιερευς της Δουκισσης. Ό Δανιηλ και ο Μορέ παιδιούθεν ευδιάκοντα εις δικόνιων. Την ήμερα όπου η δουκισσα ήτοιμαζετο να

πάγη εἰς τοῦ Ἰατροῦ (ἥτον ή πρώτη ἐρωτικὴ συνέν-
τευξις) δὲ πάτερ-Δανιήλ τὴν ἐμήνυσε διὰ μίαν ἀγαθο-
ρεγὸν πρᾶξιν. Ὁ Ἰατρὸς ἀνήσυχος τὴν ἡκολούθησε.
Καὶ ὅταν ἐμβῆκε εἰς τὸ κελλὶ τοῦ πάτερ-Δανιήλ, εἰ-
πῆλθε κατόπιν καὶ αὐτός. Ὁ πάτερ Δανιήλ, εἰς τὸν
ποιοῦ ἄγνωστος ή δούκισσα, εἶχεν ἔξομολογηθῆν τὸν
ἔρωτά της, εἰλεῖς προσπαθήσει νά τὴν σώσῃ καὶ τὴν
ἀσώζε τῷφρ ἀκουσίως. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀντιμέτωπο-
ντανταλλάσσουν λόγια δρμητικὰ καὶ ταπεινά. Ὁ Μορὲ
κατηγορεῖ τὸν ἀδελφόν του Ἱερέα ὃς ἀγαπῶντα τὴν
δούκισσαν καὶ δὲ ιερεὺς διάχωρεν μὲ δογήν. Ἡ
λύσις ἐπέρχεται ταχεῖα. Ὁ δούκης πεδαίνει ἡ δούκισσα
καινεῖται ἐλευθέρα νά νυμφευθῇ τὸν ἀγαπημένον της, καὶ
οἱ δύο ἀδελφοὶ συμφιλιώνονται.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Α ΠΟΤΕΛΕΙ γεγονός πολλής σημασίας ή ἔκδοσις τοῦ τελευταίου τόμου τῆς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ. Εἶναι συλλογὴ 260 δημοτικῶν ἐλληνικῶν ἀσμάτων, τὰ δόπια συνελέχθησαν καὶ παρεδιδόθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Δ. Παχτίκου, γνωστοῦ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν «Παναθηναίων». Ἐν ἀπὸ τὰ ἀσμάτα αὐτὰ ἐδημοσιεύσαμεν πέρυσι μετὰ τῆς μουσικῆς κατευγενῆ παραχώρησην τοῦ κ. Παχτίκου. Κατὰ τοῦτο θεωροῦσαν ότι σημαντικήν τὴν ἐργασίαν τοῦ συλλογέως, ὅτι προσφέρει εἰς τοὺς ἔλληνας μουσουργούς ἄγνον τὸ ὑλικόν, ἀπὸ τὸ δυοῖον θὰ ἀναβλύσῃ ἡ ἐθνικὴ μουσικὴ· καὶ ἀπόμη, διότι ἡ μέθοδος τὴν δόπιαν ἡκολούθησε, χωρὶς συμπλήρωσίς εἰς τὰ τύχον παρουσιασμένα κενά, εἶναι ἡ μονή πρόδηλη ἀπόδοσιν πιστῶν τοῦ πλουσίου καὶ ἀνεκτικήτου ἀντού ὑλικοῦ. Ὁ φωνογράφος ήτο ἀδύνατον νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεως τοῦ κ. Παχτίκου. Ἀρκούμενα εἰς τὴν μέθοδον αὐτῆν καὶ ἀναγράφομεν τὴν ἐργασίαν του μὲ πολλὴν ἔκτιτυσιν, μὲ ἀλληλινὸν ἐνθουσιασμόν.

επιτηδίου, μας απογειώνει την πολιτική μας σε όλη την Ευρώπη.
Ο "Πάγκτικος μας δημιγήθη προσωπικως χίλια χαριτωμένα επεισόδια της μακριάς αυτής έργασίας, μερικά συγκινητικά τατα. Ποιι ν' ακούσουν ή γηρες φωνογράφον! μας έλεγε. Νομίζουν πως κανένας έξαποδός ενταίνει κλεισμένος μέστα στη μηχανή και δύναται παίρνειν τό τραγούδι, θά της πάρῃ κ' εκείνης τη φωνή. Ήτς την Νίκαιαν, άφοι ετελείωσε ένας γέρος ένα τραγούδι πανηγικό, μια Τούρκισσα ή όποια ήτον στην συντροφιά, λέγει έξαφρα: «Θυμούμαι πού αύτό τό τραγούδος ούτε διαπλωματικός μου». Ποιος ξενύρει ποιόν δράμα έκρυψετο κάτω από την άφελη διμολογίαν της ούδωμανδος, εις τάς φλέβας της όποιας θά έρθει βέραμα έλληνικόν αίμα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Εκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ἔνικομένης τῶν Ἀθηνῶν Βασιλίσσος Ἀλεξάνδρας ὑπὸ τῆς Ρουμανίδος ποιητρίας Δος Βακαρέσκο, ἀναδημοσιεύομεν μερικὰ ἀποσπάσματα:

Α. Βενετοκλῆς. — "Εργον Θωμᾶ Θωμοπούλου.

“Τὴν ἐπομένην συνητήθημεν μὲ τὴν πρόγκηπισσαν τῆς Οὐαλλίας εἰς τὸ δάσος. Δὲν μᾶς εἶχεν ἵδει κατ’ ἀρχὰς διότι περιεπάτει πρὸ ἡμῶν.

Ἐβαδίζουμεν μετά τῆς Κάρφου Σύλβα σιγὰ σιγὰ διποισθεν αὐτῆς, καὶ ἡ φυῖαιωνικὴ μελαχχολία τοῦ δάσους, μὲ τα φυλλοδοσοῦντα δένδρα, καὶ τὸ ἐστόωμένα κατὰ γῆς ὥχρα φύλλα μοῦ παρήγον τὴν ἐντύπωσιν διὰ τὴν προγκητισσα ἀντεποδοσώπευεν τὴν Ἀνοιξιν καὶ τὴν Ἐλπίδα. Η ἀγαθότης αὐτῆς καὶ ἡ πόδες αἱ ἀσθενεῖς καὶ πάσχον συμπάθεια μοῦ ἔφαινετο διὰ τὴν ἔξετεντο καὶ μέχρι τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου στροβιλίζουμένων μασσαμένων πύλλων.

«Και ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπα τὴν ὄψin τῆς, ἡ φαντασία μου τὴν ἔπλαστα μίαν φυσιογνωμίαν νεανικήν ἀλλὰ πλήρη ἀποφασιστικότητος, με τὰ σπινθηρίζοντα ζωὴν καὶ ἔκφρασιν μάτια, τὰ χρυσᾶ φρύδια τὰ ἐπιχαριτώς διαγραφόμενα ἐπὶ τοῦ μετάποντος, τοῦ ἐπιτεφομένου ὑπὸ τῶν χρυσῶν βοστούχων τῆς κόμης, μὲ τὸ στόμα, τὸ δόπιον ἀποκαλύπτει εἰλικρίνειαν καὶ ἀλήθειαν, τὰ εὐκίνητα πτερύγια τῆς ονός, μὲ ὅλην τὴν τέλος τῆς ἐκπάγλως ὥραίναν ὄψιν, ἵστησεν ἔκφρασις δεικνύει ἀμέσως φύσιν ισχυράν καὶ ἡσκημένην ἐξόχως εἰς τὸ νάνθισταν τὰ πάντα ἡρωϊκῶς, μίαν καρδίαν ἀνοικτήν πρός πᾶσαν συγκίνησιν ἀλλὰ καὶ ίκανήν νὰ ἀνέχεται ταύτας καρτεριώδεις καὶ νὰ διακρίνῃ ἐν μέτρῳ τὸ καθηκόν καὶ τὸ αἴσθημα . . .»

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

'Εφημεριδες:

πὸ τὸ «Νέον «Αρτεύ» ὅπου δημοσιεύεται ἐν συνε^τ_{είᾳ} «Η Αλωσὶς τῆς Κωνσταντίνου πόλεως» τοῦ «Ἀγ-
ίου συγχραφέως Πέαρος, μεταφέρομεν τὸν ἐπόμενον
παραποτισμὸν τοῦ Μωάβιθ:

«Ο Μωάμεθ, ὅστις ἔπαιξε τὸν μεγαλείτερον ρόλον
ἰς τὴν μεγάλην τραγῳδίαν τῆς Ἀλώσεως τῆς Κων-
ταντίνουπόλεως, ὃ γενόμενος Σουλτάνος εἰς ἡλικίαν
Ικοσιενός ἐτούς ἀποτελεῖ ἐναὶ ἐκ τῶν ἔξαιρετικῶν
χειρῶν τύπων οἵτινες καταπλήσσουν κατὰ περιόδους
ἢ κόσμον. Σωματικῶς ἥτο καλῶς διατλασμένος ἄν-
θρωπος, κοινώπος, μετρόπος ἀναστήματος περίπου, μὲ
μιατεραστικοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ καμτιλωτάς ὄφοντις.
Ὄ χυριώτερον χαρακτηριστικόν του ἥτο ἡ μακρὰ καὶ
ετεώδης ρίζις του, ἡτις ἐφαύνετο ὡς νὰ ἐπεκρέματο
ῶν χονδρῶν ἐρυθρῶν χειλέων του καὶ ἡτις ἐνέπνευσε
εταὶ ταῦτα τοὺς Τούρκους νὰ τὸν ἔξεικοντιζούν ὡς
χοντα τὸ ράμφος ψιττακοῦ προτεινόμενον ἐν μέσῳ
ερασίνων.

“Τὸ ὄντειρον τῆς νεανικῆς του ἡλικίας ἦτο ἡ ἀλωσίς
ἡς Κωνσταντίνου πόλεως. Ἐπίστευεν ἀδιστάκτως ὅτι
ἀλλὰ ἐπετύχανεν. Ἡ μόνη του σκέψις ἦτο πῶς θὰ
πραγματούσει τὸν σκοπόν του Διηγεχοτὸν χρόνον
οὐ πυρετώδως προπαρασκευαζόμενος. Μετημφιεσμέ-
νος περιήρχετο τάς τάξεις τῶν στρατιῶν του συνο-
εύσμενος ὑπὸ δύο μόνον ἀκολούθων διὰ ν' ἀντιλη-
θῆ καὶ ν' ἀκούσῃ τὶ ἔλεγον περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν

σχεδίων του, ἐφόνευσε δὲ εἰς περίστασίν τινα ἓνα στρατιώτην δότις τὸν ἀνεγνώρισε καὶ ἐτόλμησε νὰ τὸν χαιρεῖσθι Διῆρχοταύς νύκτας του καταστρώνων τὰ σχέδια καὶ μελετῶν την πολιορκίαν. Ἔσχεδίαζε ποὺ θὰ ἐτοπισθεῖ τὰ ληβεδόλα ποῦ ἔπρεπε νὰ ὑπονομεύσῃ τὰ τείχη τῆς πόλεως ποι ὢτας ἔθετε τὰς ἀναρχικής κλίμακας δταν ἥρχιζεν ἡ γενικὴ ἔφοδος.

„Δύο διακεκριμέναι ὅψεις τοῦ χαρακτῆρος του
ὑπάρχουν "Εζῇ βίον διφυά. 'Αφ' ἐνός παρουσιάζεται
ῶς σκητικιστής, ἀφειρωμένος εἰς τὰς μεγάλας σκέ-
ψεις ἀμφιβάλλων περὶ πάντων καὶ ἐπιδυμῶν νὰ μαν-
θάνῃ τὰς γνώμας τῶν διασκοτερών αὐτὸν δια-
νοιος του καὶ τῶν περασμένων χρόνων, φιλοσόφων καὶ
θεολόγων, περὶ τῶν μεγαλειτέρων προβλημάτων τῆς
ζωῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀδιαρροῶν περὶ τῆς ἀνθρωπίνης
αἵματοχυσίας καὶ ὅγαλλομενος διὰ τὰ ἀνθρώπινα
δεινά. 'Επι πλέον ἀι δύνι ὑποστάσεις του εἶνε ἀδι-
σπάστως συγχωνευμέναι. 'Ημπορούσε ἔκει ποὺ ἐμε-
λέτα νά ἔσφαξε καὶ ἔκει πού ἔσφαξε νά ἔξεδήλωνε
τὸν οἰλτον του διὰ τὰ βάσανα τῶν θυμάτων του.

« Η φύσις τὸν εἶχε προκίσσει μὲν νομοσύνην ὑπερτέφαν τῶν ἀνθρώπων τῆς φυλῆς του. Οἱ ἀγάνωνες εἰς τοὺς διπόιους κατ' ἀνάγκην εἶχεν ἐπιδοθῆ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡ λικίκας καὶ αἱ μεγάλαι εὐθύναι, αἵτινες τοῦ ἐνεπεύσθιαν πρὸς ἀμύναν τῆς ζωῆς του, εἶχον ὁξύνει τὰς λειτουργίας του καὶ τὸν εἶχον καταστήσει φιλάποπτον καὶ θυρραλέον. Τὸ περιβάλλον εἰς τὸ διποῖον ἔζη, ἐν μέσῳ Τούρκων στρατιωτῶν τὸν πρωτογενοῦς τύπων. ἡ παραδόσεις αἴματοχυσιῶν καὶ διμοτήτων. ἡ θρησκεία εἰς τὴν διποίαν ἀνήκειν ἡ θεωρούσας ὃς ἔχθρον τῆς πίστεως πάντα μὴ Μουσουλμάνον, δῆλα ταῦτα συνέτεινον εἰς τὸ νότον καταστῆσουν ἀδιάφορον περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἐν τοῖς ἐν μέσῳ τῶν στρατοχώρων τὰς διποίας διενοεῖτο καὶ ἔξετέλει, ἔξεδηλοίτο κατὰ περιόδους ἡ ἀλλή δῆμις τῆς φύσεώς του, ἡ καλλιτέρα καὶ εὐγενεστέρος.

„Υπό μίαν ἔποιην τὰ χαρακτηριστικά του προδίδουν τὰ ἔνστικτα τῆς τουφικής φυλής. Δὲν υπάρχει ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον σκληρότερος καὶ πλέον ἀνοικτόμων εἰς τὴν αίματοχυσίαν ὅσον ὁ Τούρκος, διαν ἐξεγέρεται τὸ θηρακευτικὸν συναίσθημά του. Ο ἄπιστος θεωρεῖται ὡς ἔχθρος τοῦ Θεού καὶ τοῦ Μωάμεθ, εἶνε δὲ ιερὸν καθηκόν νὰ φονεύεται ὀσάκις θέλη νὰ πολεμήσῃ τοὺς Μουσουλμάνους. Οἱ ἐπιχειροῦντες πόλεμον κατὰ τὸ Ισλάμ πρέπει νὰ ἔχοντων ὑδύν. ἔπειτας ἔαν παραδεχθῶνται τὴν ὁδωμανικήν φρογκοκείαν“. Ἀνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, τῶν ἀπίστων ὁφείλουν νὰ ὑποστῶσι τὴν ίδιαν τιμωρίαν. Ο Μωάμεθ Β' καὶ διὰ τὴν πόλης τοὺς ἔχθρούς σκληρότητά του καὶ διὰ τὴν σπασμωδικής ἐκδηλουμένην εὐμενίαν του είναι τέλειος ἀντιτόπωτος τῆς τουφικῆς μιλῆς.

„Υπὸ ἀλλήλην ὅμως ἐποψιν τὰ χαρακτηριστικά τοῦ Μωάμεθ δὲν προδίδουν καθόλου τὸν Μουσουλμάνον. Τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς τὰ φυλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ ζητήματα καὶ ἡ πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας ἀγάπη του χαρακτηρίζουν. Εὐδρωπιον μᾶλλον ἢ Τούνον μονάρχην. „Ητο ἀνεοις μᾶλλον ἀπιστος εἰς τὴν ἰδιήν του πιστων, ὀνειρένετο νάστασθή την χριστιανικὴν θρησκείαν. Τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς τὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα καὶ αἱ ἀμφιβολίαι του ἀκριβῶς τὸν χαρακτηρίζουν καθε ἄλλο παρὰ ἀντιπρόσωπον τῆς τουρκικῆς φυλῆς. (1) Μουσουλμάνοι παραδέχονται τὸ θρησκευμά των ἄνευ ἐθωτήσεων καὶ ἀμφιβολιών.

ούρανοι. Ο Μωάμεθ πρέπει νὰ καταλεχθῇ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες κατὰ διαφόρους χρονικάς περιόδους ἔξεδήλωσαν ἔξαιρετικάς στρατιωτικάς ἱδιοφυΐας τοῦ αὐτοφράτης ἡλικίας. Ἡ ἐπινοιά τούς, ή ἀπειρος ἐπιθυμία του παντακτήσεις, ή προσοχὴ του εἰς πᾶσαν ἄναγκαίαν πρὸς ἐπιτυχίαν λεπτομέρειαν καὶ ή πεποιθήσις ἐπὶ τῆς ἴδιας κρίσεώς του ὑπενθύ-

μίζουν τὰ ὄντα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ναπολέοντος.

«Δὲν ἐπέτρεπεν εἰς συμβουλὰς ἄλλων νὰ διαταράτ-
τουν τὰ σχέδιά του Δὲν ἦνείχετο ἐπέμβασιν.

Τὸ ἀξιωμά του ἦτο: ἡ μωσικότης· καὶ ἡ ταχύτης εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις είνε τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς ἐπιτυχίας· ήτις ἀπάντησιν πρός ἀνότερον ἀξιωματικὸν τῶν στρατευμάτων του, ἐφωτίσαντα διατί γίνονται τόσον μεγάλαι πολεμιναι προστιμασίαι, διωμάει διπλήν τησεν·

— Ἐὰν καὶ μία τοίχα τοῦ γενείου μόν τὸ ἐγγύ-
οιτε, θὰ τὴν ἔξερδιζωνται καὶ θὰ τὴν ἔκαια.

“ Η φιλοδοξία του ήτο απεριόριστος. Έσκεπτετο νὰ έπιπεθῇ κατὰ τῆς Νεαπόλεως τῆς Ἰταλίας, ώντερευέτο τὰ στρατεύματά του εἰς τὴν ἀρχαίαν Ρώμην. ἔθεωρει δὲ τὰς κατακτήσεις του ὡς στάδια τοῦ μεγάλου σχεδίου του τῆς κατακτήσεως ὄλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Πρὸς μηνὸς σχεδὸν ἀπέθανε ὁ Ρούλιας ἐν δότοῖς ἔπαιμε τὸν Καραγιούζην καὶ ὁ δότος ἐδημιούργησε τὸν Μάρκυτα Γιώργον. Ὁ καὶ Ζ Παπαντωνίου μᾶς δίδει εἰς τὸ **«Σκρίπτην»** χαρακτηριστικὴν εἰκόνα τῆς ἀσήμου αὐτῆς προσωπικότητος.

«Ο Ρούνιας μίαν μόνον λεπτομέρειαν της ζωής του μάς αφησεν ότι κατήγετο άπο τὸ Καρπενῆσον. Ἡλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας νά κάμψη τὸν Καραϊκούζην ἀλλὰ δὲν ἦλθε μόνος. Ἡλέ διπλός. Ἐφερε μαζὶ του ἀπὸ τὸ Βελούχι ἔνα τεράστιον φυστανελλά. Τί ἐστι Μπαρμπα Γιωδργοῦς; Κύριοι, ὅλα τὰ πράγματα θέλουν κριτικήν. Ἄλλος ο Μπαρμπα Γιωδργος, βιουόν ἀνθρώπινον, δὲν θέλει κριτικήν. Είναι ποίησις και θέλει λας για νά τὸν κρίνη. Ο Ρούνιας ἀποθνήσκων δὲν ἀπελογήθη πᾶς και γιατί τὸν ἐδημιούργησε. Τὰ ἀνθρώπητα δὲν λογοδοτοῦν. Ἐνα είνε βέρβαιον πῶς ο Μπαρμπα Γιωδργος, πάνοπλος μὲ τὴν πλατυτομίαν του ἀνατηθῆσας ἀπὸ το κεφάλι του πλάνητος αὐτοῦ. ἦνο ἀνάγκη τῆς ἐλληνικῆς ψυγῆς.

“Η καθόδος του ἀπὸ τὴν στάνην ἡτο πανηγυρική.
‘Η δὲ περιγραφή τῶν εἰδῶν, ἀντικειμένων καὶ μητ-
χιλιπτιδῶν τῆς τουνάκτετας του είχε κάτι ἐκ τοῦ ὅμη-
ρικοῦ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως. Όπως τὸ κατάλλη-
λον μοτίβο προσαναγγέλλει τὴν εἰσόδον τῶν ἥρωών
εἰς τὸ μελόδραμα, ἀγαλλιαστικὸς ἥχος κουδουνιῶν,
γιδοπροβάτων καὶ μανδροσκύλων γαύγισμα προανήγ-
γελλε τὴν κάθοδον τοῦ ἔνυογαλά.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Μονάχου στολίζει τελευταίως τὸ μνημεῖον τοῦ Γύζη. Τὸ μνημεῖον, ἔδραν, τοῦ γλύπτου Βαδέρε, είνε ἀπό μάρμαρον τῆς Πεντέλης.

Η « Νέα Σκηνή » εύρισκει θερμοτάτην ύποδοχήν εις τοὺς Ἑλληνας τῆς Ρουμανίας. Ο τύπος γράφει περὶ αὐτῆς ἐνθουσιωδῶς.

Ο "Ιψεν ἀπέχει καθ' ὅλοκληρίαν πάσσης πνευματικῆς ἐργασίας μετὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειάν του. Ποδὸν ἡμερῶν ἔωρτασε τὴν 77ην ἐπετηρίδα τού.

Αἱ Ἀθῆναι ὑπεδέχθησαν τὴν βασιλισσαν τῆς Ἀγγίλιας Ἀλεξάνδραν. Ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τῆς Ομονοίας μέχρι τῶν Ἀνακτόδων ὅλοι οἱ δρόμοι καὶ αἱ πάροδοι, οἱ ἔξοδοι καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν πλημμυρισμένα ἀπὸ κόσμου.

Ο ιταλός λόγιος κ. Πατερνόστρο, διευθυντής του Giornale d' Arte, ἔγραψε ὡραῖον ἀρθρὸν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Ἀρχαιολ. γιγαντοῦ Συνεδρίου, τὸ διόποιον διαπνέει ἡ ἀγάπη καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ συγγραφέως πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ φλέγον ἐν Γαλλίᾳ ζῆτημα τοῦ χωρισμοῦ τῆς Βίκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους, ἐπάνεφερε εἰς ἐν ἀρθροῦ τοῦ Φιγαρό τὸν περιφήμον στίχον τοῦ Βολταίου:

Si Dieu n'existe pas, il faudrait l'inventer.

Εἰς τὴν Τόρδαν τῆς Τρανσυλβανίας ἀνεκαλύφθη τυχαίως ρωμαϊκὸς τάφος, εἶδος μαυσωλείου περιέργου σχηματος. Ἡ ἐνεπίγραφος πλάξ μένει ἀνέπαφος, ἀλλ' ἡ ἐντὸς τοῦ τάφου ὑδρία κατεστράφη μὲν ἔνα κτύπημα τοῦ ἐργάτου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΣΥΜΦΩΝΙΑΙΣ ὑπὸ Στυλιανοῦ Γ. Σπεράντσα, πολύματα. — Ἀθῆναι 1905 σχ. 16ον σελ. 76 δρ. 1.50.

Η ΤΡΙΔΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ὑπὸ Σπυρίδωνος Παγανέλη. — Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Μιχαὴλ Ι. Σαλιβέρου σχ. 16ον σελ. 40, λεπτὰ 50.

Η ΙΤΑΛΙΑ ὑπὸ Χ. Ἀννίνου — Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὥφελίμων βιβλίων. — Ἀθῆναι 1905 σχ. 16ον σελ. 87 δρ. 0.40.

ΤΑ ΘΗΡΙΑ κατὰ τὸ γαλλικὸν ὑπὸ τῆς Κας Α. Ο. — Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὥφελίμων βιβλίων. — Ἀθῆναι 1905, σχ. 16ον σελ. 93 δρ. 0.40.

260 ΔΗΜΟΔΗ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ συλλεγέντα καὶ παρασημανθέντα ὑπὸ Γεωργίου Δ. Παχτίκου. — Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ — Τόμος Α' σχ. 16ον σελ. 410 δρ. 8.

JEAN. LORRAIN par Ernest Gaubert, Paris 1905 Edit E. Sansot et Co fr. 1.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΙΑΝ Μιχαὴλ Α. Βολονάκη ἐν τῷ σχολικῷ ἔτει 1903-4. Λευκωσία 1905.

ΤΑ ΕΞ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ὑπὸ Βαλεούσιον Στάτη. Ἀθῆναι 1905. Τυπογραφεῖον Π. Δ. Σακελλαρίου.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 1905 τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τυπογραφεῖον ἀδελφῶν Γεράρδων. Γαλατᾶ, σχ. 16ον σελ. 521, φρ. 7.

Ἄγγελονται:

NEL. SOGNO Note di un viaggio in Grecia di Alessandro Lalia Paternostro.

Διόρθωσις.

Ἐις τὸ τεῦχος τῆς 15 Ἀπριλίου σελ. 11 ἀντὶ Χάνς Κ. Ἀνδερσεν ἐγράψῃ Χάνς Κ. Ἀνδερσεν.

Ο. Ζ. ΠΑΧΤΙΚΟΣ ΕΝ ΒΙΟΥΝΙΑ ΣΥΛΛΕΓΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ

ΕΦΤΑΣΙΚΗ ΟΤΑ ΩΡΑ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοις τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» κομψότατα γαροτεμένοι μὲ χρωματισθέντες ἐξώφυλλον. Έκαστος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ 400 σελίδων.

Τόμος Α'. (1900) πρὸς Δρ.-Φρ. 6 ἀντὶ 13

Τόμος Β'. - ΣΤ'. (1901-3) ἔκαστος τόμος " " 7 " " 13

Τόμος Ζ'. - Η'. (1903-4) " " 9 " " 13

Νεκόλαος Γύζης εἰδίκον τεῦχος τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἐλληνα καλλιτέχνην μὲ 26 εἰκόνας. Δρ.-Φρ. 1 ἀντὶ 2.

Διονύσιος Σολωμός τεῦχος εἰδίκον τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔθνικὸν ποιητὴν μὲ διαφόρους εἰκόνας. " " 4 " " 2.

Τὸ Λεύκωμα τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελούν ὠραιότατα δῶρα πρὸς οἰκείους καὶ φίλους.

Αἱ ἀνωτέρω τίμαι εἰναι ἐλεύθερη ταχυδρομικῶν τελῶν.

Τὸ τέμημα τῶν παραγγελλομένων ἀποστέλλεται μαζὶ μὲ τὴν παραγγελίαν διὰ ταχυδρομεῖης ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΕΝ ΠΑΤΗΣΙΟΙΣ

MAISON DE SANTÉ

Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ Ηατρού Νευρολόγου καὶ Φρενολόγου.

Ίδουται εἰς μαγευτικὴν θέσιν τῶν ὄλοδρόσων Πατησίων, τοῦ ὀραιοτάτου τούτου καὶ ὑγιεινοτάτου προσαπτείου τῶν Ἀθηνῶν, ἐν τέταρτον μόλις ἀπέχοντος αὐτῶν καὶ συγκοινωνοῦντος δι' ὅλων τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, πειριβάλλεται δὲ ὑπὸ ἀπειρῶν μυροβόλων κήπων καὶ ἴδιον κέκτηται κῆπον, ὃς καὶ ἄφριδον καὶ διαυγέστατον ὅνωρ.

Ἐν τῇ Κλινικῇ ταύτῃ κοσηλεύονται δέξα καὶ χρόνια νοσήματα Νευρικὰ καὶ Εγκεφαλικά. Μολυσματικὰ δὲ καὶ ἐπικήδυνα ἐγκεφαλικὰ δὲν εἰσὶ δεκτά.

Πρὸς θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν ἐφαρμόζονται ὅλαι αἱ θεραπευτικοὶ μέθοδοι μεταξὺ τῶν ὅποιων Ψυχοθεραπεία, ἡ Ἡλεκτροθεραπεία, ἡ Ὑδροθεραπεία, ἡ Αισθηψιθεραπεία (Massage), ἡ Μονοιοδεραπεία, ἡ Ιατρική Γυμναστική, ἡ διὰ κατακλισεως (alitement) καὶ ἀπομονώσεως (isolation) θεραπεία, ἡ δι' Υπνωτισμοῦ καὶ ὑποβολῆς ἐν ἐγρηγόρει (suggestion à l'état de vieille), αἱ ἐνέσεις δροῦν (droothérapie) καὶ λοιπῶν φαρμάκων κλπ. κλπ.

Πᾶσαι αὗται αἱ θεραπευτικαὶ μέθοδοι εἴφαρμόζονται ἀναλόγως τοῦ νοσήματος καὶ τῶν ἐνδείξεων.

Νοσοκομειακὴ ὑπηρεσία πλήοντος οἱ νοσοκόμοι ἐν τῶν εἰδικήν μόρφωσιν λαβόντων καὶ πεπειραμένοι περὶ τὴν νοσηλείαν τοιούτων ἀρρώστων.

Κλίναι ἀπὸ δέκα δραχμῶν καὶ ἄνω δι' ἡμέρας ἀναλόγως τοῦ δωματίου, τοῦ προσωπικοῦ δπερ ἀπασχολεῖται, τῆς θεραπείας, τῆς τροφῆς καὶ τῶν ιατρικῶν ἐπισκεψεων.

Ἡ Κλινικὴ συνδεεται διὰ τηλεφωνού μὲ τὴν οἰκίαν καὶ τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ. Αρ. τηλφ 314.

Οἱ βουλόμενοι νὰ εἰσέλθωμεν ἢ νὰ εἰσαγάγωσι τὸνς ἀρρώστους τῶν δέοντων ἡ απευθυνθῶσιν

ἐις τὸ Γραφεῖον τοῦ Ηατροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ του 16 — Οδὸς Ζήνωνος — 16.

ΝΕΥΡΙΚΩΝ ἢ ΦΡΕΝΙΚΩΝ

καθ' ἑκάστην 8-10 π. μ. καὶ 4-6 μ. μ. πλὴν τῆς Κυριακῆς. — Αριθ. τηλεφώνου 200

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

“ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ,,

A. Αραβαντινός	δδός	Ακαδημίας δα.
A. Καλλιβωκᾶς,	”	Κουμουνδούρου 3.
Μιχ. Κατσαράς	”	Μαθούμηλή 1.
Διβαθινόπουλος	”	Δημοκρίτου 3.
Σπυρ. Δοῦρος (παιδίατρος)	δδός	Πινακωτῶν 15α
N. Μακαράς,	δδός	Σόλωνος 10.
Δ. Μιχαλοπούλος,	”	Άγ. Κωνσταντίνου 4.
Μιχ. Οίκονομης,	”	Πινακωτῶν 18.
M. Παπαδόπουλος (λαρυγγολ.)	δδός	Σατωβριάνδου 6.
Γ. Σκιαδᾶς,	δδός	Αριστοτέλους 21.
I. Σπ. Φαραντάτος,	”	Άγ. Μάρκου 29β.
Γ. Φερεντίνος,	”	Ζήνωνος 2.
Γεράσιμος Φωκᾶς, καθ	”	Πινδάρου 10.
Γερ. Φωκᾶς,	”	Άγ. Κωνσταντίνου 16.
Σ. Χαραμῆς (οφθαλμίατρος),	δδός	Σωκράτους 51.
M. Χατζημιχάλης, Πλ.	”	Βαρβακείου 12.
Σ. Γ. Βλαβιανός (νευρολόγος),	δδός	Ζήνωνος 16.

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΙ

J. Walker,	δδός	καθημίας 17.
A. Δρακόπουλος	”	Πειραιώς 11.

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Σπυρ. Βελέντζας,	δδός	Καλέτη 15.
Π. Γιασεμολαδᾶς,	”	Σοφοκλέους 3.
K. "Εσσόλιν	”	Πειραιώς 7α.
I. Εύλελέσης,	”	Πανεπιστημίου 21.
Αλκιβ. Ζωϊόπουλος,	”	Στουρνάρα 39.
Π. Θηβαῖος,	”	Καλέτη 1.
Γ. Μαντᾶς,	”	Κλείσοβας 31.
Νικόλ. Μαντζαβίνος,	”	Κατοδιστρίου
Δημ. Τσάτσος,	”	Βησσαρίωνος 8.
Αδ. Χαρτουλαφῆς,	”	Ζήνωνος 1.
Ενστ. Χοΐδᾶς,	”	Γ. Σ)βέτου 41.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΓΛΗΣ

Διασταύρωσις δδῶν Νίκης καὶ Έρμοῦ.

Φωτογραφίαι παντὸς εἰδούς

Μεγεθύνσεις χωμάτιοτάι μὲν παστέλ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ «ΕΛΛΑΣ»

(Εφημερὶς οἰκονομολογικὴ καὶ πολιτικὴ)

Εκδίδεται κατὰ Σάββατον

Δημοσίευσα πλουσίαν καὶ ἐπίκαιον οἰκονομολογικὴν ὥλην καὶ χρηματιστικὸς πίνακας.

Ίδιοκτήτης καὶ Διευθυντής: Γ. ΚΑΤΣΕΛΙΔΗΣ

Σύνδρομὴ ἐπηγέρτης: Εσωτερικοῦ Δεκ. 20

Εξωτερικοῦ Φρ. Χε. 20

Γραφεῖον: Ἐν Αθήναις, δδός Σταδίου 54.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛ. ΗΥΓΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ
ΧΗΜΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ιδευθεῖσα τὰ 1882

Μετοχικὸν κεφάλαιον 4ρ. 3.000,000

ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΡΓΟΤΑΣΙΩΝ — ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΟΑ. Σ. ΤΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΧΑΙΑ ΧΗΜΙΚΟΥ ΒΡ. ΒΕΙΘ

Πυρότις καὶ Δυναμίτης δλων τῶν εἰδῶν.
Φυσήγμα παντὸς δπλού. Θεικὸν δξν. Νιτρικὸν δξν. Υδροχλωρικὸν δξν. Θεικὸς χαλκός. Θεικὸς σίδηρος. Άντιπερονοσπορίνη, Στουνπέτσιον, Σηάγια, Μολυβδοσωλῆνες.

Ἐθνικὸν δργανον τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων.

Τὸρυθη τῷ 1901 διὰ μετοχῶν ὑπὸ Αντ. Σπηλιωτόπολον διευθυνθεῖ καὶ Θάνον Τζαβέλλα ἀρχισυντάκτου: Παρακολούθεῖ τὸ θνητὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ἔχει συνεργάτας τοὺς πατριωτικῶν παλάμους ἐν οἷς τους τῶν καὶ Καζάνη, Καρολίδου κλπ. οὐδεμιᾶς τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν μεριδῶν ἀνήκει, καὶ ἔχει γενικὴν κυκλοφορίαν ἐν διῃ τῷ ἔω Ελληνισμῷ.

Τιμὴ συνδρομῆς ἐπηγέρτης: ἐν τῷ Εσωτερικῷ δεκ. 25.
Τιμὴ συνδρομῆς ἐπηγέρτης: ἐν τῷ Εξωτερικῷ φρ. 25.

Απευθύνεται διὰ πᾶσαν αἰτήσιν:

Διευθυντοι εφημερίδος «Τὸ Κόδιος»

Αθήνας

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Μηνιαίον Επισημονικὸν περιοδικὸν

Συντάκτης καὶ Διευθυντής

Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

Νευρολόγος καὶ ψυχίατρος

Γραφεῖον: 16 δδός Ζήνωνος 16 ἐν Αθήναις

Σύνδρομὴ ἐπηγέρτης δρ. 6: ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Υπνωτισμός, Πνευματισμός, ψυχοπαθογνοία, Υγιεινὴ τοῦ πνεύματος, Εγκληματολογικὴ ὄλιγωπολογία, Ψυχοθεραπεία, Ήλεκτροδεραπεία, Κοινωνιολογία, Φρενολογία, Ιατροδικαστική, Ιστορία τῆς Ψυχιατρικῆς, Φυσιολογικὴ Ψυχολογία κλπ. ἀλλ.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ εἰς τὸ Νέον Φάληρον ἡ

οἰκία Δ. Κοντουμᾶ ἐπιπλωμένη. 10 δωμάτια, ἡῆτος ἐκτεταμένος ὅλογυρα, νερό, ἀεριόφωνος.

Πληροφορίαι εἰς τὴν ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛ. ΗΥΓΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ

Η Διοικητής τῆς Εθνικῆς Τραπέζης τῆς

Ελλάδος

Γνωστοποιεῖ

ὅτι ὁ ἀνώτατος δρος τῶν ἐπ' ὄνδρατι ἐκάστου

κατάδετον παρὰ τῷ Ταμιευτηρίῳ τῆς Τραπέζης

καταθέτεται τοῦ θνητοῦ πράγματος

τοῦ θνητοῦ πράγματος